

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 19 september 2005*§ 3 Interpellation om stadens upphandlingspolicy eller snarare brist på policy
(nr 2005:19)*

Anförande nr 1

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Jag skrev interpellationen i april månad, då vi hade fått en revisionsrapport som heter *Erfarenheter av lagar och regler vid upphandling*. Där fick staden kraftig kritik för att vi inte har någon upphandlingspolicy trots att vi är en mycket stor aktör som gör upphandlingar varje år för 8 ½ miljard.

Herr ordförande! Jag skulle vilja veta varför finansborgarrådet inte tar fram en ny upphandlingspolicy. Hon svarar i interpellationssvaret till mig att man har för avsikt att ta fram en policy. Men nu har det gått mer än tre år av mandatperioden, och man har ännu inte tagit fram en sådan policy. Snart börjar tiden rinna ut, och jag skulle vilja att finansborgarrådet svarar mig på frågan om varför staden inte har någon upphandlingspolicy. Och varför ser finansborgarrådet inte till att det kommer fram en sådan i en så viktig fråga, där vi har fått så kraftig kritik till och med från revisorerna?

Anförande nr 3

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Herr ordförande! Visst är det så att interpellationerna från oppositionen skrivs intensivt och frenetiskt, och sedan får de sitt svar kanske ett halvår eller i värsta fall ett år senare. Det är ett ständigt problem för oss med tanke på den korta stund som vi har. Vi har ju bara en timme varannan måndag för att ta fram svaren på interpellationerna.

När det gäller upphandlingspolicy så har vi ett mycket väl fungerande upphandlingsarbete i Stockholms stad. Det är väldigt omfattande, precis som Kristina Axén Olin säger. Det omfattar 8,5 miljarder kronor årligen. Varje bolag och varje nämnd i Stockholms stad har ett eget yttersta ansvar för att sköta upphandlingsfrågorna. Det finns tydliga styrdokument i staden för detta. Det finns i samtliga budgetar som majoriteten har tagit fram och även i de strategiska ärendena.

Det finns alltså redan nu en tydlig styrning och tydliga signaler till berörda nämnder, styrelser och bolagsstyrelser, och det har också funnits sådana under hela mandatperioden. Ett speciellt policyärende kommer dock att tas fram under hösten. Vi har tagit mått och steg också när det gäller upphandlingen för att tydliggöra de miljöpolitiska frågorna och antidiskrimineringsproblematiken. Vi är också på väg att få en social

dimension i upphandlingarna. Det är det som är skälet till att den samlade policyn inte har nått fullmäktige. Men den kommer att nå fullmäktige i höst.

Anförande nr 4

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Jag tar nog inte så lätt på den där kritiken som revisorerna ändå lade fram i revisionsrapporten i våras. Jag har inte tagit med mig den hit, men det var kraftig kritik mot att staden inte har någon upphandlingspolicy. Med tanke på våra nästan 50 000 anställda och vår omsättning på över 30 miljarder kronor kan vi jämföra oss med Europas större företag. Det är därför ganska allvarligt att vi inte har någon upphandlingspolicy.

Nu har ju finansborgarrådet sagt till mig att man har för avsikt att ta fram detta. Men det tar väldigt lång tid, trots att det är ett så viktigt beslut. Så sent som i oktober lämnade stadsledningskontoret över en utredning till finansborgarrådet om just upphandlingar och konkurrensutsättningar som gjordes under förra mandatperioden. Detta är grunden och det är tjänsteutlåtandet för att ta fram policyn. Allt som kvarstår är möjligtvis de politiska direktiv som måste läggas till en upphandlingspolicy.

Jag tycker alltså att det är ganska anmärkningsvärt att det tar så lång tid och att ett sådant viktigt ärende inte har kommit fram nu, när det är mindre än ett år kvar av mandatperioden.

Anförande nr 5

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Herr ordförande! För vår del är inte syftet med upphandling eller konkurrensutsättning att se det som ett mål. För den här majoriteten gäller precis motsatt det som gäller för Moderaterna, det vill säga att se upphandling som ett av flera verktyg eller instrument för att höja kvaliteten.

De initiala kostnadsbesparingar som man gjorde under förra mandatperioden kan man inte längre hämta hem. Därför jobbar vi med utvärdering. Vi tänker inte hasta fram någon policy som ska gå till fullmäktige. Det krävs ett tydligt och väl underbyggt ärende. Det vi har sett av resultatutredningen är att det är blandat. Det känner vi alla till, och det gäller både när vi tittar på stadsdelsnämndernas verksamheter, när vi följer bolagen via koncernstyrelsen och även när vi tittar på nämnderna. Detta är naturligtvis ingen lätt sak att hantera.

Men vi kommer att utöka den stödjande och rådgivande funktionen just till stadens nämnder och bolag. Det har också revisorerna sagt, och jag tycker att det är viktigt. Vi kommer aldrig från kommunstyrelsens eller koncernstyrelsens sida att kunna ta det samlade ansvaret. Det åligger inte oss. Däremot kan man vara mycket mer stödjande och rådgivande, och det är precis det som vi har för avsikt att vara.

Anförande nr 6

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande, fullmäktige! Det stämmer att man kan ha olika uppfattningar om huruvida upphandlingar är bra eller inte och om de är ett mål eller ett medel, eller kanske både-och. Den utredning som har lämnats

över till finansborgarrådet visar ändå ganska samstämmigt att man anser att detta är ett bra sätt att vara kostnadseffektiv ute i förvaltningar och nämnder på olika vis.

Man kan tycka vad man vill om upphandlingar eller inte. Man får väl bestämma sig för att man inte ska ha några upphandlingar om man politiskt tycker att det är ett dåligt sätt. Det som gör mig upprörd är detta: Det här är ändå en så stor verksamhet som omsätter så otroligt mycket pengar som 8 ½ miljarder varje år och som dessutom är just kontroversiell och viktig inte minst för företagare, småföretagare och andra. Därför är det viktigt att staden följer regler, upphandlingskrav och annat som finns och att det finns en klar policy.

Det är just därför jag tycker att det här är så upprörande. Trots att ni har haft tre år på er under den här mandatperioden att se till så att staden får en policy – vad den nu än må innehålla – har ni fortfarande nu, när det bara är mindre än ett år kvar till valet, inte lyckats få fram ett så viktigt ärende. Det tycker jag är dåligt.

Anförande nr 7

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är direkt oförskämt av Axén Olin att insinuera eller påstå att våra förtroendevalda i nämnder och styrelser inte skulle följa gällande lagstiftning eller gällande regelverk. En policy styr inte över lagstiftning och regelverk. Det är ju där du kan utvärdera huruvida man följer och gör en professionell och tekniskt men också ekonomiskt eller verksamhetsmässigt riktig upphandling.

Ett dokument i sig har ett politiskt syfte. Men regelverket och lagstiftningen har inget med policyn att göra, Kristina Axén Olin! Det är direkt desinformation som vanligt från Moderaternas sida. Det som är viktigt att se är att vi får ett ärende som är tillfyllest när det gäller juridik, när det gäller kvalitet och även när det gäller den rådgivande och stödjande roll som kommunstyrelsen faktiskt ska ha. Sedan ska kompetensen finnas hos våra facknämnder, hos våra stadsdelsnämnder och även hos förvaltningar och bolag.

§ 5 Interpellation om utvärdering av resursfördelningssystemet för barn och elever i behov av särskilt stöd (nr 2005:28)

Anförande nr 8

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 9

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Interpellanten är tyvärr på tjänsteresa och eftersom hon inte får bordlägga som ersättare så får jag försöka ta hennes interpellation.

Interpellationen berör en mycket utsatt grupp i vårt samhälle – våra barn i särskolan och träningsskolan. Det är klart att man kan förstå den oro som många föräldrar men också personal har visat inför förändringen av resursfördelningssystemet.

Till viss del finns fortfarande en oro för hur det ska se ut, inte minst i våra stadsdelsnämnder. Där har man lyft fram att man är oroad över hur pengarna ska räcka till. Det handlar till exempel om träningsskolan Mockasinen. Där sägs det nu att om man inte får täckning inför T 2:an så är man tvungen att lägga ned sin verksamhet. Just den träningsskolan har vi haft uppe till debatt här tidigare. I den verksamheten finns de svagaste av de svaga barnen, och där borde man verkligen se till att det finns kontinuitet och trygghet både för barnen och för föräldrarna och personalen.

I svaret, som vi får tacka för, stillas till viss del oron. Men fortfarande finns det många frågetecken när det gäller att se till att det blir en kontinuitet för de barn som finns i den här verksamheten. Resursfördelningssystemet måste skapa en trygghet, och det tycker inte vi att det gör. När det gäller den utvärdering som nu ska göras så hinner det ändå hända en hel del för barnen innan vi ser om det här har fallit någorlunda väl ut eller om den oro som vi känner stämmer.

Borgarrådet lyfter fram möjligheten att höja schablonen. Vi får väl se om ni kommer fram till det inför budgeten 2006. Jag skulle vilja att borgarrådet förhoppningsvis kunde lugna mig med något mer än vad som är skrivet i svaret till Nina i dag.

Anförande nr 10

Borgarrådet N i l s s o n (s): Låt mig börja med att säga att det tyvärr är svårt att undvika oro när man gör förändringar i ett system. Hur man än gör så uppstår oro, och i vissa fall spås den också på av olika personer som gärna vill ha oro.

Totalt sett så får man nog säga att läget i särskolan har lugnat ned sig efter de förändringar som har gjorts. Jag menar att de var helt nödvändiga. Om vi tittar tillbaka på det system som fanns tidigare så ser vi en ordning som innebar att respektive rektor på den skola som var mottagande själv kunde säga vilka kostnader han eller hon ansåg att man hade och sedan skicka in en räkning. Under alla de år som jag har hållit på med skolfrågor har vi därför aldrig, oavsett majoritet, kunnat ha en kostnadskontroll.

Budgeten för särskolan har på grund av det aldrig hållits – detta trots att Stockholms stads budget är betydligt mer generös än vad de flesta kommuners och rikssnittets är. Vi har kostnader som ligger på mellan 25 och 30 procent över rikssnittet. Vi har en lärartäthet i särskolan i Stockholm som ligger på 30,3 lärare per 100 elever. Detta ska jämföras med 25 lärare per 100 elever i rikssnitt. Vi har alltså mycket pengar som ligger i särskolan, men man har haft ett styrsystem som inte har fungerat bra.

I interpellationen uttrycker Nina Ekelund mest oro för de elever som går på Habiliteket, som är en fristående verksamhet som finns i Täby – om jag kommer ihåg det hela rätt. Jag har kontrollerat detta nu, och alla de fyra Stockholmselever som har gått där tidigare får gå kvar. Det hänger naturligtvis samman med att Stockholm, även om vi har lägre schabloner i systemet för just de här eleverna, har högre schabloner än vad de flesta andra kommuner betalar. Dessutom har det kommit ytterligare en elev som går på Habiliteket. Det kan vara bra att känna till. Vi har alltså fem elever där i dag.

När det gäller Mockasinen är det riktigt att jag i dag har träffat folk från Älvsjö. De lyfte framför allt fram lokalkostnaderna. De övriga förändringar som fanns i resursfördelningssystemet har man accepterat. Det är klart att några vinner och några förlorar i ett system där man går från förhandling till någon form av schablonisering.

Mockasinen är en av tre mycket speciella träningssärskolor som vi har. Vi har också en sådan skola ute i Hässelby-Vällingby och en i Kista. Det som är problemet när det gäller Mockasinen är extremt höga lokalkostnader. Min bestämda uppfattning är att Mockasinen är en resurs inte bara för Stockholm utan för hela länet. Det är tunga investeringar som ligger i den lokalen, och vi ska fortsätta att bedriva särskoleverksamhet i de lokalerna.

Den process som nu sker mellan stadsdelar och kommun på central nivå kan jag inte gå in på ytterligare. Men vi för diskussioner, och min självklara utgångspunkt är att särskoleverksamheten ska vara kvar i Mockasinen. Vi får hitta en ekonomisk lösning som gör att den kan vara kvar där.

Anförande nr 11

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Jag tror inte att det finns något ärende som så tydligt visar skillnaderna mellan Socialdemokraterna och majoriteten och den borgerliga alliansen i den här staden. Ni föredrar nämligen att göra stora omorganisationer och förändringar i schablonsystem. Alla ska hela tiden in i samma stora drag som handlar om organisation och administration, medan vi ser till individen.

Detta är det ärende som har gjort mest ont i hjärtat, förutom möjligen en del ärenden om hemlösheten som Margareta Olofsson har förstört. Ni socialdemokrater skulle till varje pris under den här mandatperioden göra stora organisatoriska förändringar för de mest handikappade barnen och familjerna i vår stad. Erik Nilsson står till och med här utan att skämmas och säger: Några vinner och några förlorar! Måste det vara så, Erik Nilsson? Skulle man inte ha kunnat göra undantag från era stora organisationer, som ni är så oerhört förtjusta i? Varför centraliserade ni inte pengarna för de mest handikappade barnen, som vi föreslog, och öronmärkte dem? Då hade inte det här hänt.

Jag har också sett skrivningarna om Mockasinen. Älvsjö stadsdelsnämnd talar tydligt om att om inte vi tar över finansieringen centralt i staden så kommer man att avveckla verksamheten. Så står det i papperen.

Du blev säkert också uppvaktad i förra veckan av föräldrar till handikappade barn i Hässelby-Vällingby som inte längre ska få någon simundervisning eftersom det inte passar in i era socialistiska mönster. Barnen skulle visst få skjuts före skolan, eller vad det nu är för något som är bekymret.

Hela tiden förstör era stora system för den lilla individen som inte passar in, Erik Nilsson. Då måste man kunna göra undantag.

Jag tycker att ni ska erkänna att er omorganisation av resursfördelningssystemet var till olycka för de mest handikappade barnen. Svälj nu lite prestige! Gör upp med oss och centralisera de här pengarna och öronmärk dem i stället, så att inte de som är i mest behov av stadens service och hjälp ständigt är de som förlorar i Erik Nilssons ”några vinner, några förlorar”.

Anförande nr 12

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag blir också lite bekymrad när borgarrådet hänvisar till statistik. Det handlar om enskilda individer och, som jag tidigare sade, om de mest utsatta i vårt samhälle. Då kan man inte gömma sig bakom siffror. Här måste man se varenda enskild person utifrån det behov som den personen har. Det är därför man inte kan behandla dem på det här sättet, i ett schabloniserat resursfördelningssystem.

Det är lite övermaga att säga att en del gärna vill se oro. Har du varit ute och träffat de här barnen, Erik? Har du sett de enorma behov som de har? Hur kan du då tro att människor vill se oro kring den gruppen barn och föräldrar? Har inte de nog av sitt eget? Tror du att man skulle vilja hjälpa till att skapa ytterligare oro? Det är en mycket, mycket märklig människosyn som du framför.

Det som du säger om att några vinner och några förlorar blir ju bara förlängningen på det synsätt som du har. Det är precis som dina partikamrater säger om barnen på dagis: De får väl vara där lite längre, bara föräldrarna kommer ut i arbetslivet!

Några vinner, några förlorar. Är det det synsätt som Socialdemokraterna vill förmedla ut till det svenska samhället och till de stockholmare som är i störst behov av stöd och hjälp? Svara gärna på det, Erik Nilsson!

Anförande nr 13

Borgarrådet N i l s s o n (s): Kristina Axén Olin! Jag vet inte hur mycket du kan om särskolan, men det intressanta med ditt generella inlägg är att du är emot schablonisering av ersättning. Du säger att vi ska se mer till behov och att vi inte ska ha stora system. Men jag vet inte om du har uppfattat att den stora stridsfrågan mellan våra partier, skolpolitiskt och på nationell nivå, gäller att ni vill ha en nationell skolpeng. Er grundsyn är att det ska vara lika mycket pengar som fördelas till alla elever och att det ska styras nationellt i ett system.

Ni har nyligen på slutet lagt till att det ska bli tillägg för elever som har större behov och så vidare. Det är positivt att ni har uppfattat det. Men det innebär att det ska sitta någon nationellt och utforma den här typen av system. Du tror inte möjligen att det kommer att bli mer fyrkantigt och mer byråkratiskt än ett system som faktiskt bygger på en lokal behovsbedömning? Det är intressant att höra detta glödande försvarstal för prioritering av resurser efter behov. Det vore intressant att höra det överfört till moderat skolpolitik. Du kanske ska prata med dina företrädare som håller på med skolpolitik och ändra hela den politik som ni står för. Det ser jag fram emot.

I sak är det här ingen schabloniserad resurstilldelning till särskolan i den meningen att man inte tar hänsyn till vilka behov som barnen har. Vi har ett system med fyra behovsnivåer, där det görs en noggrann prövning av den enskilda individen och dess förutsättningar. Vi har också en femte nivå, där vi säger att det är omöjligt att schablonisera. Där handlar det inte ens om ett spann, utan det måste ske en individuell prövning. För de allra mest utsatta eleverna sker det alltså en individuell prövning.

Ni försvarar det system som fanns tidigare. Det låter som om det var ett system där alla fick det de behövde. Men så var det inte. Det system som fanns tidigare innebar att det fanns ett antal elever som fick mer resurser därför att deras rektorer presterade större kostnader eller var bättre förhandlare än de andra. Det betyder att det fanns ett antal elever som fick mindre än vad de hade behov av när det inte gjordes någon bedömning av hur deras förutsättningar såg ut. Det system som vi har nu innebär större möjligheter för de eleverna att få en bra verksamhet. Man tittar alltså på elevens behov och inte på rektors förmåga att förhandla.

Svaret till Ewa Samuelsson, som är bekymrad över de mest utsatta, är att det finns ett stort antal elever som tidigare fick sämre resurser därför att deras rektorer var dåliga på att förhandla. När det nu görs en bedömning av deras faktiska förutsättningar så blir de vinnare i den här förändringen. Det tycker jag är rimligt. Hellre det än ett godtycke som handlar om huruvida rektorn har varit bra eller dålig på att förhandla.

Anförande nr 14

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Borgarrådet Erik Nilsson är betydligt mer intresserad av att prata om vår moderata rikspolitik än om särskolan Mockasinen. Det kunde väl i och för sig vara intressant. Men vi vill även ha en nationell handikappeng som följer varje individ, Erik Nilsson. Jag vet inte om du och jag ska stå här och prata om hur man organiserar skattepengarna; det kanske inte är det som är det mest intressanta. Men i den typen av system blir det nämligen så att pengarna följer individen oavsett var man väljer att bo. Det blir inte som i de system som ni nu organiserar staden i, nämligen att det blir stadsdelsnämndsarrester i fråga efter fråga.

Det här handlar delvis också om att alla barnen inte bor i Älvsjö, utan de kommer från hela Storstockholm och går på Mockasinen. Det täcker därför inte de kostnader som egentligen finns. Det spelar ingen roll om vi pratar om den verksamhet som Frälsningsarmén bedriver i Östermalms stadsdelsnämnd som en dagverksamhet för funktionshindrade eller om vi pratar om andra verksamheter: I verksamhet efter

verksamhet märks det nu att era stadsdelsnämndsgränser och sätt att administrera pengarna till verksamheter gör så att det blir arrester i varje stadsdelsnämnd. Det spelar ingen roll om det är äldreomsorg, dagverksamhet eller handikappomsorg – människor hänvisas till den verksamhet som finns i den egna stadsdelen. Det är jättedåligt!

Vi borde självfallet se hela staden som en helhet. Man borde kunna välja från en rik flora av utbud i stället så att man kan välja den verksamhet som passar en bra. När vi nu har en så fantastisk verksamhet som Mockasinen så borde vi självfallet vara stolta och glada över den och inte göra så att den läggs ned bara för att inte alla barnen bor i Älvsjö.

Jag kan inte låta bli att nämna en sak till. Du pratar om att det minsann finns behovsprövning enligt olika nivåer. Ja, det var bara väldigt intressant att du tog upp just Mockasinen. Det var just det som var ett av problemen. Det gjordes ingen utredning. Det var ingen som över huvud taget tittade på de här barnen, pratade med läkarna eller var ute och träffade lärarna där för att göra nivåindelningen av barnen. Det gjordes på någon sorts administrativ nivå utan att man träffade barnen och pratade med föräldrarna och lärarna. Man är alltså helt oense om hur resurskrävande de här barnen är, vilket gör att pengarna inte täcker. Barnen på Mockasinen ligger ju inte längre på den nivå 5 som vi pratade om.

Varför inte i stället nu göra upp med oss och ändra detta? I förra veckan var vi några personer från kommunstyrelsen som träffade ett antal handikapporganisationer, men du hade ju tyvärr inte möjlighet att vara med då. Då var det ganska tydligt hur de upplever stämningen i staden och vad som håller på att hända nu. Det var flera som beskrev att det har blivit sämre under de senaste tre åren när det gäller handikappverksamheter i staden.

Svälj prestigen nu, och se till så att man kan rädda verksamheterna för dem som är i störst behov av hjälp i vår stad!

Anförande nr 15

Ewa Samuelsson (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är intressant att du chikanerar rektorerna här, Erik! En del är sämre och andra bättre, säger du. Det kanske hade varit bättre att man utvärderade de enskilda verksamheterna som utfördes på de olika ställena. Då kunde man ha sett vad man fick ut för de pengar som lades ned på de skolor som du menar har fått för mycket. Då kanske verksamheten skulle kunna förändras, och man kunde återigen komma ned på den individnivå som behöver finnas. Det kanske skulle öka mångfalden och utbudet i den här staden. Då kunde man kanske se att man kan arbeta på ytterligare olika sätt.

I stället ska nu de här människorna alltså in i schablonerna. Precis som Kristina sade här tidigare så har vi fått vittnesmål från flera håll om hur biståndsbedömningar och annat i det här schabloniserade tänkandet gör att det blir mycket sämre och mycket svårare för de enskilda att få den hjälp som de behöver.

Dessutom råder det stor oro ute i stadsdelsnämnderna för att också skolskjutsarna ska ingå i systemet. Man räknar med att pengarna inte kommer att räcka till. Ändå

försöker man göra omorganisationer, och säger att särskolan ska ligga i särskilda organisationer för att det ska tydliggöras vad kostnaderna blir nu när man tar över. Man säger i alla fall att det kommer att bli svårt att få täckning för de behov som finns.

Jag skulle vilja, Erik, att du tydligt här i dag talar om – så att det protokollförs – att du lovar att den verksamhet som nu bedrivs på Mockasinen ska kunna fortsätta och finnas kvar för de barn som finns där framöver.

Anförande nr 16

Borgarrådet N i l s s o n (s): Kristina Axén Olin! Du förespråkar en nationell peng – en nationell handikappeng och en nationell skolpeng där pengarna följer individen. Det är oerhört intressant. För vad är det för system som vi har genomfört? Jo, det är ett behovsbaserat schablonsystem där pengarna följer individen. Jag måste faktiskt skicka tillbaka frågan till dig, Kristina Axén Olin.

Det är individen som får en schablon beroende på det behov som finns. Min fråga tillbaka till dig är: Vad i hela fridens namn vill du egentligen? Vill du att det ska vara en lokal behovsbedömning utan några som helst schabloner där man, som du säger, ska ta hänsyn till det enskilda fallet och att man ska kunna lösa det hela på något sätt? Eller vill du ha ett schablonsystem som utgår från individens behov? Vill du dessutom ha det på nationell nivå för att garantera en fantastisk fyrkantighet och byråkrati?

Du kan gärna angripa ett system, men du kan inte angripa det från två diametralt olika håll samtidigt, Kristina Axén Olin! Det är ett intellektuellt haveri att göra det, så du får faktiskt välja vilken angreppspunkt som du tar.

Om vi skulle genomföra en nationell peng, och om er politik genomförs, så skulle det innebära våldsamt kraftiga sänkningar av ersättningen till särskoleverksamheten i Stockholms stad. Jag redovisade tidigare vilka skillnader som finns. Stockholm satsar mycket mer på särskolan än vad som sker nationellt. En nationell peng skulle innebära vansinnigt stora nedskärningar, i storleksordningen 25–30 procent, på särskolan i Stockholm. Det är väl bra att väljarna vet om att det är det som Moderata samlingspartiet står för.

När det gäller Ewa Samuelsson är det samma sak. Du måste själv fundera över detta. Vad jag förstår vill du att det ska föras diskussioner om varje enskilt barn. Är det riktigt? Men det måste ju ändå ske någon form av biståndsbedömning på något ställe i systemet. Vi har valt att ha en sådan ordning att vi har en central särskoleenhet som vi menar har den bästa professionella kompetensen att bedöma och jämföra. Då blir det inte så att den rektor som säger att ett visst barn har vissa behov får mer pengar än den rektor som säger att samma barn har andra behov. Det var precis så det gamla systemet fungerade. Jag säger inte att rektorer är ondsinta, men det finns en godtycklighet i det systemet.

Nu har vi kommit fram till en annan ordning, där man gör en samlad behovsbedömning. Det är inte schabloniserat på det sätt som Moderaternas peng är, med en nivå för alla. Det är i stället stora skillnader eftersom elever som går i särskolan har

väldigt olika behov. Det är allt ifrån 100 000 kronor per barn upp till nästan en miljon per barn till de allra mest gravt utsatta barnen i nivå 5.

Anförande nr 17

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Nu pratade Erik Nilsson igen om att man gör en individuell behovsbedömning. Det har man i alla fall inte gjort tillsammans med Mockasinens barn. Om inte barnen, föräldrarna, läkarna eller lärarna har varit med – vad är det då för en samlad bedömning? Är det några administratörer på en stadsdelsförvaltning eller är det utbildningsförvaltningen som har gjort bedömningen av vilken nivå de här barnen är i? Hur kan man göra en sådan bedömning utan att ens träffa barnen och prata med lärare och personal? Det är ju otroligt märkligt, och ett sätt att hålla sig långt bort från verkligheten. Men så blir det i era stora system, som ni är så oerhört förtjusta i.

Jag märker direkt nu att du blir överlycklig för att jag börjar prata om det system med nationell handikappeng som vi moderater vill ha. Då får du ytterligare ett system att diskutera i stället för att prata om Mockasinen eller om de barn som inte får simma i Hässelby-Vällingby. Jag pratar gärna om pengsystemen med dig, men det är inte systemen som är det viktiga för oss moderater. Det vi vill ha är valfrihet. Människor i hela Sverige ska ha så stor valfrihet som det bara går. Invånarna i Stockholm ska ha valfrihet i äldreomsorg, i skola, i sjukvård, i handikappomsorg, i dagverksamhet, i härbärgen och vad det nu är för någonting. Sedan behöver inte vi belasta dem med hur vi organiserar det rent tekniskt i staden med utbetalningar. Det viktiga är att människorna här fullt ut ska få välja den verksamhet som passar dem bäst och som de vill ha.

I Socialdemokraternas Stockholm, som ni nu har ägnat tre år åt att omorganisera och ändra olika former av schabloner i, har ni de facto gjort ett system som inte alls följer individen, Erik Nilsson. Det kan möjligtvis vara så om individen väljer en verksamhet i den stadsdel där han eller hon råkar bo och om det finns en ledig plats. Men i annat fall följer inte pengarna med.

Varför fick vi annars ett ärende i förra veckan om den dagverksamhet som Frälsis driver på Östermalm? Varför får vi annars stå här och prata om ett eventuellt nedläggningshot av Mockasinen? Varför är det annars så att föräldrar som har barn i särskolan i Hässelby-Vällingby inte får åka och simma? Jo, pengan följer inte individerna, familjen eller barnen i era system. Pengarna går till stadsdelarna och till verksamheten där. Om sedan människan, barnet eller eleven råkar bo någon annanstans så följer era pengar plötsligt inte med. Det är precis det som har hänt.

Vi kan säkert stå här till dödsdagar, du och jag, och prata om pengasystem, checksystem och olika nivåer, där Moderaterna naturligtvis har ett betydligt mer komplicerat system än ett med bara en nivå. Men jag tycker inte att det är intressant. Det är inte det som det handlar om. Det gäller det sätt på vilket du ser på staden och verksamheterna. Är det de stora systemen som man ska ratta, eller är det varje individs möjlighet att få en bra verksamhet?

§ 7 Interpellation om vilken policy staden har avseende användandet av skyddsrumsbeståndet i våra egna förvaltningar/bolags fastigheter samt hur vi sköter vårt besiktningsansvar för samtliga skyddsrum i huvudstaden (nr 2005:31)

Anförande nr 18

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 19

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande! Interpellationen tar sats i den mycket motsägelsefulla inställningen till skyddsrum och befolkningsskydd i stort som staten har. Som det också står i svaret är detta en fråga som staten ytterst ansvarar för. Det är länsstyrelsen som beslutar om en hel del kring skyddsrum, vad gäller avskrivning och annat.

Samtidigt bör Stockholms stad, med vårt mycket stora fastighetsägande och det i särklass största befintliga skyddsrumsbeståndet i hela Sverige, vara aktiv i den här frågan. Jag anser att Stockholm bör driva den framåt.

När man tittar på hur vi i Sverige just nu ser på skyddsrum så märker man att det inte är en fråga om antingen eller, utan det blir mer av varken eller. Precis som det står i borgarrådets svar så produceras i princip inga nya skyddsrum i Sverige sedan 2002 – inte här i Stockholm och inte någon annanstans heller. Till alla dessa mängder av nya bostäder som vi bygger just nu produceras alltså inga skyddsrum. Och det är väl gott och väl om man så att säga konstaterar – och instämmer i – riskanalysen att det inte finns något behov av skyddsrum. Skulle det uppstå ett behov så skulle vi ha en period på något decennium att anpassa oss till detta.

Men det blir så motsägelsefullt när vi samtidigt ska lägga pengar, i och för sig statliga pengar men ändå skattepengar och i viss mån kommunala resurser, på att besiktiga de skyddsrum som vi redan har. Det är här som jag tycker att staden borde ha en klar policy. Vad tycker vi i Stockholms stad om den här hanteringen egentligen? Hur vill vi se på den i framtiden?

När jag tittar på borgarrådets svar så kan jag till att börja med utifrån de lagar och regler som trots allt redan finns konstatera att det är en lagstiftning på gång. Vi ser fram emot att få skriva remissuttalanden om den. Det pågår en besiktning just nu, där vi, som borgarrådet skriver, kontrollerar ungefär 10 procent av beståndet årligen. Jag skulle kanske ha önskat en något fyllicare förklaring runt just dessa 10 procent: Vilka är våra besiktningsmän? Hur många är de? Hur rekryteras de? Är detta något som man kan få en sammanställning av lite mer i detalj? Men jag förstår ju att det inte kommer med i ett interpellationssvar.

När det gäller det här med att kunna iordningsställa ett skyddsrum på 48 timmar så skulle det också vara intressant att få svar från borgarrådet på frågan om ifall vi vidtar några sanktioner om vi hittar skyddsrum som inte går att återställa till sin skyddsrumsfunktion inom 48 timmar. Jag vet att det finns ganska gott om sådana

skyddsrum, som rimligen inte alls kan omställas på 48 timmar. Det är mekaniska verkstäder och annat.

Jag vill verkligen vinnlägga mig om att vara ödmjuk i det här ärendet. Jag anser att regeringen och försvarsministern ger ett väldigt motsägelsefullt svar på frågan om hur framtida skyddsrumsbekov och riskanalyser för skyddsrum ser ut i Sverige. Men jag kan ändå inte låta bli att be borgarrådet om svar på den sista meningen i svaret på min fråga nummer tre. Vivian skriver där att hon anser att det är viktigt att säkerheten för allmänheten upprätthålls. Jag kan inte tolka det på något annat sätt än att borgarrådet tycker att vi ska ha skyddsrum till alla stockholmare. Därför blir det hela oerhört motsägelsefullt. I gamla hyreshus, till exempel det som jag bor i, finns det ju skyddsrumspatser till alla. Men till de 200 lägenheter som just nu byggs på fältet bredvid finns det inga skyddsrumspatser alls.

Anförande nr 20

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Ordförande, Fredrik Wallén! Jag tar den sista frågan först. Hittar man skyddsrum till alla? Och varför bygger man inga i nya hus? Under en lång tid har Stockholms stad inte byggt några skyddsrum i sina nya hus därför att vi har samlingsskyddsrum på många olika ställen. Det finns sådana skyddsrum i berggrunden både här och var.

Jag kan tycka att informationen till medborgarna om detta och om hur de ska bete sig i en sådan situation kanske inte alltid har varit så bra. Vi i Miljöpartiet har många gånger skrivit om att informationen borde förbättras när det gäller allmänhetens möjligheter att veta vart man ska bege sig.

När det gäller den sista meningen om att jag anser att det är viktigt att säkerheten för allmänheten upprätthålls så är det min mening att detta *är* viktigt. Det kanske inte handlar så mycket om krig. Skyddsrummen byggdes ju uppenbarligen en gång i tiden för krig, men nu för tiden kanske det är andra typer av olyckor som vi tänker mer på. Man kanske måste anpassa beståndet och hur skyddsrummen ser ut i förhållande till detta.

Jag har inte tagit slutlig ställning i denna fråga ännu, utan jag inväntar den utredning om civilt försvar som kommer och som jag har nämnt i interpellationssvaret.

När det gäller vilka skyddsrum som besiktigas så finns det en besiktningsplan för vilka skyddsrum som ska besiktigas och i vilken ordning. Jag tycker att det vore bra om Kristdemokraterna ställde en fråga direkt till brand- och räddningsnämnden för att få fram den planen. Vi har ju en ledamot där som kan ställa en sådan fråga.

Det är viktigt att den här verksamheten sköts. Men jag tycker också att det är lite egendomligt att säga att det finns verksamheter i skyddsrummen som inte kan utrymmas inom 48 timmar. Det kan hända att de skyddsrum som du har sett och som inte kan utrymmas, Fredrik, är sådana som redan är nedlagda. Vi har ganska många sådana, som inte ska vara skyddsrum i dag men som har varit det tidigare. De som ska användas *ska* kunna utrymmas inom 48 timmar, och det tror jag att vi också kan lita på att de gör.

Anförande nr 21

Fredrik Wallén (kd): Som jag sade i mitt första anförande så finns det mycket i det här som illustrerar hur motsägelsefull inställningen i det svenska samhället är till skyddsrummen just nu. Viviann illustrerade just det, medvetet eller omedvetet. För det växande befolkningsantalet i Stockholms stad finns det alltså inte skyddsrumspplatser för alla. Det ligger helt i linje med vad staten har beslutat.

Min poäng, som i första hand gäller att detta är en statlig fråga även om jag tycker att vi borde ha en åsikt om den i rikets största stad, är att detta inte har diskuterats så mycket. Å ena sidan har vi inte prioriterat skyddsrummsbehovet med hänvisning till att vi inte lever under något omedelbart krigshot. Å andra sidan har vi beslutat att de skyddsrum som vi fortfarande har naturligtvis ska finnas kvar, även om paradoxen uppstår att ett hus har skyddsrumspplatser och det bredvid inte har det. De stora samlingsskyddsrummen gäller ju i huvudsak innerstaden. De har funnits sedan 50-talet, så det är inga nyheter.

Det är mycket teknikaliteter kring det här, men jag är ute efter principinställningen. Borde inte framför allt staten sätta ned foten i frågan, och borde inte Stockholms stad då vara aktiv i den debatten?

Precis som Viviann säger så kommer det ett betänkande om det här, och det ska som sagt bli roligt att vara med i remissarbetet om det. Men det finns alltså en massa oklarheter om det här, och när det gäller de 48 timmarna så är detta ett problem i alla kommuner. Jag har personliga erfarenheter av detta, för jag har haft förmånen att vara ansvarig just för skyddsrumsbesiktningar i en kranskommun till Stockholm. Det var ett elände att verkligen kunna bevaka och besiktiga skyddsrummen och att dessutom motivera fastighetsägare. Vi måste ju säga så här: Här måste du ha en verksamhet som kan utrymmas inom 48 timmar, men i huset som du bygger här bredvid behöver du inte ens ha någon skyddsrumspplats över huvud taget!

Det finns alltså mycket som är motsägelsefullt i det här. Precis som Viviann ser jag fram emot att få titta på det statliga utredningsförslag och eventuella lagförslag som kommer framöver.

§ 9 Interpellation om vilken särskild beredskap det finns och vilka särskilda riskanalyser som gjorts avseende bränder eller andra stora olyckor i tunnelbanan (nr 2005:36)

Anförande nr 22

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 23

F r e d r i k W a l l é n (kd): Ordförande, Viviann Gunnarsson, övriga fullmäktigedeltagare och åhörare! Inledningsvis vill jag be att få tacka ordentligt för det mycket utförliga svaret. Vi är ganska många som är intresserade av säkerhets- och beredskapsarbete i Stockholms stad och i andra kommuner. För oss är detta ett fylligt och bra svar. Sådana här svar skulle man vilja ha på alla interpellationer!

Samtidigt väcker det även ett antal frågetecken om hur det egentligen står till med säkerhetsarbetet i framför allt Stockholms tunnelbana. Allt säkerhetsarbete – det gäller räddningstjänstinsatser men även allting som kan rymmas inom segmentet säkerhet – har ett förebyggande skede. Det redogör borgarrådet för när det gäller tunnelbanor. Man ska jobba förebyggande, och det finns ett stort ansvar hos anläggningsägaren. Jag tyckte också att det var roligt att få reda på att det finns ett pågående grupparbete med att ta fram en plan. Målet är att redan under hösten 2005 – det är nu, det – ta fram ett färdigt förslag till verksamhetsplan just om hur man ska förbättra säkerheten i tunnelbanan. Det kändes bra.

Det finns naturligtvis också ett insatsarbete. Som ytterst ansvariga för räddningstjänsten i Stockholms stad ska vi vara mycket medvetna om att det finns brister i säkerheten i tunnelbanan sett till de krav som vi ställer i dag. Det står ju också i borgarrådets svar. När man byggde tunnelbanan i Stockholm, precis som när man byggde tunnelbanan i London eller i New York, så tänkte man på ett helt annat sätt i de här frågorna – om man tänkte alls.

Det innebär naturligtvis att om man följer säkerhetsdebatten så kan man ibland bli lite konfunderad när man hör hur oerhört hårda krav vi ställer till exempel på nya biltullar. Det gör vi med all rätt, men samtidigt uppfyller ju tullar för tunnelbanetåg inte alls de kraven. Det är naturligtvis en brist, men det är också någonting som vi uppenbarligen försöker jobba med, enligt borgarrådets interpellationssvar. Detta är viktigt.

Jag går nu över till insatsarbetet. Hur angriper man en brand eller en annan stor olycka i tunnelbanan? Här finns något där jag kan jag tycka att detta fylliga svar inte når ända fram. Det gäller efterarbetet avseende en stor insats. Tänk er att det förebyggande arbetet har fallerat och vi har tvingats till en räddningstjänstinsats och släckt en brand. Då vet jag, och det vet nog alla med mig som har varit aktiva vid olika kriser och incidenter i Stockholms stad, att ett oerhört stort ansvar läggs lokalt. I Stockholms stad läggs det alltså på stadsdelsnämnderna. Hur ska medborgarna informeras? Hur ska vi göra psykosociala stödinsatser och så vidare?

Jag tycker att det är en tydlig brist att Stockholms stad inte har en central plan för hur alla stadens förvaltningar ska agera. Som vi är organiserade i dag gäller det i synnerhet stadsdelsnämnderna. De måste finnas med i den processen. Jag läste bland annat i texten att det hade varit en stor övning nu i våras. Jag, som vice ordförande i en stadsdelsnämnd, har inte varit ett dugg inblandad i eller ens informerad om den. Det kan man tycka är en brist när man vet att man tillhör en nämnd som ansvarar för en förvaltning som verkligen skulle tas i anspråk vid en så här stor händelse i tunnelbanan.

Jag slutar med detta, och önskar några kompletteringar från Viviann.

Anförande nr 24

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Ordförande och Fredrik Wallén! Jag tycker att det var intressant att få den här interpellationen. Jag tycker att det är bra att det kommer fram en sådan interpellation. Tunnlar och tunnelbränder är ju ett aktuellt område.

Stockholms brandförsvaret ligger långt framme när det gäller att hantera bränder i tunnlar och även när det gäller hur man ska hantera det förebyggande arbetet. Vi har bland annat noggrant studerat den katastrof som skedde i Madrid. Vi har studerat norska tunnelbränder och den stora olycka som skedde i Schweiz. Nu senast var vi i Budapest och övade tillsammans med det ungerska brandförsvaret förra året.

Här finns alltså en forskning och en utveckling som pågår hela tiden, där vi tar en stor del i arbetet. Då gäller det också att omsätta de kunskaper som man får i ett sådant forskningsarbete till vad man kan göra i sin egen stad. Det görs också i den tillsyn och i de övningar som vi har här i Stockholms stad.

Det som kan kännas lite knepigt är som sagt att en hel del tunnlar är byggda under en tid då säkerhetstänkandet kanske inte var lika stort. Jag tycker personligen att man behöver gå igenom detta och titta på vilka resultat det skulle få om man upprättade en säkerhet i de tunnlarna på samma sätt som i de nya. Du var ju också inne på det här, Fredrik.

När det gäller stadens arbete med lokalbefolkningen och ansvaret efteråt så handlar det om att det finns en lag som heter lagen till skydd mot olyckor. Den lagen gäller alla i kommunen – privatpersoner likaväl som verksamhetsutövare, stadsdelsnämnder och offentlighet.

Nu kommer vi att skriva fram ett ärende om hur staden ska hantera detta och vilken policy staden ska ha för det. Vi har redan hanterat brandförsvarets del; det fattade vi beslut om redan förra året. Nu handlar det om den del som gäller stadsdelar och även privatpersoner. De har faktiskt en viktig del i detta när det gäller att känna till vilka bestämmelser som finns och hur man ska hantera en krissituation.

Jag tycker att det är bra att du har tagit fram interpellationen och satt belysningen på en sådan här verksamhet. Den mest troliga olyckshändelse som skulle kunna inträffa i Stockholms stad är väl just en tunnelbanebrand eller en olycka i tunnelbanan. Den krisledningsnämnd som vi har ska också få öva just en sådan händelse i november.

Anförande nr 25

F r e d r i k W a l l é n (kd): Precis som i föregående ärende ser jag fram emot att få vara med och behandla det ärende som är på väg fram. Som jag förstod är det med specialdestination till stadsdelsnämnderna och deras ansvar, bland annat.

Som jag sade tidigare kan man inte underskatta de krav som ställs på många andra delar av det offentliga samtalet, utöver räddningstjänsten, när det händer något allvarligt. Vi har sett det – och det berörs också i borgarrådets svar – till exempel vid bränderna i Akallatunneln åren 2001 och 2002. Det långvariga arbetet, och det som krävde stor uthållighet, var framför allt det arbete som skedde i de berörda stadsdelsnämnderna. Räddningstjänstinsatser är ju ofta snabba och kvicka, och de måste vara väldigt bra och professionella. Men det finns mycket arbete kvar att göra efter en stor olycka även när branden är släckt.

Därför ser jag fram emot det här ärendet, och framför allt ser jag fram emot att öva mer i stadsdelsnämnden. Jag kan halvt om halvt utlova att vi i alla fall från mitt parti i Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd kommer att väcka frågan lokalt för att sätta blåslampa på våra kontaktpersoner i brand- och räddningsnämnden när det gäller att få till stånd lokala övningar.

Men jag tackar som sagt för svaret. Det var ett väldigt fylligt svar, som ger underlag för en hel del diskussion i framtiden också.

*§ 11 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Stockholms kommunalt ägda bostadsbolag och inrättandet av en bostadsstiftelse*

Anförande nr 26

Borgarrådet Axén Olin (m): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja fråga Annika Billström om du fortfarande avser att bilda en stiftelse av de kommunala bostadsbolagen. Hur ska denna stiftelse kunna finansiera köpet av de kommunala fastighetsbolagen utan att man höjer hyrorna?

Anförande nr 27

Borgarrådet Billström (s): Ordförande, fullmäktige! Som jag har sagt i medierna och som jag gärna säger här i fullmäktige är vår avsikt att rädda hyresrätten här i Stockholm. Och där jobbar vi med olika modeller. Vi kommer så småningom att presentera en fullödig modell. Självklart kommer en sådan modell inte att innebära att de hyresgäster som bor i de allmännyttiga bolagen i Stockholm kommer att få en hyreshöjning med 1000 kronor, som Kristina Axén Olin skrämmer upp dessa hyresgäster med.

Jag vill också till dem som lyssnar på närradion och till andra närvarande här tydligt säga att det brev som har gått ut är direkt lögnaktigt. Det är inte så att den socialdemokratiska majoriteten tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet skulle lägga fram förslag som innebär hyreshöjningar för allmännyttans hyresgäster – aldrig.

Anförande nr 28

Borgarrådet Axén Olin (m): Men, herr ordförande, då måste jag upprepa frågan. Enligt såväl kommunallagen som jurister och andra kan staden inte skänka bort de kommunala bostadsbolagen till en stiftelse. Ska de kommunala bostadsbolagen föras över till en stiftelse måste stiftelsen köpa fastigheterna.

Enligt det bokförda värdet är dessa fastigheter värda ungefär 80 miljarder. Men om man tar bort lånen på 20 miljarder kvarstår det en utbetalning om 60 miljarder. Eftersom stiftelsen inte finns och inte har några pengar kan i alla fall inte jag se något annat sätt än att man slår ut kostnaden på alla hyresgäster. Om man då generaliserar blir det ungefär 1 000 kr i månaden för varje längenhet eller för varje hyresgäst om det är 100 000 lägenheter.

Då vill jag ändå vidhålla min fråga, herr ordförande. Om Annika Billström fortfarande pratar om att rädda hyresrätten och om att stiftelseplanerna fortfarande finns kvar, hur ska man få finansiera köpet av de kommunala bostadsbolagen och stiftelsen om man inte tänker höja hyrorna?

Anförande nr 29

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Moderaternas och Axén Olins metoder är väl kända: Gå ut med lögner och direkta felaktigheter! Skräm upp alla hyresgäster i allmännyttan och tala om att det blir en hyreshöjning! Det är att använda politiken på det absolut sämsta sättet. Det är oförsämlt, inte mot mig eller mitt parti utan mot hyresgästerna. Ditt syfte är bara att skrämmas.

Det jag säger till dig nu, till Moderaterna och till alla andra som undrar är att vi kommer att göra allt för rädda hyresrätten. Vi jobbar med olika modeller. Vi kommer att presentera ett förslag som det ska fattas beslut om i fullmäktige. Det beslutet innebär ingen hyreshöjning.

Anförande nr 30

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Det är både min möjlighet och min skyldighet att för stockholmarna förklara konsekvenserna av olika politiska beslut och det politiska ledarskapet.

I och med att Annika Billström för ett halvår sedan lade fram förslaget om att inrätta en stiftelse drar jag naturligtvis konsekvenserna av det och talar om för stockholmarna vad som blir följden av ett sådant beslut.

Herr ordförande! Nu har jag i båda mina inlägg frågat Annika Billström: Om hon inte tänker höja hyrorna, hur ska då detta finansieras? Annika Billström väljer att inte svara utan hon pratar med emfas om att man ska rädda hyresrätterna.

Antingen betyder svaret att du inte har något svar, och då blir det ingen stiftelse. I annat fall kan inte jag – och uppenbarligen inte heller Annika Billström – förstå hur man ska lösa finansieringen. Det rör sig om 60 miljarder som stiftelsen måste betala för bostadsbolagen, om man inte tänker höja hyrorna. Vad finns det då för annan möjlig typ av finansiering, Annika Billström?

Anförande nr 31

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Senare i kväll kommer vi att diskutera en motion om att de kommunala bolagen bör avvecklas. Det är en folktopartistisk motion som Moderaterna står bakom.

Det är klart att alla hyresgäster som bor i de allmännyttiga bolagen vet att de vid ett eventuellt maktskifte kommer att bli sålda. Det är så. De vet också att hela den här apparaten med omvandling startar igen med konflikter mellan hyresgäster som har känt varandra kanske i 20–30 år som följd. Man vet att utförsäljningar kommer att ske.

Vi har sagt till väljarna både före valet och nu: Vi kommer att rädda hyresrätten. Jag kommer för er att presentera en modell som räddar hyresrätten och som inte innebär hyreshöjningar.

Att du ser det som en möjlighet och en skyldighet att ljuga för medborgarna tyder bara på ett lågvattenmärke, Kristina Axén Olin. Du vet inte vilken modell vi kommer

att presentera. Men du var väldigt mån om att gå ut i förväg och skrämma upp hyresgästerna. Alltså var ditt syfte enbart att skrämma medborgarna. Den retoriken funkar inte, jag lovar det.

Fråga nr 2. Antalet trafikskyltar på gatorna

Anförande nr 32

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Fullmäktigeledamöter! En bilists vardag kan ju vara full av skuldkänslor och krav – skuld därför att man tar med sig bilen, vilket man naturligtvis inte borde göra, och krav på hur man ska uppföra sig på bästa sätt, och det vill man ju gärna göra framför allt om man är en laglydig medborgare som jag. Då åker man runt till exempel på Södermalm och försöker att följa alla skyltar som finns överallt, och det kräver sin kvinna.

Det är en skog av vägledning som man får, och när man försöker att manövrera sig fram genom denna får man stora problem. Det gör en inte så mycket klokare. Allt som gäller information till bilisterna skulle kunna förenklas oerhört mycket mer, och det krävs stora saneringar. Man skulle kunna ha mindre skyltar, markeringar vid korsningar och färre trafikljus.

I går tror jag att många med mig läste en intressant artikel i DN om att man i Holland genomför ett försök där man tar bort skyltarna helt och hållet. Jag undrar om borgarrådet är beredd att genomföra ett sådant försök i Stockholm. Det tycker jag låter attraktivt.

Anförande nr 33

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag förstår Madeleine Sjöstedts och andras dilemma när det gäller att ta sig fram i Stockholmstrafiken bland alla dessa skyltar. Själv åker jag tunnelbana och då slipper jag eländet.

Men för dem som är tvungna att använda bilen är det självklart så att skyltningen emellanåt ställer till en hel del bekymmer och problem. Detta har uppmärksammats genom åren. Det har också genomförts ett antal saneringsprojekt runtom i staden för att åstadkomma just det som Madeleine Sjöstedt beskriver, att få ned antalet skyltar, göra skyltarna mindre och också få enhetligare budskap. Det finns en mängd motstridiga budskap i Stockholmsmiljön bland skyltarna. Dessutom är det inte speciellt vackert med så många skyltar.

Jag tror att det är ett utmärkt förslag att titta vidare på, att sanera i vissa områden och kanske till och med ta bort skyltarna helt. Gamla Stan är ett typexempel på ett sådant område. Där finns det skyltar med väldigt motstridiga budskap. Det är gårdsgata samtidigt som det finns en mängd parkeringsförbud och parkeringsföreskrifter, och det är egentligen inte förenligt med den lagstiftning som vi har. Så jag tror mycket väl att man kan gå vidare och sanera i gatumiljön för att få ned antalet skyltar.

Jag läste också artikeln och tyckte att den var väldigt spännande. Sedan vet jag inte om vi i dagsläget är mogna att säga ja och ta bort varenda skylt. Men det bör nog vara inriktningen av flera skäl.

Anförande nr 34

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Jag tror att vi alla i fullmäktigesalen är oerhört tacksamma över att Leif Rönngren nyttjar de kollektiva färdmedlen med tanke på att han inte har något körkort. Men han kanske åker med som passagerare någon gång, och då vet han ungefär hur det går till i trafiken.

Jag förutsätter att jag får stöd för det förslag som jag kommer att lägga fram, att de flesta skyltarna på Södermalm och i Gamla Stan tas ned och att man gör ett försök med att underlätta för bilisterna att uppföra sig laglydigt även i Stockholm. Kan jag räkna med Socialdemokraternas stöd för detta förslag?

Anförande nr 35

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det jag absolut lovar är att vi ska bereda frågan å det allra seriösaste. Sedan måste jag säga att det handlar inte bara om att köra med egen bil och med eget körkort i Stockholmstrafiken. Jag rör mig i staden som såväl gångtrafikant som cyklist och nyttjare av kollektivtrafikmedel.

Var vi än rör oss i staden finns det skyltar som anvisar hur vi ska bete oss i Stockholmstrafiken. Så det handlar inte bara om bilister, utan det handlar verkligen om samtliga skyltar i staden på våra gator och torg.

Jag ser fram emot förslaget. Det kan vi ta med oss när vi ändå ska diskutera bland annat Gamla Stan inom en snar framtid och saneringen av skyltar där – detta för att man ska få en enhetligare skyltning i ett av de finaste områden som vi har i staden med fin kulturmiljö där det inte passar att ha mängd olika trafikskyltar med delvis motstridiga budskap. Så jag välkomnar ett sådant förslag.

Anförande nr 36

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Att Leif Rönngren lovar att bereda frågan är ju inte direkt någon världssensation. Det är lagligt reglerat att han måste göra det eftersom detta hamnar på hans rotel. Det vore väldigt tacksamt om han uppfyllde de krav som ställs på honom.

Det handlar faktiskt framför allt om bilister. När man sitter i en bil har man svårt att se och det går lite fortare än när man går. När det går i 30 kilometer i timmen är det lite svårt att hinna med att se.

Jag hoppas att Socialdemokraterna kan gå ett steg längre och förklara sig positiva till att genomföra en sanering och förenkling, något som många människor skulle uppleva som väldigt positivt.

Anförande nr 37

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Även om Madeleine Sjöstedt inte upplever att det är någon världsnyhet, vilket jag i och för sig kan instämma i, tycker jag att det här är en oerhört viktig fråga. Detta är ju en frågestund, så då kan jag inte säga ja eller nej till några förslag, utan den här frågan kommer att beredas. Sedan finns det ett reglemente som säger att det måste ske en beredning. Men jag lovar dig att jag har en bunt med saker från den förra mandatperioden som inte har beretts, trots att det skrevs väldigt bra saker under både förra och förrförra mandatperioden.

Men jag lovar, kommer det fram så här bra förslag ska jag bereda dem skyndsamt.

Fråga nr 3. Äldreomsorgen

Anförande nr 38

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige, borgarrådet Olofsson! Vi ska senare i dag diskutera en hel del motioner och interpellationer om äldreomsorgen, men jag vill ändå ställa en fråga.

När Ylva Johansson tillträdde som äldreomsorgsminister uttalade hon väldigt tydligt att vi i Sverige inte hade en tillräckligt hög lägsta nivå när det gällde äldreomsorgen. Från och till hör vi ju också här om hur det ser ut i Stockholm. Jag skulle vilja fråga borgarrådet Olofsson: Anser du att vi i Stockholms stad har en tillräckligt hög lägsta nivå?

Anförande nr 39

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Man kan alltid diskutera vad som är en tillräckligt hög lägsta nivå. Utifrån vad Ylva Johansson menade med det kan jag inte kommentera just detta hennes tankesprång.

Men jag tycker att vi har en bra nivå på äldreomsorgen i Stockholms stad. Självklart är det som vid alla andra verksamheter att äldreomsorgen alltid kan förbättras. Men jag tycker att vi har en bra lägsta nivå, ja.

Anförande nr 40

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det är bara någon dryg vecka sedan som vi via Äldrecentrum fick en redogörelse för hur omvandlingen från servicehus till seniorboende gick till och för hastigheten i den omvandlingen. Och vi fick ju rätt i den kritik som vi framförde, att det inte fanns någon ordentlig tidsplan, det fanns ingen genomförandeplan och man hade inte tillräcklig kontakt med de äldre, vilket bekräftades inte minst av kommunstyrelsens pensionärsråd vars synpunkter man kan ta del av.

En av de frågor jag ställer är: Anser du då att det var ett bra genomförande med tanke på den redovisning och utvärdering som vi har fått från Äldrecentrum?

Anförande nr 41

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande! Man kan ju alltid använda frågestunden till att ställa nya frågor i varje inlägg som man gör. Det var faktiskt det som Ewa Samuelsson gjorde.

Jag tycker inte att rapporten visar det som Ewa Samuelsson säger att den gör. Den visar att det har blivit bra seniorboenden. Vi har gjort en del misstag, ja, och det är därför som jag har beställt den här forskningsrapporten, för att vi ska kunna bli bättre.

Inledningsvis tog du upp tidsutdräkten. Men det har inte gått för fort, som du brukar säga, utan snarare har vi fått kritik för att det har gått för långsamt. Kopplat till den första frågan om lägsta nivå, som Ylva Johansson pratade om, får jag inte ihop dina frågor. Men du kommer kanske med en ny tredje fråga i ditt tredje inlägg.

Anförande nr 42

E w a S a m u e l s s o n (kd): Min fråga gäller ju generellt för äldreomsorgen och dess alla olika ingredienser, alltifrån omvandling av servicehus till hur de äldre blir behandlade ute på våra äldreboenden. Så jag kan inte förstå hur du kan tycka att det är olika frågor. Det gäller för den totala äldreomsorgen, om du tycker att den lägsta nivån är tillräckligt hög.

Häromdagen blev jag uppringd av en anhörig till en som bodde på ett av våra äldreboenden. Hon var ganska upprörd över hur hon hade blivit behandlad. Hon hade frågat om det inte var dags för blöjbyte på sin släkting och fick då till svar: Blöjan klarar 1½ liter. Ta till er detta, ni alla här i fullmäktige! Är det tillräcklig nivå i äldreomsorgen?

Anförande nr 43

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Nej, det tycker jag inte, Ewa Samuelsson, som svar på din tredje fråga. När du tar upp ett exempel glömmer du också allt bra som finns i äldreomsorgen. Du glömmer att det är cirka 22 000 personer som har någon form av omsorg inom äldreomsorgen i Stockholms stad. Det är klart att det finns problem och att det sker misstag. Så är det. Men det generella svaret på din första fråga är att jag tycker att vi har en bra standard på äldreomsorgen.

Sedan kommer det alltid att finnas saker som måste rättas till. Det kommer alltid att ske misstag i mötet människor emellan. Troligen kommer det att vara så även i fortsättningen därför att det är väldigt många människor inblandade. Det är många äldre och det är också många som jobbar inom äldreomsorgen. Därför kommer det att ske misstag.

Fråga nr 4. Direktiv till tjänstemän i bostadsbolag

Anförande nr 44

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Ja, Teres Lindberg, du gillar ju att skriva mejl, har vi upptäckt. Det har framgått av medierna att du har skrivit ett mejl – och jag har det här framför mig – till tjänstemän i Svenska Bostäder. Där har du framfört dina synpunkter på debatten om stiftelse, och det må väl vara hänt. Men du avslutar ditt mejl med: Sprid gärna runt att Axén Olins påståenden ej är sanna.

Det är klart att man blir rätt förvånad över att du förväntar dig att opolitiska tjänstemän i staden ska agera som något slags biträdande borgarrådssekreterare till dig och den övriga majoriteten och ge sig in i den politiska debatten, för det är faktiskt vad man gör. Du får ju tycka vad du tycka vill om stiftelsen och uttrycka det och be dina borgarrådssekreterare att skriva om det. Men att du ber Svenska Bostäders tjänstemän att sprida detta tror jag att du själv så här i efterhand måste inse var lite förhastat – om jag uttrycker mig snällt.

Du sade i tidningen att du inte agerade som borgarråd utan som ordförande i Svenska Bostäder. Jag tycker inte att det är någon som helst skillnad på vilken hatt du har på dig.

Min fråga, Teres Lindberg, är: Tänker du skicka ut ett nytt mejl till tjänstemännen och tala om att detta naturligtvis inte är deras uppgift?

Anförande nr 45

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige och Sten Nordin! Ibland känns det som att skam går på torra land. Först så ljuger ni. Ni påstår att vi ska höja hyran med 1 000 kronor i månaden, 12 000 kronor per år. Man blir fullständigt nedringd av människor som är ledsna, upprörda och jätteoroliga för hur de ska kunna klara sitt boende.

Till på köpet skickar ni ut detta i direktbrev till hyresgästerna i Stiftelsen Hotellhem. Det rör sig alltså om människor som står allra längst ut bland de hyresgäster som finns över huvud taget kanske i hela vårt land. De förstår inte vad det här innebär, och de förstår inte vem avsändaren är. De förstår knappt vad politik är emellanåt. Dessa människor ringer och är upprörda.

Då försöker jag att rätta till detta, och vad gör ni då? Jo, ni anmäler mig. Jag tycker att det är ni som borde anmälas. Ni borde skämmas över att ni har skrämt upp hyresgäster i vår stad, i Stockholm.

Anförande nr 46

Borgarrådet N o r d i n: Ja, den gamla devisen har tydligen gällt på tal- och debattkurserna inom socialdemokratin: Är argumenten svaga, höj rösten!

Du svarade över huvud taget inte på min fråga. Du får vara precis hur ilsken du vill på Kristina Axén Olins brev. Vi ska debattera detta i den här salen många kvällar

framöver. Men nu rörde inte min fråga just det, utan den rörde: Hur kan du förvänta dig att Svenska Bostäders opolitiska tjänstemän ska agera borgarrådssekreterare till Teres Lindberg och fortplanta hennes ilska ut bland stockholmarna och tala för Teres Lindbergs linje och emot Kristina Axén Olins linje?

Och jag vill ha svar på min fråga: Tänker du skicka ett nytt mejl till tjänstemännen på Svenska Bostäder och tala om att du respekterar att de är opolitiska tjänstemän och att det inte är deras uppgift att sprida dina uppfattningar om Kristina Axén Olin?

Anförande nr 47

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Fullmäktige och Sten Nordin! Jag tänker inte skicka något nytt mejl. När man läser mejlet förstår också de tjänstemän som har fått det att jag naturligtvis inte menade på det sätt som du låter göra gällande. Vad jag menade var att man skulle sprida information till dem som undrar vad majoriteten i bolaget tycker.

Anförande nr 48

Borgarrådet N o r d i n (m): Ja, nu har ni påstått sex gånger att Kristina Axén Olin ljuger, fast ni har inte visat på vilket sätt hon har ljugit. Ni har haft många chanser på er.

Det står ju i klartext: Sprid gärna runt att Axén Olins påståenden ej är sanna. Tänk om andra borgarråd börjar göra så och sprider ut detta till exempel i skolorna: Sprid gärna runt att Kristina Axén Olins eller Jan Björklunds påståenden ej är sanna. Eller om tjänstemännen på socialförvaltningen skulle göra det: Sprid gärna runt att Peter Lunden-Weldéns påståenden ej är sanna.

Har ni inga spärrar, ni socialdemokrater? Jag förstår att ni i viss mån känner er desperata, men nu har ni ju gått över en gräns och det borde ni erkänna. Sedan ska vi föra sakdebatten kring sakfrågan. Men att inte kunna medge att detta är ett grovt övertramp är skrämmande, tycker jag.

Anförande nr 49

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är ni som har gjort ett grovt övertramp. Jag kan bekänna att jag har uttryckt mig slarvigt. Det är olyckligt att jag har formulerat mig på ett sätt som gör att ni kan rycka ett påstående ur sitt sammanhang. Då kan man tolka det hur som helst.

Men att ni blandar in socialtjänsten i någonting som har med en helt annan fråga att göra, det tycker jag är djupt olyckligt. Dessutom påstår ni att vi skulle höja hyrorna med 1 000 kronor utifrån ett underlag som ännu inte existerar. Jag kan inte för mitt liv tycka att det är ett rimligt och bra retoriskt sätt att uttrycka sig på.

Ni gör ju bort er fullständigt. Ni skrämmer upp människor och hyresgäster som inte vet hur de ska bete sig över huvud taget när en oppositionspolitiker skickar ett brev som säger att du kommer att få höjd hyra utan att det ens finns ett förslag. Jag kan inte förstå var ni har fått det ifrån.

Fråga nr 5. Krogdiskriminering

Anförande nr 50

A b i t D u n d a r (fp): Fullmäktige! I våras beslutade fullmäktige att införa antidiskrimineringsvillkor angående krogdiskrimineringen. Hittills har Diskrimineringsombudsmannen, DO, tagit emot 48 anmälningar. Av dessa kommer 46 % från Stockholm.

Med anledning av detta har jag följande enkla frågor till borgarrådet: Vad anser borgarrådet att det nya regelverket har fått för effekt? Hur kan en enskild individ som blir diskriminerad bli hjälpt av det nya regelverket?

Anförande nr 51

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige, Abit Dundar! Det är en jätteintressant fråga du ställer. Du lämnade också in en interpellation om det här vid det senaste fullmäktigemötet. Jag ber helt enkelt att få återkomma till fullmäktige om detta. Det är helt omöjligt att svara på en sådan fråga utan att ha tittat närmare på den, så jag ber att få återkomma.

Anförande nr 52

A b i t D u n d a r (fp): Jag tackar för det svaret, för det var ärligt. Däremot tycker jag att det var olyckligt.

Precis som när det gäller alla andra frågor gick majoriteten ut i medierna. Ni skrev ett par artiklar om att den nya antidiskrimineringsklausulen skulle leda till minskad diskriminering över huvud taget. Det har ni lovat stockholmarna till höger och vänster. Men tyvärr, nu har det gått fyra månader och det har inte hänt någonting.

Detta är en jättestor fråga, och problemet är fortfarande jättestort. Det är olyckligt att du över huvud taget inte har något svar på frågan. Det visar att ni inte arbetar med detta utifrån massmedieutspelet, och det är beklagligt.

Anförande nr 53

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Nej, Abit, naturligtvis är det inte så. Men dessa förändringar började gälla från den 1 juli. Precis som du tycker jag att det är jätteviktigt att följa upp detta. Men det har gått en väldigt kort tid, vilket gör att vi inte har hunnit med det här än. Beslutet fattades i fullmäktige precis innan sommaren.

Meningen med frågestunden är att man ska ställa dagsaktuella frågor. Det här är en utmärkt frågeställning, och jag vill ge dig en eloge för att du har skrivit en interpellation på det här temat. Därför återkommer jag i frågan. Jag ser fram emot att vi ska diskutera den.

Anförande nr 54

A b i t D u n d a r (fp): Jag tackar för det ärliga svaret. Det här var ändå ett av de vallöften som ni gick ut med. Ni skrev i massmedierna och uppmålade oss andra som

att vi ansåg att det nya regelverket inte skulle leda till någonting. Jag ringde till den statstjänsteman som är högsta chef och ansvarig inom Stockholms stad. Jag ställde samma fråga till honom, men inte ens inom förvaltningen kunde man svara på frågan vad det nya regelverket innebär. Jag beklagar att jag inte får något svar. Då innebär det att man inte själv vet vad man har beslutat. Ändå har man gjort gällande att man ska lösa problemet. Det visar att ni tyvärr inte jobbar med dessa frågor på ett allvarligt och seriöst sätt. Hittills har ni inte gjort någonting över huvud taget, och det beklagar jag.

Anförande nr 55

Borgarrådet Lindberg (s): Ordförande, fullmäktige! Egentligen borde detta vara en ordningsfråga eftersom det här inte är en rimlig frågeställning på kommunfullmäktige. Ni satt hela fyra år vid makten under den förra mandatperioden, men ni gjorde ingenting emot krogdiskrimineringen. Vi försöker verkligen att ta den här frågan på allvar. Under loppet av två tre månader är det klart att man inte har hunnit göra någon uppföljning.

Men jag ska absolut ta din frågeställning på allvar. Jag lovar att återkomma i samband med svaret på din interpellation. Jag lovar också att jag ska göra det så fort som det bara går.

Jag tycker nästan att det är lite skamligt av dig att ställa en fråga på detta sätt.

Fråga nr 6. Vakter vid Sergels torg

Anförande nr 56

Göran Holmström (kd): Jag vill fråga Annika Billström om vad du tycker om att privata väktarbolag tar över alltmer av ordningshållandet i det offentliga rummet. Det senaste exemplet – som förvisso ännu inte är genomfört, men som det förs diskussioner – gäller Sergels torg där kulturförvaltningen, enligt uppgift, med polisens goda minne inom ramen för City i samverkan har uppmanat City i samverkan att hyra in väktare. Jag undrar då: Vad tycker du om att staden medverkar till att privatisera polisen på det här sättet?

Anförande nr 57

Borgarrådet Billström (s): Ja, Göran, det där är en svår fråga och en mycket svår avvägning. Det är klart att företagens olika samverkansorganisationer ju bestämmer själva. Men samtidigt är det naturligtvis så att om man som företagare eller butiksinnehavare känner att ordningen inte upprätthålls på ett tillfredsställande sätt är det ju ett avgörande som företagareföreningen själv måste stå för.

Jag kände inte till att kulturförvaltningen har uppmanat City i samverkan, som just är en samverkansorganisation mellan butiksägare och företagare, på det sättet. Det här måste jag få möjlighet att undersöka. Eftersom jag inte kände till det vill jag kontrollera detta och sedan återkomma.

Anförande nr 58

Göran Holmström (kd): Man kan ju ha olika uppfattningar om ifall det är bra eller dåligt att väktarbolag tar över polisuppgifter. Men min egentliga poäng är snarare att fullmäktige borde få ta ställning till hur staden ska agera i sådana här fall.

Jag sitter med i en stadsdelsnämnd där stadsdelsförvaltningen tillsammans med Connex, SL, polisen och företagarna kring Gullmarsplan initierade ett rätt lyckat projekt med privata väktare som skärpte ordningshållandet på Gullmarsplan. *Fine*, det har funkat bra.

Men är det inte rimligt att staden lägger sig till med en hållning i en så här pass viktig fråga, att kommunfullmäktige får möjlighet att ta ställning till om det är rimligt att göra på det sättet, att staden går in och uppmanar City i samverkan, där jag har uppfattat att kulturförvaltningen är en part, att hyra in väktare?

Anförande nr 59

Borgarrådet Billström (s): Nej, så här spontant vill jag säga att jag inte tycker att det är en fullmäktigeuppgift. I alla andra sammanhang låter vi ju våra stadsdelsnämnder, olika nämnder och styrelser i så stor utsträckning som möjligt vara självständiga utifrån de principiella ställningstaganden som vi gör i budgeten och i det strategiska ärendet.

Men låt mig fundera på detta en vända till och också på det som du för andra gången tog upp om kulturförvaltningens speciella agerande. Jag tycker att det är en så viktig fråga att jag vill återkomma till dig i den.

Anförande nr 60

Göran Holmström (kd): Jag uppskattar din öppenhet och ärlighet. Jag tycker att det är bra. Om du sätter dig in i frågan och vi får en redogörelse är det naturligtvis utmärkt. Men jag har lite svårt att förstå att du inte tycker att staden högsta beslutande organ skulle ha möjlighet att ha en åsikt om huruvida stadens nämnder och förvaltningar kringgår polisen som normalt sett har ansvar för ordningshållandet. Jag tycker att det är häpnadsväckande att vi som sitter i fullmäktige inte skulle ha en möjlighet att ha en åsikt om det.

Från kristdemokratiskt håll kommer vi att väcka en motion om att man ska överföra ordningshållandet inom polisen till en kommunal vaktstyrka eller en kommunal polis. Jag tror att det skulle lösa en del av de här problemen. Men jag tycker att det är ett demokratiskt och politiskt problem om inte de folkvalda har möjlighet att påverka i en sådan här fråga.

Anförande nr 61

Borgarrådet Billström (s): Men, Göran Holmström, att vara folkvald är ju inte bara att ha ett fullmäktigeuppdrag, utan det är lika ansvarsfullt för alla våra tusentals förtroendevalda i stadsdelsnämnderna som faktiskt handhar två tredjedelar av stadens budget.

Ibland har vi en tendens att centralisera frågor för mycket och inte lita till förnuftet och de kloka avvägningar som kan göras lokalt. Jag uppfattar inte alls – och det är det som jag ska kontrollera – kulturförvaltningens eller din stadsdelsförvaltnings sätt att agera som ett sätt att kringgå regelverk, inte alls. Men har man den negativa utgångspunkten som du har förstår jag att du vill ha hängslen och svångremmar här i fullmäktige för att vi hundra procentigt ska kunna styra våra förtroendevalda i stadsdelarna.

Fråga nr 7. Förslag om stiftelser till beslut i stadsfullmäktige

Anförande nr 62

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag har en fråga till Leif Rönngren med anledning av stiftelseplanerna. Det planeras ju dels en större bostadsstiftelse där det finns uppfattningar om hyreshöjningar eller inte hyreshöjningar, dels en markstiftelse. De hänger tydligen ihop.

Nu har ju i varje fall bostadsstiftelsen annonserats redan i mars. Det skulle snabbutredas, men vi har fortfarande inte sett något förslag, trots att det ansvariga borgarrådet talar om andra siffror och andra modeller. Då undrar jag helt enkelt när fullmäktige ska få ta ställning till det här förslaget och den här frågan.

Anförande nr 63

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är självklart så att fullmäktige får ta ställning till den frågan när den är färdigberedd.

Anförande nr 64

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Nu har den beretts i sex månader, och då frågar man sig om det är någonting som ni är rädda för eller om det är någonting som inte tål ljuset. Eller vad är det som är bakgrunden till att det som i mars skulle snabbutredas på tre veckor nu efter sex månader fortfarande inte finns på bordet?

Anförande nr 65

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Det är så att alla frågor som ska behandlas av fullmäktige måste beredas noggrant och på ett riktigt sätt. Det tar olika lång tid i olika sakfrågor. Det här är väldigt stora och viktiga principiella frågor som också handlar om mycket pengar. Självklart måste det ta den tid som behövs för att man ska kunna klara ut förutsättningarna för stiftelsebildningarna.

Sedan har vi ärenden som är väldigt viktiga men som har legat bra mycket längre – sedan förra mandatperioden – och väntat på att få en lösning och som vi också håller på att bereda just nu. Det är viktiga frågor som vi skrev motioner om och lade fram förslag om. De kommer också att tas upp nu.

Anförande nr 66

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ja, jag förstår att det ligger mycket på rotlarna som ska hanteras. Men det här är ändå någonting som väljarna har rätt att få veta före valet, och det vore intressant om fördragande borgarrådet ändå kunde ge oss sådär mellan tummen och pekfingret en uppskattning av när det kan väntas något ärende som vi kan ta ställning till. Eftersom det nu kommer så tvärsäkra slutsatser från er sida av salen vore det roligt att få granska de spännande modeller som finansborgarrådet hänvisade till och gärna då före augusti 2006.

Anförande nr 67

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag har ambitionen att under hösten ta fram dessa viktiga ärenden så att vi kan ta ställning till dem i god tid före valet.

Sedan vet jag inte om jag instämmer i det där med tvärsäkra bedömningar om innehållet. Det är snarare så att det är andra som har gjort tvärsäkra uttalanden om vad stiftelsebildningarna skulle leda till, men det får vi se när ärendena är klara. Det ska bli spännande och intressant att ta den ideologiska diskussion som vi så väl behöver när det gäller båda dessa stiftelsebildningar.

Fråga nr 8. Vallöften

Anförande nr 68

A n n a S t a r b r i n k (fp): Ordförande! Jag läste häromdagen i tidningen City att Socialdemokraterna bluffar om vallöften. Sedan går man igenom alla de 99 vallöf-tena, och det är många viktiga löften som inte är uppfyllda. Till exempel har mindre utslagning och minskat socialbidragsberoende inte skett. Löftet om färre hemlösa har inte heller uppfyllts, och man har inte tagit ett ökat övergripande ansvar för kriminella ungdomar.

Ett vallöfte som jag tycker är mycket intressant är detta med tak i barngrupperna. I tidningen står det att det är en bluff, men på er hemsida står det att ni har fixat det här. Jag skulle vilja höra hur ni kan påstå att ni har uppfyllt vallöftet om att införa ett tak i barngrupperna.

Anförande nr 69

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Det är väldigt enkelt. Vi har ganska tidigt fattat beslut här i fullmäktige om en rekommendation för syskongrupperna och småbarnsgrupperna. Så det är redan beslutat.

Anförande nr 70

A n n a S t a r b r i n k (fp): Löftet innebär ju att ni ska införa ett tak, och nu säger du att det har fattats ett beslut om en rekommendation. Det här öppnar ju oanade möjligheter för politiker att agera. Om man skriver en rapport eller lämnar en rekommendation om saker och ting så är de klara. Då föreslår jag att vi rekommenderar att alla miljöproblem försvinner, att segregationen avskaffas och kanske att vi ska få

fred på jorden. Det här är ju bara snömos. Ni kan ju inte påstå att ni har uppfyllt det här löftet.

Anförande nr 71

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är fantastiskt med ert engagemang för våra 99 steg. Det är bra att ni granskar dem. Det ingår ju i oppositionen roll att göra det. Men jag vill göra er lite besvikna. Vi har varken kontrakt med er eller med medierna, utan vi har kontrakt med väljarna. Väljarna kommer naturligtvis att få ta del av vår syn på saken under den resterande delen av mandatperioden och framför allt i valrörelsen.

Anförande nr 72

A n n a S t a r b r i n k (fp): Nej, jag tror inte att jag skulle vilja skriva något kontrakt med dig, Billström, om det är så här du ser på hur man ska uppfylla den typen av kontrakt.

Jag tror nog att medborgarna som läste om de löften som ni gav kanske trodde att tak för barngrupperna betydde just tak för barngrupperna och inte bara en rekommendation i fullmäktige.

Anförande nr 73

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Det är intressant att höra vad just du tror, men det viktiga är ju vad alla föräldrar, alla mor- och farföräldrar och alla stockholmare uppfattar detta som. Det är med dem som vi har kontrakt. De kommer att tala om för oss huruvida vi får godkänt eller underkänt. Det är det som är helt avgörande och hela pedagogiken med detta.

Sedan gäller det att genomföra dessa löften under en hel mandatperiod. Det var inte så att det skulle vara klart under första året, 1999, och inte under det andra eller tredje året, utan det är på valdagen som vi kommer att få svar på frågan om vi har lyckats eller inte.

Fråga nr 9. Gömda barns skolgång

Anförande nr 74

J o h a n n a W e s t i n (m): Ordförande, fullmäktige! I onsdags avslog den rödgröna majoriteten i Sveriges riksdag den borgerliga alliansens förslag om förbättrade möjligheter för gömda barn att få tillgång till skolundervisning. I fredags kom man lyckligtvis på bättre tankar och kom då fram till att gömda barn ska ha rätt till skolgång, att kommuner ska erbjuda gömda barn det och att polisen inte ska ingripa i skolan.

Till dess att det här blir verklighet i lagförslaget – sådant tar tid och det verkar som att man har problem med att få ihop sina majoriteter där borta – ska kommuner som

erbjuder skolgång få kompensation. Därför vill jag fråga: Vad avser Erik Nilsson att göra för att bereda de gömda barn som finns i Stockholm en säker skolgång?

Anförande nr 75

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag har inte mera information än vad du har, Johanna. Jag har bara läst om det i tidningen. Dessutom har vi ännu inte sett regeringens budgetproposition. Den kommer att läggas fram i morgon. Vi har inte heller haft möjligheter till några underhandskontakter med Regeringskansliet.

Men så fort vi ser vad det är för förutsättningar som ingår i propositionen eller vad som förväntas av kommunen ska vi naturligtvis se till att Stockholms stad gör vad vi kan för att gömda barn ska erbjudas skolgång, det är självklart. Men jag kan inte svara på några tekniska frågor om hur vi ska göra och hur vi ska hantera pengarna förrän vi har sett propositionen. Jag ber att få återkomma när vi har gjort det och kanske ställt frågor till Regeringskansliet om hur vi ska hantera detta.

Anförande nr 76

J o h a n n a W e s t i n (m): Herr ordförande! Men innebär det att vi ska vänta på att det kommer en proposition som tvingar Stockholms stad att erbjuda skolgång för gömda barn, eller innebär det – som Barbro Holmberg har sagt – att kommuner som erbjuder gömda barn skolgång ska få kompensation ur en pott på 50 miljoner kronor? Kommer vi att genomföra detta så snart som möjligt eller kommer vi att vänta tills det blir lagtvång?

Anförande nr 77

Borgarrådet N i l s s o n (s): Ja, vi måste vänta till i morgon, men sedan ska vi köra i gång.

Anförande nr 78

J o h a n n a W e s t i n (m): Det var väldigt glädjande att höra. Innebär detta att frågan kommer att tas om hand av utbildningsnämnden, integrationsberedningen eller stadsdelsnämnderna? Har du funderat någonting på hur man ska samordna detta? Hur ska vi fram till dess att lagen har kommit säkerställa att barnen inte blir hämtade av polis?

Anförande nr 79

Borgarrådet N i l s s o n (s): Jag har inte svar på alla de frågorna. Men det verkar som att också ni från den moderata sidan har en god vilja. Så jag är övertygad om att vi kommer att kunna lösa detta.

Det generella svaret är ju att stadsdelsnämnderna har ansvaret för grundskolan och utbildningsnämnden har ansvaret för gymnasieskolan. Så det är naturligtvis de nämnder som har ansvar för dessa skolverksamheter som måste jobba med de här frågorna.

Jag kan inte svara på hur pengarna ska slussas över och hur relationerna till polisen ska hanteras innan jag har fått se det som står i budgetpropositionen. Jag kan inte spekulera i de frågorna. Men så fort vi har de skrivningarna får vi de rutiner i Stockholms stad som säkerställer att vi kan ge de gömda barnen en bra skolgång. Jag kan i dag inte svara på alla detaljfrågor.

Fråga nr 10. Företagsklimat och investeringar

Anförande nr 80

S e b a s t i a n C e d e r s c h i ö l d (m): Herr ordförande! Vi kunde läsa i Svenska Dagbladet i dag om hur det går för våra nya företag och inte minst för IT-företagen. Där ser vi att Stockholm tappar tempo jämfört med Sydsverige. Ett av grundproblemen är just att det råder brist på investeringsvilligt kapital i Stockholmsregionen. Det kan nämligen vara så att det finns mer investeringsvilligt kapital i Danmark som är till hjälp för Sydsverige medan Stockholm nu har börjat halka efter. Så min fråga till finansborgarrådet är: Tänker finansborgarrådet göra någonting för att förbättra tillgången på investeringsvilligt kapital i vår region?

Vi har ju diskuterat mycket på Stockholmsmöten och liknande, och det här är en fråga som alltid kommer upp då.

Anförande nr 81

B o r g a r r å d e t B i l l s t r ö m (s): Ordförande, Sebastian! Vi ska ju ha en näringspolitisk diskussion senare i kväll efter äldreomsorgsdebatten. Är det något som finns i Stockholm är det ju riskvilligt kapital. Kan vi från det offentliga på något sätt bidra till att kapitalet stannar kvar i Stockholmsregionen och till att det startas ännu fler företag är jag den första att vilja göra det.

I morgon är det Electrums styrelse. Förra veckan hade vi den första ICT-veckan. Vi får positiva rapporter. Redan i år har det startats ytterligare 76 nya IT-företag i Kista. Det är bättre än under de starkaste åren då vi verkligen var världsledande. Och vi håller på att återta positionen inom ICT-området som en världsledande stad.

Så mitt svar på din fråga är direkt positivt – självklart.

Anförande nr 82

S e b a s t i a n C e d e r s c h i ö l d (m): Det är bra att vi alla är överens om att det är viktigt att den här sektorn kan växa. Men vi ser ju tendenser nu att det går i fel riktning. Just när det gäller investeringskapital har vi haft problem länge. Jag instämmer inte i finansborgarrådets bedömning att det finns gott om investeringsvilligt kapital i regionen, snarare tvärtom.

Mer konkret: Har finansborgarrådet några idéer om kapitalsidan eller är det fortsatta överläggningar som gäller och att vi alla är överens? Nu behövs det lite konkreta åtgärder om vi ska få fart på regionen.

Anförande nr 83

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Då kanske Sebastian Cederschiöld har några konkreta förslag. Min bild, ledningen i Kistas bild och ledningen för Stureplans bild när det handlar om ICT är ju att är det någonting som finns så är det riskvilligt kapital för just den sektorn.

Men om Sebastian Cederschiöld vill att offentlig sektor ska gå in med riskkapital får du formulera detta. Alla konjunkturmätningar som nu kommer visar att det är precis tvärtom, det vill säga att nyföretagandet ökar och att antalet varsel sjunker radikalt. Vi vet också att när det gäller sysselsättningen i dessa sektorer där Stockholm traditionellt är starkt – finansmarknaden, ICT-sektorn, biomedicinsk forskning och annat – är vi nu oerhört starka också vid en internationell jämförelse.

Anförande nr 84

S e b a s t i a n C e d e r s c h i ö l d (m): Tidigare hade vi möten mellan riskkapitalister och IT-nyföretagare. Dessa möten har nu upphört. Sedan är det ett stort problem att det inte finns någon kapitalbildning, det vill säga en dialog med staten. Där sker väl egentligen ingenting för att förbättra kapitaltillgången för små företag.

Det var två konkreta förslag som jag hoppas att finansborgarrådet tar med sig, inte minst när hon träffar regeringen nästa gång.

Anförande nr 85

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Men du har direkt fel. Den här typen av möten sker mellan riskkapitalbolagen, riskkapitalister som inte finns i bolagssektorn och de företag som jobbar med ICT. Självklart är det så. Det är ju en tradition som har levt under många år i Stockholm. Du måste vara direkt desinformerad eller inte uppdaterad. Det här diskuterades under hela förra veckan ute på mässan med företagen och med staden.

Du frågade lite raljant: Eller ska vi fortsätta att samverka? Just för att de små och medelstora företagen i den här sektorn krävs det partnerskap mellan offentlig och privat sektor, och det är precis det som vi har i dag i Stockholm.

Fråga nr 11. 99 - punkter

Anförande nr 86

E w a S a m u e l s s o n (kd): Också min fråga gäller de 99 punkterna. Det blir ju svårt som väljare, men också som förtroendevald, att följa alla turer i de olika svar vi får. Det gäller dels det som vi kan läsa om i pressen, dels det som vi får ta del av här muntligen i fullmäktige. Hur ska vi kunna lita på de olika uppfattningarna och vad är det som säkert gäller?

Jag satt i går hemma och läste tertialrapport 2 till Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Där har man i fina tabeller beskrivit till exempel hur stora barngrupperna är och att

syskongrupperna innehåller 21 barn. Men lite längre ned i brödtexten står det: Nu till hösten arbetar man för att minska grupperna.

Vilka direktiv går ut till stadsdelsnämnderna för att vi ska kunna tolka de svar som du går ut med i pressen? Det här är löften som gäller, och vi som medborgare ska kunna lita på att de stämmer.

Anförande nr 87

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag trodde, Ewa Samuelsson, att du var alldeles klar över att det är de faktiska siffrorna, de riktiga siffrorna som alltid ska fyllas i och rapporteras in. Det är varken det du påstår eller det som någon annan påstår som gäller, utan det som gäller är naturligtvis hur väljarna uppfattar och ser sin vardag och sin verklighet. Det är det som kommer att bli helt avgörande. Men de faktiska siffrorna ska alltid rapporteras.

Anförande nr 88

E w a S a m u e l s s o n (kd): Då är min fråga återigen: Vilka är de faktiska siffrorna? Om jag i ett och samma material i tabeller kan läsa siffror om hur stora grupperna är och i brödtexten längre ner kan läsa andra siffror som sägs ska rapporteras in till stadsdelningskontoret, hur ska jag då veta? Och medborgarna får också chansen att läsa texten. Vi kan åtminstone ställa frågor på ett enkelt sätt.

Anförande nr 89

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Men, Ewa Samuelsson, visst har du haft uppdrag i stadsdelsnämnderna. Då vet du att det är blanketterna som skickas ut som ska fyllas i med de faktiska och de korrekta siffrorna och som sedan rapporteras in och sammanställs.

Anförande nr 90

E w a S a m u e l s s o n (kd): Du svarar inte på min fråga, Annika. Om man på olika ställen i ett och samma dokument som ska skickas in hit har olika uppgifter kan det väl inte vara så lätt vare sig för mig eller för de medborgare i övrigt som eventuellt läser texten att veta vad som gäller.

Anförande nr 91

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag vill bara klargöra än en gång i lugn och ro. Ewa ska inte känna oro för tolkningen. Det är bara de faktiska siffrorna på blanketterna som redovisas in. Det är så.

§ 19 SÄRSKILD DEBATT – ÄLDREOMSORG

Motion om benchmarking inom äldreomsorgen (utl. 2005:128)

Motion om äldre kan få mycket mer hjälp i hemmet till lägre kostnad (utl. 2005:129)

Motion om kvalitetsuppföljningssystem inom hela äldreomsorgen (utl. 2005:150)

Interpellation om definition av begreppet seniorbostad (nr 2005:16)

Interpellation om information till Hägerstens stadsdelsnämnds pensionärsråd avseende rekommendationer för erhållande av seniorboende med hyresrätt (nr 2005:21)

Interpellation om biståndsbedömningen i stadens äldreomsorg (nr 2005:25)

Interpellation om undersökning som jämför kvaliteten vid kommunala och privata äldreboenden (nr 2005:33)

Interpellation om de ekonomiska förutsättningarna för privata utförare i hemtjänsten (nr 2005:34)

Anförande nr 92

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Vår ambition under mandatperioden är att livskvaliteten för de äldre ska öka, att utbildningsgraden bland de anställda ska öka och att anhöriga ska få ett bättre stöd. Hittills under mandatperioden har vi fortsatt att bygga ut äldreboenden, infört seniorboenden med hyresrätt genom en omvandling av servicehus, servicehus många gånger med brister, till moderna seniorlägenheter.

Ett omfattande arbete med upprustning av våra äldreboenden sker, och den så kallade pargarantin utvecklas. Det gör även samarbetet med landstinget. Det blir bättre och bättre, vilket gynnar våra gamla, inte minst genom de närvårdcentraler som startats.

En utveckling sker av hemsidan där en beskrivning ska finnas av de olika boendeenheterna för i första hand för biståndsbedömarna och i ett senare skede för medborgarna. Ett ärende om uppföljning av insatser inom hemtjänst, ledsagning och avlösning är på väg fram till fullmäktige. Det innehåller också uppföljning av verksamheter i vård- och omsorgsboenden. Äldreplanen är ute på remiss och kommer att tas under hösten. Därvid kommer också riktlinjerna att ses över.

Via Kompetensfonden har en gigantisk utbildning skett och sker. Inte minst kommer 1 600 personer att ha genomgått en grundutbildning till vårdbiträde eller undersköterska. Cirka 4 000 personer kommer att ha gått utbildning i social dokumentation, något som vi tidigare har fått mycken kritik för att vara dåliga på.

Därutöver har många gått utbildning i demensvård, afasi, hygien, Parkinsons sjukdom med mera. Friskvårdsprojekt har startats, dietister har anställts, mobila team har utvecklats och olika projekt med förkortad arbetstid genomförs. Till hösten

startar utbildning för biståndsbedömare i bemötandefrågor och rättstrygghet. Så kallade fixartjänster, vaktmästartjänster har införts på några stadsdelar med gott resultat. Därvidlag hoppas vi att vi kan fortsätta i flera stadsdelar. 100 anhörigombud har utbildats. Flera anhörigkonsulenter har anställts, och pengar har gått ut till stadsdelar för att starta anhörigcirklar för anhörigvårdare.

Nu gäller det att se till att utnyttja den moderna tekniken och IT-utvecklingen med olika mobila lösningar, schemaläggning, social dokumentation. Dessutom ingår staden i WebCare-systemet som har visat sig vara en mycket god investering och innebär också ett rättssystem för de äldre.

Vi har tillsammans med konsumentförvaltningen utvecklat kurser i kostkunskap och har av Socialstyrelsen fått beröm för vårt arbete med och satsning på utbildning och regelbunden kontroll av de boendes näringsstatus.

För snart ett år sedan startade vi ett projekt med förenklad biståndsbedömning och fyra timmars hjälp i månaden för dem över 80 år. Eftersom projektet är pågående finns ännu ingen utvärdering. Men av de signaler som vi har fått är pensionärerna nöjda. Pensionärerna är i fokus, och hemtjänsten är på deras villkor. Det är något som de uppskattar oerhört mycket. Mycket har hänt hittills, och ännu mer kommer att ske under det kommande året.

Fru ordförande! Jag tycker att ryktet om äldrevården i Stockholms stad är oförtjänt dåligt och vill med detta yrka bifall till kommunstyrelsens förslag vad gäller de motioner som behandlas och anser mig ha besvarat interpellationerna.

Anförande nr 93

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige, ledamöter! Först vill jag beklaga den här formen av debatt. Jag har tre motioner och tre interpellationer som jag vill diskutera. Innehållet i mina motioner gäller stora viktiga frågor inom äldreomsorgen. Det handlar om *benchmarking*, genomlysning av hemtjänstenheterna för effektivisering och kvalitetsuppföljningssystem. Jag har en interpellation om biståndsbedömning som är oerhört viktig och också om jämförelse mellan privata och kommunala äldreboenden. Därför tycker jag inte att den här formen av debatt är bra. Borgarrådet börjar med att tala om vad hon har gjort under den här perioden. Jag vill att vi ska diskutera det som står på föredragningslistan.

Jag börjar med min motion om *benchmarking*. Jag har i motionen tagit fram siffror från 2003 års bokslut. Nu har utredningstjänsten tagit fram siffror ifrån 2004 års bokslut, och jag vill fråga borgarrådet om hon tycker att det är bra att 11 av våra stadsdelsnämnder har högre genomsnittskostnad för sjukhemmen, att 12 stadsdelsnämnder har högre kostnad för den kommunala verksamheten för dagverksamhet, att det är 13 stadsdelsnämnder som har högre kostnad för ålderdomshem och gruppboenden än i de enskilda? Det är 14 servicehus och 14 utförare inom hemtjänsten som har högre kostnad än de enskilda. Är det tillfredsställande? Behövs det inte mer *benchmarking*?

Det skiljer 75 240 kronor i bruttokostnad och personer i den kommunala hemtjänsten mellan Hässelby, Vällingby och Rinkeby. I Vantör skiljer det mellan de enskilda och

kommunala med 33 997 kronor. Säger inte det ganska mycket? Vi behöver göra mera jämförelser mellan de olika verksamheterna. Vad kan de olika kostnaderna bero på?

Min andra motion handlar om genomlysningen av hemtjänstenheterna. I Nacka har det givits vid handen att man har ökat effektiviteten hos de gamla, från 45 till 75 %. Hela tiden skyller man på att det är Kvalitid som håller på med en delrapport. Vi vill gärna se den rapporten. Den skulle komma våren 2005. När kommer den? När kommer utvärderingen? När kommer uppföljningen?

Vi vill gärna ha ett kvalitetsuppföljningssystem för all äldreomsorg, privat, enskild, kommunal. Vi vill ha det för hemtjänst och boende. Vad jag kan förstå tycker även borgarrådet att det är bra att göra jämförelser över stadsdelarna. Vi vill att man ska ha en betydligt större transparens och en större öppenhet när det gäller jämförelserna. Det är väl brukarna som ska kunna välja, inte vi politiker eller tjänstemännen.

När man ändå ska göra en uppföljning, varför inte ta ett helhetsgrepp? Vi vill gärna att man gör det på en gång.

Jag vill också lite grann ta upp biståndsbedömningen i det här första anförandet. Borgarrådet säger att vi har en bra lägsta nivå i Stockholm. Det ska bli roligt att se hur de gamla uppfattar sin vardag. Det skulle jag vilja veta. Jag tror inte att vi delar den syn som ni har på de äldres vardag i Stockholm i dag.

Anförande nr 94

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag tror, Margareta Björk, att jag ändå har svarat på dina frågor ordentligt i motionssvaren. Beträffande *benchmarking* tycker vi att det är en bra metod i och för sig att jämföra olika nyckeltal. Vi har infört nyckeltal, men vi vill inte införa ytterligare ett nytt system till de system som vi redan har.

Jag förstår att det kanske inte var lätt att uppfatta allt det bra som jag sade att vi ändå har gjort i den här staden. Ärendet är på väg fram till fullmäktige. Det gäller utvärdering inom hemtjänst, ledsagarservice, vård och boende. Det är ett ärende som är på väg fram till fullmäktige. Det står i motionssvaret att det skulle komma under våren. Nu råkar det komma under tidig höst.

Anförande nr 95

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Det gäller kanske i alla de svar som har kommit att det är du som ansvarigt borgarråd som ska ta initiativet. Det är du som har det övergripande ansvaret för äldreomsorgen, men det är det vi saknar.

Anförande nr 96

B i r g i t t a H o l m (m): Ordförande, fullmäktige! Det här är alldeles för viktiga frågor för att vi bara ska få en timme att debattera dem. Det känns som att de äldre faktiskt kommer på undantag.

Vi har en bra nivå i Stockholms äldreomsorg, säger man. Livskvaliteten ska öka, vi har ökat seniorboendet och dietister har tillkommit. Man säger att hemtjänsten är på de äldres villkor. Löfte 49 från Socialdemokraterna angående bostadsanpassningen har inte uppfyllts. Av 200 personer har bara hälften fått besked inom tre månader. Är det en bra nivå i Stockholms äldreomsorg?

Löfte 64 angående bestämmande och inflytande över måltider, aktiviteter och tider har ej uppfyllts, skriver City. Många får inte i dag det bistånd och den hjälp som man har rätt till. Den alltmer restriktiva tolkningen av stadens riktlinjer för biståndsbedömning som blivit följden av en stramare budget måste förändras. Detta uttalas också som ett öppet mål i många av stadsdelarnas ekonomiska rapporter. Vi ser alla som sitter i de olika stadsdelsnämnderna hur illa siffrorna är.

Forskare vid Stiftelsen Stockholms läns äldrecentrum har visat att försämring har skett för äldre personer vad gäller möjligheten att erhålla hemtjänst. Kvinnor över 80 år och ensamboende är hårt drabbade och får enligt uppgift inte den hjälp som de är berättigade till. Möjligheten att välja annat utförande än kommunalt döljs för många, och kommunens vårdpersonal har ingen möjlighet att påverka sin arbetsdag. Det borde vara en rättighet att få välja vem som ska komma hem och sköta om mig. Det måste ges möjlighet att få välja boende.

Men budgethållningen är överordnad all valfrihet. Det gäller att sno ihop budgeten. I dag var det fyra vårdbiträden som var sjuka i Årsta i en av de grupper som jag arbetar dagligen med. Vem fick ta de här ärendena? Var det dubbelbemanningarna? Jo, den övriga personalen så klart, vilket resulterade i att det blev lång väntan. De äldre får betala sina avgifter, men de får ingen hemtjänst. De får inte det bistånd som de har rätt till och som kommunen är skyldig att leverera.

Nej, vi har ingen personal nu, säger enhetschefen i Årsta. Vi har inga pengar, vi måste hushålla med våra resurser. Det har våra lokalpolitiker bestämt. Därför har vi inga vikarier, och därför får vi inte någon hjälp, och därför får de äldre vänta.

Det här är inte någon bra livskvalitet och inte någon bra nivå i Stockholms äldreomsorg. Hemtjänsten är inte på de äldres villkor, oavsett vad Margareta Olofsson säger. Det är inte något som passar år 2005 i Stockholm. Det är klart att hemtjänsten ska vara på de äldres villkor. De äldre ska naturligtvis få välja den hemtjänst de vill ha.

Anförande nr 97

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Nu kan jag exakt det som handlar om Årsta. Det är en omöjlighet för mig att veta och svara så här på rak arm. Men de får den hjälp de ska ha, även om de inte får den i tid, och det vet du också. Det är tyvärr ingen skillnad mellan kommunal och privat entreprenör som utför den hjälpen.

Den valfrihet du pratar om finns i och med kundvalssystemet. Man får välja. Men den valfrihet jag pratar om för till exempel dem över 80 år som via förenklad biståndsbedömning får hemtjänst är det verkliga valet. Det är där de känner att de är i fokus. De kan inte välja med det system som finns i dag att de till exempel vill ha Karin oavsett vad någon annan säger. Det valet kan de inte göra. Det är det valet och den tryggheten som är viktig för den äldre personen.

Anförande nr 98

B i r g i t t a H o l m (m): Med det är de som har det största behovet som måste få den hjälpen. Så är det inte i dagens läge. Vi som är ute i det verkliga Stockholm dagligdags ser hur det är. Människor får inte frukost. Vi går från primärvården och ger dem insulin och morgontabletter, och vi kommer inte in för hemtjänstens personal springer som skållade troll. Det är inte första gången jag säger detta. Det är ganska många som är trötta på mig, men det är den verklighet som finns i Årsta. Jag ser det här varje dag. Det här är min vardag. Hemtjänstpersonalen gör så gott de kan, men de flyr ju, och många av brukarna väljer nu alternativa utföranden för de vet att de får en annan hjälp. Det är en självklarhet att man måste ha en annan kvalitet.

Det är helt otroligt att vi har en majoritet i Stockholm som påstår att de är för solidaritet och för den lilla människan, när man bedriver en politik som helt går stick i stäv med hur verkligheten ser ut. Fy skäms!

Anförande nr 99

M o n i k a L i n d h (s): Ordförande, fullmäktige! Jag får säkert anledning att återkomma till en del av det som borgarrådet Olofsson tog upp om allt det vi gör, men jag ska ändå vända mig till Margareta Björk. Hon efterlyste en diskussion kring just sina motioner och interpellationer, som handlar om kvalitetsuppföljning. Jag tänkte att jag skulle använda mina första tre minuter till detta, för det är viktiga saker som du tar upp. Nu talar jag om motion 2004:56.

När kundvalsmodellen infördes gjorde stadsdelarna genomlysningar av hemtjänstens utförande för att rätt kunna matcha innehållet av utförandet till prissättningen. Bland annat gjorde man precis de genomlysningar som du efterfrågar i din motion nu flera år efteråt. Det som vi kan konstatera är att om man bara kopplar effektivitetsuppföljningar till kostnader är det icke tillräckligt, men det var bara i det perspektivet som högern gjorde effektivitetsmätningar, för att sätta det i relation till utförarpeng. Att applicera just Nackautvärderingen till Stockholm låter sig tyvärr inte göras, Margareta. I Nacka beviljar man hemtjänstens tjänster i timmar, och i Stockholm har vi ett annat system.

Det som också är viktigt är att de utvärderingar och de kvalitetsgranskningar vi gör måste inlemmas i våra egna system. Men jag håller med motionären i ett viktigt avseende, och det har vi i den här majoriteten också har tagit upp i en utredning. Vi har konstaterat bristen i rutiner för sammanvägning av uppföljningar och kvalitetsutvärderingar. Det är mycket viktigt.

Därför går vi nu vidare med samordnade uppföljningar i första hand inom hemtjänsten. Där kan man utan att överdriva säga att bristen på samordnande av uppföljning har varit märkbar under flera år. Vi går vidare med samma modell för särskilda boenden. Då är det så, för att bemöta interpellation 2005:33, att det absolut inte finns något som hindrar de privata utförarna att vara med i de kvalitetsuppföljningar som vi gör. Jag tror att det är helt nödvändigt för att staden ska kunna kontrollera kvaliteten. Vi vet att det har tagit tid att få fram ett system, men nu är det klart. Självklart ska de privata utförarna också få möjlighet att bli granskade på samma sätt som den kommunala verksamheten.

Sedan kan man säga, Margareta Björk, att det är nu vi gör det. Det gjorde man inte under er majoritet.

Anförande nr 100

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Det är bra att vi är överens om att vi vill ha ett kvalitetsuppföljningssystem. Vi kan också vara överens om att vi satsar ganska mycket pengar och resurser i dag på att göra olika typer av uppföljningar. Vi har äldreombudsinspektörer, och alla 18 stadsdelsnämnder har egna uppföljningssystem. Men vi vill ha ett system, både för hemtjänst och för boende.

Sedan säger Monika Lindh att det inte går att jämföra Nackamodellen med Stockholm eftersom vi har biståndsbedömningar i nivåer och Nacka i timmar. Men Monika Lindh vet väl också att man beviljar hemtjänst i nivåer, men man lägger in det i programmet i timmar. Jag pratade med en biståndsbedömare i dag och frågade henne hur mycket i tid man räknar med att en handling för en pensionär skulle ta. Ungefär 50 minuter, sade hon. Får man gå och handla två gånger i veckan blir det ungefär två timmar. Vi har alltså timmar i systemet. Man kan visst jämföra. Jag vet att man har gjort det.

Du säger att de privata utförarna också ska få vara granskade. Jag tycker att man i stället ska bjuda in dem att vara med i processen. Det har ni inte gjort. Bjud in de privata utförarna och fråga om de vill vara med på tåget.

Anförande nr 101

M o n i k a L i n d h (s): Staden har via andra utvärderingsmetoder kunnat konstatera att det är svårigheter med att jämföra beviljad tid och utförd tid på det sätt man har gjort i Nacka. Däremot har ett system som Kvalitid till exempel använts i flera stadsdelar och används ganska regelmässigt, både i utförlarledet och i beställarledet. Det är absolut ingenting som hindrar att man använder olika system, men de system som vi använder måste samordnas med våra egna system för integrerad ledning och särskild strategi för kvalitetsutveckling. Det låter sig inte göras hur lätt som helst. Man kan inte bara köpa in ett system och länka ihop. Jag tror att det är enklare, snabbare och mera ekonomiskt och kvalitativt bättre att göra det i de system som vi själva har nu.

Anförande nr 102

J a r i V i s s h e d (s): Ordförande, ledamöter! Målet för äldreomsorgen, eller snarare äldrepolitiken, måste vara att de äldre ska få bli självbestämmande, inte minst över sin vardag, men också att de ska fortsätta att leva ett aktivt liv och ha inflytande över samhället i övrigt. Att man pensioneras från sitt arbete innebär inte att man pensioneras som medborgare.

Med tilltagande ålder kommer krämporna och sjukdomarna, det vet vi. Då är det självklart att man ska få den vård och omsorg man är i behov av och att man bemöts med respekt. Jag tror att de flesta av oss inte vill ändra så mycket i livet när vi blir äldre, kanske ta lite lugnare, resa mer, utveckla våra intressen när den omedelbara

försörjningen inte tar upp tiden och orken. Jag tror också att de flesta av oss vill fortsätta att bo kvar hemma så långt det är möjligt. Vid undersökningar av framtida generationer äldre uppger 70 % att man även fortsättningsvis vill bo blandat, blandat i åldrar, inte i ett särskilt boende.

Jag tror att det främsta skälet till att man inte längre vill bo kvar i sin bostad är att känslan av otrygghet blir alltför stor. Därför måste det ankomma på staden och landstinget att organisera stödet och hjälpen så att den enskilde kan känna trygghet i sitt boende. Jag tror att det fortfarande är mycket som återstår när det gäller stadens hemtjänst, speciellt när stödet alltmer övergår till vård och omsorg. Där ställs det krav på en utökad kompetens hos den personal som går hem till de äldre.

Med ökad kompetens hos personalen tror jag att man kan komma ifrån den detaljreglering som jag upplever i dag finns kring bland annat biståndsbedömningen, och det blir mer samverkan mellan dem som utför tjänsten och dem som är i behov av stöd och hjälp om hur innehållet ska vara. Vill man inte eller upplever att det är svårt att bo kvar i den egna bostaden med stöd av hemtjänst och hemsjukvård tycker jag att man ska ha rätt till ett särskilt boende. Det är klart att friska 65-åringar kanske inte kan komma i fråga men de som fysiskt klarar av ett eget boende men där det finns mycket oro och otrygghet. Jag tycker att sådant måste finnas med i beslut kring boendet. Känslan av trygghet är kanske det som vi mest förknippar med vårt boende, gammal som ung.

Alla säger att antalet äldre ökar. Men gruppen 80 år och äldre minskar faktiskt. Det blir en 20-procentig minskning fram till år 2020. Det ger oss en viss respit så att vi inte hela tiden behöver bygga och bygga. Jag tycker att vi använder den tiden till att framför allt utveckla innehållet i äldreomsorgen.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 103

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Ordförande, fullmäktige! Du pratade mest om de friska pensionärerna. Jag tycker att det är de pensionärer som behöver ha vår omsorg och vårt stöd som vi ska ägna oss åt i den här debatten.

Du sade någonting som gjorde mig glad. Du sade att man ska ha självbestämmande över sin vardag. Så sade du också att man ska ha rätt till särskilt boende. Då undrar jag om det här med att ha självbestämmande över sin vardag innebär att man ska kunna ha rätt att välja särskilt boende. Ni socialdemokrater har efter mycket om och men bestämt er för att man ska kunna välja hemtjänst, men varför kan inte en äldre person ha rätt att också välja sitt boende? Kan du svara på min fråga? Vad är det för skillnad? Varför är man inte kapabel att välja ett särskilt boende när man kan välja hemtjänst?

Nu undrar jag om du vet hur biståndsbedömningen ser ut över staden. Det finns riktlinjer för varje stadsdel, och där har man olika tolkningar i alla 18 stadsdelar. Vi har med andra ord i Stockholm 18 olika äldreomsorger.

Anförande nr 104

J a r i V i s s h e d (s): Vad jag vill säga är att om man känner sig otrygg i sitt boende trots det stöd man kan få av kommun och landsting tycker jag att man måste beakta den oron vid den här typen av beslut. Då ska man ha en rätt till ett särskilt boende. Det var ett angeläget krav hos er att man skulle ha den här rätten förstår jag inte varför ni aldrig drev igenom det när ni hade majoriteten. Det var tydligen olika frågor som ni stupade på där.

Jag upplever att man väldigt mycket har den valfriheten i dag. Man försöker naturligtvis beakta den äldres behov av olika enheter, men inte ens med den valfrihet som ni vill genomföra kommer den äldre att ha den rätten, det törs jag påstå.

Anförande nr 105

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det var fantastiskt att höra dig, Jari. Tänk om det såg ut som du sade. Det är en självklarhet att de äldre som vill bo kvar hemma ska få stöd och hjälp. Det är naturligtvis så, och så ser det till stor del ut. Men hur är det för dem som är oroliga? Jag får vykort där det står att man är ensam på dagarna, och ångesten kryper upp på nätterna. Förra året var det 353 personer som fick nej när de ansökte om servicehusboende. Det berodde på att man tyckte att alldeles för mycket när det gäller den rent sociala delen inte var tillräckligt. En person ringde mig häromdagen och sade att när hon hade ringt och bara skulle ställa frågan om servicehusboende hade hon fått höra: Du ska inte tro att du bara för att du har fyllt 80 skulle ha någon förtur till servicehusboende. Hur ska det rimma ihop med det du säger, att den som känner oro också ska ha rätt till ett servicehusboende?

Anförande nr 106

J a r i V i s s h e d (s): Jag upprepar det jag sade tidigare, att det ska beaktas vid biståndsbedömningar. Allt är inte rätt som det är i dag, men det är väldigt svårt att få ihop det här. Det är naturligtvis så att alla beslut har även en ekonomisk sida, och det vet vi alla påverkar besluten i stadsdelsnämnderna. Med de omfattande skattesänkningar som vi kan förvänta oss blir resultatet vid en eventuell borgerlig valseger tror jag att besluten kommer att bli ännu mer njugga än de eventuellt varit nu.

Anförande nr 107

E w a S a m u e l s s o n (kd): Först tack, du siar redan om den valseger som vi ska ha nästa höst. Jag hoppas att det du nu talar om ska stämma.

När det gäller frågan om våra äldre tycker jag att det mycket handlar om synen på de äldre. Det handlar om att de är unika individer, var och en med olika behov. Det handlar om att de kanske får ligga lite längre på äldreboendet, att få frukost lite senare. Men det kan också handla om att få följa med hemtjänstpersonalen när de går och handlar, att få känna på tomaterna och titta på grönsakerna i övrigt, inte minst därför att det är förebyggande. Men det tar för lång tid i dag. Det är en tjänst som inte många får okej på när de vill få det beviljat.

Nej, Margareta, det är inte dåligt generellt sett i Stockholms stad. Men precis när vi säger att varje enskilt mobbat barn i skolan är ett mobbat barn för mycket är varje enskild äldre som inte får sina behov tillgodosedda en äldre för mycket. Därför måste vi lyfta den här frågan hela tiden och lyfta fram de problem som finns, men naturligtvis också förebilder. Därför är *benchmarking* oerhört viktigt. Det är intressant att se på till exempel Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Där har man en entreprenad från Medihem. Från stadsdelsförvaltningens sida tycker man att det har ett så bra kvalitetssystem att man i nu stadsdelsnämnden ska prova Qualimax inom de boenden som man har under kommunens vingar.

Jag vet inte om ni har hört talas om Thyra Franck, men hennes namn går som en löpeld genom hela äldreomsorgen i Sverige, och många har sett filmer och hört henne själv berätta vid sina seminarier om hur hon har kämpat för det äldreboende där hon är föreståndare och där hon har kämpat för att få det att kännas som ett eget hem. Den äldre ska känna tryggheten och få hemkänslan. Det handlar om värdighet, det handlar om valfrihet, om trygghet. Det handlar om att de enskilda äldre ska veta att de får den vård de behöver just när de behöver den, och då har man nått fram till kvalitet i äldreomsorgen.

Jag möter en hel del 40-talister som nu har sina föräldrar på våra äldreboenden. De känner oro och vill ställa frågor, inte minst därför att de själva närmar sig sin egen ålderdom. Det är viktigt att vi för debatten framåt i tiden, men jag vill så gärna också lyfta fram de äldre som vi redan har här och nu, de som är 80 år och äldre och som har behov av att bli bemötta som dessa unika enskilda individer. Det är dem jag särskilt vurmar för i dag.

Anförande nr 108

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Ordförande, fullmäktige, Ewa Samuelsson! Jag tror att det Ewa sade kan vi nog skriva under på allihop. Det är det vi alla jobbar för, just dem som är äldre här och nu i dag. Vi har visserligen fått ta del av en massa undersökningar om hur 40-talisterna vill ha det i framtiden med sin äldreomsorg. Jag kan också hålla med om att det naturligtvis inte är bra om varje enskild person inte blir väl bemött och väl behandlad är. Det är därför vi har satsat så oerhört mycket på utbildning för personalen, för det är det som kommer de äldre till del, att de lär sig mer och kan göra jämförelser. Inte minst har vi tagit upp det som revisorerna efter förra mandatperioden, då jag började min karriär som äldreomsorgsborgarråd, påpekade och gav svidande kritik för hur man faktiskt dokumenterade. Därför är det glädjande att kunna säga: 5 000 personer har gått en sådan utbildning. Allt är till för att se till att så få människor som är äldre ska känna att de är missbehandlade och missbedömda.

Anförande nr 109

E w a S a m u e l s s o n (kd): Det är bra med en satsning på fortbildning, det behövs. Samtidigt har den här enorma satsningen ibland lyfts fram som att det blir för mycket, man orkar inte med den ute i äldreomsorgen därför att den inte är så nära knuten till den plan som de själva har. Men icke desto mindre är det bra att de får den fortbildning som de behöver.

Det handlar också om, som Margareta var inne på och bejakade, att varje enskild äldre måste beaktas. Det här kan låta gnälligt, men det måste hela tiden lyftas fram för att steg för steg förbättra för de personer som finns i vårt äldreboende. Jag har tidigare gett blöjbyte som exempel. Jag tycker att det är under all värdighet att behöva uppleva sådant svar som jag nämnde om blöjan, att man inväntar tills blöjan har tagit in en och en halv liter vätska.

Anförande nr 110

M o n i k a L i n d h (s): Det exempel som du tog från Skarpnäck är intressant, det tycker jag också. När vi gjorde en upphandling av en entreprenad var det också det kvalitetssystem som man använde sig av som var intressant för oss att jobba in. Det är precis så här bra som det skulle kunna fungera. När vi införde kundvalsmodellen var bristen i möjligheterna att följa upp insatserna att inga arbetsplaner levererades till stadsdelarna. Det var svårt att veta om den äldre fick det den skulle och ville ha. En viktig del i vårt utvecklingsarbete handlar om att säkra kundvalsmodellen och att restaurera den så att den verkligen fungerar också som ett riktigt valfrihetsinstrument.

Anförande nr 111

E w a S a m u e l s s o n (kd): Nej, jag vet inte riktigt vad det hade med kundvalsmodellen att göra. Men det som är intressant är *benchmarking*, att Medihem som har fått fortsatt förtroende av den här majoriteten har ett kvalitetsgranskningssystem som är så bra att kommunen vill ta över det i sina egna verksamheter. Dessutom är det också intressant, tycker jag, med en mångfald av utförare. På det här äldreboendet kan man utifrån deras kvalitetsuppföljningar se att sjukfrånvaron sjunker och nu ligger under sjukfrånvaron i stadsdelen i övrigt. Jag hoppas att det här kvalitetssystemet ska kunna påverka arbetet också ute i stadsdelens äldreboenden, och förhoppningsvis också utnyttjas i resten av staden.

Anförande nr 112

L o u i s e d u R i e t z - S v e n s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Låt mig först yrka bifall till de tre motionerna av Margareta Björk, det vill säga bifall till reservationen i kommunstyrelsen, vilket innebär bifall till motionerna.

Sedan skulle jag vilja ägna en liten stund åt det interpellationssvar där Margareta Olofsson svarar att det har blivit svårare att söka äldreboende utanför den egna stadsdelen. Margareta Olofsson sade i sitt inledningsanförande att pensionären skulle stå i fokus. Men jag tycker att det svar som du har gett är ingenting annat än ett ovanifrånperspektiv.

Du skriver mycket riktigt att äldreboende är en gemensam resurs för hela staden. Med denna mening avses att alla större förändringar av särskilda boendeformer ska beslutas av kommunstyrelsen. Det var ovanifrån. Dessutom avses att det för den enskilde ska vara möjligt att söka särskilt boende över hela staden. Det var pensionsperspektivet. Det betyder inte att biståndshandläggaren inte skulle kunna besluta att den äldres önskemål om boende kan tillgodoses i den egna stadsdelen. Det var ovanifrånperspektivet. Stadens policy är att den enskildes önskemål om speciellt

äldreboende ska tillgodoses om och när det är möjligt. Det var pensionärsperspektivet. Men sett ur en enskild stadsdelsförvaltnings synvinkel kan det hävdas att det med hänsyn till de ekonomiska ramarna inte är möjligt att tillgodose de äldres önskemål.

Det här är ingenting annat än ett rent myndighetsperspektiv. Jag kan inte se någonting annat än att man måste här införa ett pengsystem så att den äldre får, när de behöver särskilt boende, pengarna med sig till det äldreboende de väljer. Inte skulle vi andra acceptera att någon myndighetsperson talade om att du inte får bo där utan du ska bo där, för det är billigare för oss. Man hör gång på gång att det är budgeten som styr var man får bo någonstans. Är det rimligt att våra äldre ska utsättas för denna myndighetsutövning? Det är okej att man har myndighetsutövning där man behöver det, fastän den kanske är alldeles för sträng, men att de äldre sedan inte får välja var är helt horribelt.

Fråga inte 40-talisterna hur de vill bo, höll jag på att säga, därför det inte finns någon människa som vill bo på ett boende för senildementa när de blir gamla, för ingen vill bli senildement. Tänk efter hur det är!

Anförande nr 113

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Jag förstår att Louise du Rietz-Svenson inte ville läsa upp resten i interpellationssvaret. Andelen av dem som bor i särskilda boendeformer utanför den egna stadsdelen har ökat sedan vi kom till makten. Så jag förstår att du inte ville läsa upp. Det är precis samma regler, det är era riktlinjer det handlar om.

Jag tror inte heller att en peng skulle ha hjälpt upp det du säger, för pengarna är lika. Det handlar ibland om att det är väldigt dyra boenden som man har sagt nej till och där man säger att behovet kan man tillfredsställa i stadsdelen. Det hade inte räckt med en peng, och ni införde ingen peng heller. Men vi har däremot utökat det hela. Vi har varit generösare än vad vi var, Louise du Rietz-Svenson. Det är inget ovanfrånperspektiv. Man får välja, man får söka, ibland får man avslag därför att det inte finns plats. Det finns många olika skäl, men det är 27 personer av alla dem som ändå har sökt som inte har fått det beviljat.

Anförande nr 114

L o u i s e d u R i e t z - S v e n s o n (m): Jag försäkrar dig, Margareta Olofsson, att vi på vår kant aldrig någonsin försvarade att det var budgeten som skulle styra om äldre människor skulle få flytta till en annan stadsdel eller inte. Jag kan inte förstå att det alltid skulle vara dyrare i en annan stadsdel. Vi har aldrig försvarat det, men det är det du gör i ditt interpellationssvar.

Anförande nr 115

M o n i k a L i n d h (s): Det avgörande är inte vad man säger utan vad man gör. Ni avvisade fler personer från att välja andra stadsdelar än vi har gjort. Det framgår av numerären.

Även om man har ett pengsystem, och vi har ju ett pengsystem på en rad olika områden, inom äldreomsorgen och andra områden som hanteras inom ramen för socialtjänstlagen kommer man inte undan biståndsbedömning och myndighetsutövning. Sedan handlar det om bemötande, etik och moral. Det är väldigt viktiga delar, men myndighetsutövning och biståndsbedömning kommer du inte undan i ett pengsystem.

Anförande nr 116

L o u i s e d u R i e t z - S v e n s o n (m): Det är klart att man aldrig kommer ifrån myndighetsutövning när det gäller att ge bistånd till ett äldreboende. Men det finns inget skäl i världen att försvara att man ska låta pengarna styra i det här fallet. Vi genomförde först pengsystemet när det gällde hemtjänsten. Jag försäkrar dig att när vi får förnyat mandat i nästa period kommer vi att genomföra ett pengsystem inom särskilda boendeformer också, därför att det ger en valfrihet för de äldre.

Anförande nr 117

A n n a S t a r b r i n k (fp): Ordförande, fullmäktige! Det är en underlig form av debatt. Det är många frågor vi diskuterar på en och samma gång. Jag tänkte uppehålla mig lite grann kring valfriheten.

Stockholms äldre måste få rätt att välja själva var de vill leva sina liv. Det är en självklar utgångspunkt från mitt parti. Efter biståndsbedömningar är det den enskilde så klart som ska få bestämma. Vill inte socialborgarrådet Margareta Olofsson till exempel själv fatta beslut som sitt boende eller sin hemtjänstgivare i framtiden? Jag ställer samma fråga till Annika Billström. Vill inte hon bestämma var hon ska bo någonstans? Ni vill förmodligen bestämma det själva. Men ni vill uppenbarligen också bestämma för alla oss andra hur vi ska ha det och hur vi ska bo. Vid ett maktskifte måste frågan om valfrihet, precis som föregående talare var inne på, bli en huvudfråga, att införa valfrihet i äldreomsorgen för Stockholms äldre invånare.

Jag är glad att Socialdemokraterna ändrade sig och lät valfriheten i hemtjänsten leva kvar. Men ni fick släpas in i framtiden på den punkten. Tyvärr, i samma andetag som ni fattade det beslutet såg ni till att strypa hemtjänstgivarna genom att uppräkningsen av ersättningen till de privata hemtjänstgivarna bara motsvarat en ökning med 2 procent från 2002. Det förstår vem som helst inte alls täcker kostnadsutvecklingen. Vad man gör alltså är att man svälter ihjäl de här företagen, och i förlängningen betyder det minskad valfrihet för stockholmarna.

Nej, det behövs en ordentlig seriös diskussion om äldreomsorgen, och det behövs framför allt en hel rad reformer. Det kom av sig lite efter förra valet. Utvecklingen står stilla och har på en del håll backat. Men när vi får chansen igen, vilket jag tror kommer att ske om ett år ungefär, kommer valfriheten att stå högst på dagordningen men också en ekonomisk prioritering som ju verkligen inte har fungerat under den här mandatperioden. Man har sparat kraftigt på äldreomsorgen i praktiken.

Kvalitetsgarantierna ska utvecklas. Det måste vara en långsiktighet i utbyggnadsplanerna så att äldre människor kan vara säkra på att det finns äldreboende den dag man behöver det. Tyvärr är det gamla dammiga kravet på eget rum fortfarande

högaktuellt i den här staden. Vi har fortfarande inte löst det så att alla kan få eget rum. I dag vet man inte ens hur det är. De som tvingas att bo i eget rum – vill de det eller vill de inte det? Vi tror att det finns många som inte vill det. Man har fortfarande inte löst det problemet.

Avslutningsvis yrkar jag bifall till Folkpartiets reservation i kommunstyrelsen avseende motionerna.

Anförande nr 118

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Får jag börja med det sista. Eget rum – det lyckades ni inte heller med. Men vi har faktiskt fortsatt att se till att det blir enkelrum men också sett till att vi har det parvisa boendet, som vi utvecklar, där gifta par eller syskon eller vilka det nu som vill välja att bo ihop ska få göra det. Där tror jag att vi har lyckats bättre än ni.

Men det som är intressant är vad jag vill göra när jag blir gammal. Jag tror att jag vill välja själv vem som ska komma hem till mig, när de ska komma hem till mig och också vad de ska göra. Det är tyvärr aldrig det ni pratar om. För att göra en jämförelse med Nacka, som ni talar så mycket om, kan jag tala om att inom hemtjänsten får 60 procent inte sitt förstahandsval. Vad är det då värt att välja fritt? Du får önska det på papperet, men du får det inte. 60 procent får inte sitt förstahandsval.

Jag kan också tala om att vid jämförbara undersökningar är faktiskt stockholmarna mer nöjda med kvaliteten än vad man är i Nacka.

Anförande nr 119

M o n i k a L i n d h (s): Jag är ledsen att du inte besökte någon av våra valstugor år 2002 och tog vårt äldrepolitiska program. Socialdemokraterna gick till val på att ha kundval i hemtjänsten, behålla och utveckla det, framför allt förbättra det. Det var ändå en valfrihetsreform som hade havererat ute i stadsdelarna. Man kunde inte följa upp insatserna, och man hade faktiskt ingen kontroll om de gamla verkligen fick vad de ville ha och hade fått biståndsbedömning för.

Du tar upp utförarpengen och de privata och kommunala utförarna. Förutsättningarna är lika.

Anförande nr 120

A n n a S t a r b r i n k (fp): Det gjordes en plan av oss under förra mandatperioden när det gäller eget rum, och det är den som fullföljs nu lite fördröjt. Det tycker jag inte att du ska ta äran för.

Socialdemokraterna gick till val på att bevara valfriheten i hemtjänsten. Det är bara nys. Vilket påhitt, vilken lögn när ni hoppas att väljarna kanske har glömt bort det. Leif Rönngren var ju helt besatt av tanken på att avskaffa det. Han tjatade om det dagarna i ända på den tiden när han hade ansvar för de här frågorna. Att ni skulle ha gått till val på det är bara en nys. Det är ganska fräckt att påstå det så här sent.

Anförande nr 121

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det är bra att den här debatten har kommit till stånd, och det är bra att Margareta Björk har levererat motioner och interpellationer i de här viktiga frågorna. Jag kan känna lite grann att även Birgitta Holm har rätt i att den här timmen, som nu börjar lida mot sitt slut, kanske var lite för kort tid, men vi får möjlighet att mötas igen i samband med budgeten. Jag skulle vilja se ytterligare en äldreomsorgsdebatt nästa år. Det är lite som Anna Starbrink tog upp, att det väldigt mycket handlar om att vi själva, om vi har tur, kommer att möta äldreomsorgen i Stockholms stad. Det handlar om vilken äldreomsorg vi själva skulle vilja möta.

Jag vet inte hur jag själv kommer att vara, men jag kan gott och väl tänka mig att det kommer att behövas någon som faktiskt arbetar i äldreomsorgen i sex timmars arbetsdag för att verkligen kunna ta hand om mig och mina krav som jag kommer att ha. Jag tycker att det är viktigt, nu när vi redan har börjat med våra projekt med sex timmars arbetsdag, att öka kvaliteten för att skapa möjlighet för dem som arbetar inom äldreomsorgen att orka ta egna initiativ, orka vara lite uthålliga och på bästa möjliga sätt motverka det som finns runtom i samhället, nämligen en väldigt frekvent och utbredd sjukskrivning. Det problemet finns på väldigt många håll. De som jobbar med oss äldre i framtiden och med de äldre i dag behöver ha oerhört mycket olika stöd.

Det är klart att det är bra med nya IT-system och så vidare, men det är ändå det mänskliga som jag tror kommer att göra skillnaden mellan bra och sämre äldreomsorg i framtiden.

Benchmarking som togs upp här är väldigt viktigt. Jag vet att vi håller på med sådant i jämförelser. Men jag tror att vi skulle kunna göra betydligt mycket mer på det här området, både för att förbättra kvaliteten och för att förbättra kostnadseffektiviteten.

Jag håller med Margareta Olofsson om att det kanske inte är läge att införa nya system men däremot att försöka utveckla de system som vi redan har.

Jag tycker att det också är viktigt med den problematik som Ewa Samuelsson tog upp om valfriheten för de äldre. Jag tror att det finns mer att göra där. Även om man gör olika typer av genomgångar tror jag inte att man alltid tar reda på vad de äldre egentligen vill. Många vill helst stanna hemma och få bästa möjliga service på det sättet, men jag tror att väldigt många kan känna ångesten av att vara ensam. När man är äldre är man kanske mycket mer ensam, särskilt när ens respektive har gått bort. Den ångesten måste på något sätt mötas.

Jag kan gott och väl tänka mig att många tycker att det här fixar jag, det är ingen fara. Man ser att omsorgsmänniskan som kommer hem till en har bråttom, det syns direkt. Det här fixar jag, jag fixar mat och så vidare, säger man. Men det gör man inte alls. Jag tror att det finns väldigt mycket mer att göra det här området.

Anförande nr 122

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Det framkom att Miljöpartiet till vissa delar instämmer i vad vi på den borgerliga sidan tycker om äldreomsorgen.

Jag skulle vilja ställa några frågor till dig Christopher.

Håller du med Monika Lindh om att ni har kontroll på att de äldre i Stockholm i dag får den hjälp som de har fått biståndsbedömt att de ska ha? Har ni den kontrollen? Har ni kollat med de kommunala utförarna till exempel?

Min andra fråga är: Tycker du att de enskilda utförarna och de kommunala utförarna har lika förutsättningar?

Din partikollega i äldreomsorgsberedningen lägger ofta papper om att ni tycker att det ska finnas lika förutsättningar. Frågan är: Finns det lika förutsättningar i dag?

Min tredje fråga är: Du säger att valfriheten för de äldre ska utvecklas. Vad tycker du om valfriheten för särskilda boenden?

Anförande nr 123

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): När det gäller den första frågan tror jag att det lite handlar om vilken ambitionsnivå man har. Om man har en väldigt hög ambitionsnivå tror jag att det onekligen finns mer att göra. Har man en tillräcklig ambitionsnivå kan man kanske tycka att det känns tillräckligt. Jag tycker ändå att man ska försöka utveckla verksamheterna och höja ambitionsnivån allteftersom. Jag tycker att man borde kunna göra mer än vad man gör i dag.

När det gäller lika förutsättningar skulle jag vilja se mer fakta på bordet för att kunna ta ställning. Jag befärar att det finns någon typ av förskjutning, men jag vet inte åt vilket håll. Jag skulle vilja se lite mer information om det.

Den tredje frågan får jag återkomma till.

Anförande nr 124

E w a S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag hoppas inte att det är en ambitionsnivå som ska vara det styrande, Christopher Ödmann, utan de äldres behov. Det är de som ska bli tillgodosedda. Det är dem vi ska lyssna till. Det är de som ska få det stöd och den hjälp som de behöver.

Sedan har vi frågan om den stora personalgruppen som naturligtvis ska vara delaktig. De ska kunna påverka sin arbetstid. De ska kunna påverka arbetssätt och arbetsformer. Men det är inte färre arbetade timmar som vi behöver i Stockholms stad och i Sverige, utan fler.

Det går inte att fortsätta att prata om sex timmars arbetsdag. Större delaktighet och möjlighet att över huvud taget påverka både arbetssätt och arbetsformer ställer jag däremot gärna upp på, men inte färre arbetade timmar.

Anförande nr 125

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (mp): Jag tror att behoven totalt sett inte är ordentligt klarlagda. Jag tror att det finns större behov än vad vi kan tillfredsställa i dag. Det tror jag faktiskt.

När det gäller färre arbetade timmar handlar det om att det är fler som kommer att arbeta inom äldreomsorgen. Jag tror att det kommer att behövas. Med arbetstidsförkortning skapas möjligheten att känna att man får den styrka som behövs och att man får tillräckligt med återhämtning för att kunna åstadkomma bästa möjliga service och kvalitet på omsorgen för oss som i framtiden säkert kommer att ställa höga krav.

Jag tror inte att det är bra om man stöter på just dem som tycker att det är för stressigt. Man ska hinna mycket på kort tid. Jag och många andra kommer då att säga: Nej, ni behöver inte. Jag kan klara mig själv. Jag kan laga mat, fast jag inte kan. Jag kan sköta min hygien, fast jag inte kan. Jag fixar det här, fast jag inte kan.

Det är en sämre omsorg. Det är bättre att vi får en högre kvalitet. En del av den högre kvaliteten är kortare arbetstid.

Anförande nr 126

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Jag håller med dig, Christopher, om att det behöver göras otroligt mycket mer inom valfriheten. Valfriheten för äldre människor har backat under er mandatperiod. Vi har fått en restriktivare biståndsbedömning. Allt detta har tillsammans gjort att det har varit svårare att få vård, hjälp och boende. Det har skett en väldigt snabb omvandling som har spritt en otrolig oro bland de äldre.

Du säger att det finns väldigt mycket att göra. Varför har ni gått med på att valfriheten för de äldre har backat under den här mandatperioden?

För att få en bra kvalitet inom äldreomsorgen för de äldre utifrån deras behov och önskemål måste man hela tiden utgå från varje enskild människa och se de behov, önskemål och intressen som varje människa har. Det är inte den bilden vi har i Stockholm i dag. Det är färre särskilda boenden. När vi hör på Socialdemokraterna är det bara lite oro. Det är inte så det ser ut. I dag är det svårare att få ett särskilt boende.

Anförande nr 127

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Jag har lyssnat på hela den här debatten. Från Jari fick jag höra att han tyckte att man skulle få ett särskilt boende om man bara kände oro. Det vi har sett under den här mandatperioden är att allt fler äldre anhöriga har hört av sig.

Det har funnits äldre på över 100 år som har känt oro. De har haft alla möjliga kroppsliga åkommor. De har ramlat. De har svimmat. De har gång på gång gjort sig illa genom fall. Inte ens de har fått ett särskilt boende.

Verkligheten är långt ifrån vad vissa socialdemokrater har uttalat här i salen.

Vi måste få en äldreomsorg med bättre kvalitet där vi ser de äldre och ser människorna oavsett vilken ålder de har. Vi måste ha en omsorg som utgår från de intressen, behov och önskemål man har. De är inte acceptabelt att man nekas boende i

andra stadsdelar eller inte får något särskilt boende alls även om man är väldigt sjuk och orolig.

Vi måste ha en kvalitetsutveckling. Då måste vi ha valfrihet. Vi måste ha en mångfald av utförare. I dag har man återkommunaliserat verksamhet som har fungerat väldigt bra. Man har dåliga villkor för mindre, privata utförare. Det gör att man i dagens läge har väldigt svårt att klara sig.

Allt detta hotar kvalitetsutvecklingen inom äldreomsorgen.

Vi får inte acceptera att de äldre sätts på besparingar. Det är precis det som har skett under den här mandatperioden. Det har blivit svårare att få ett boende. Det har blivit svårare att få hjälp och service. På sjukhem i Stockholm i dag finns det äldre som till och med ligger och dör ensamma. Man tar alltså inte in vikarier i vård i livets slutskede. Det är helt oacceptabelt.

Detta sker av ekonomiska skäl. Man omvandlar i dag servicehus till seniorboende i enormt snabb takt, återigen av ekonomiska skäl. Det gör att det blir färre särskilda boenden för de äldre. Det får aldrig bli så att man när man blir gammal tvingas att bo hemma fastän man skulle vilja ha ett tryggt boende.

Tyvärr ser verkligheten ut så i Stockholm. I dag sparas det på våra äldre av vänstermajoriteten i vår stad.

Det handlar också om innehåll i vården och omsorgen.

Jag har tagit upp några av de besparingar som har drabbat de äldre i Stockholm. Det finns många fler.

Vi vill se en äldreomsorg med mer valfrihet. Man ska också kunna välja boende. Det är det första vi kommer att ta tag i när det gäller ökad valfrihet inom äldreomsorgen.

Vi vill också gå vidare och se till att varje individ blir sedd. Vi kommer aldrig att få en bra kvalitet för de äldre om vi inte utgår från varje människa.

Anförande nr 128

Borgarrådet O l o f s s o n (v): Vilken tur att vi kommer att ha en äldreomsorgsdebatt snart igen eftersom jag kommer att avkräva Helen Jäderlund Eckardt siffror på det hon har sagt här – varenda sak.

Faktum är att antalet hemtjänstföretag ökar i Stockholm. Faktum är att de utvärderingar som har gjorts och som ni gjorde under er tid inte visade på den positiva bild av den privatiserade vården som du säger. Man tvingades faktiskt under er tid att ta tillbaka verksamheter i kommunal regi därför att de var så dåliga. Det finns också bra verksamheter.

Det är fakta.

Det finns också andra ställen där man har övertagit verksamhet, och har gjort det därför att det har varit en dålig verksamhet. Omsättningen på verksamhetschefer och

basenhetschefer har skapat problem med boendegrupper. Det finns mycket av den varan.

Jag undrar varifrån du har siffrorna när du står här och säger detta.

Det ni inte har med är att en halv miljard har satsats på kompetensutveckling och kompetensfrågor i stort. Det hade ni inte ens som förslag i er budget. Ni skulle inte klara er en sekund.

Anförande nr 129

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Jag vet inte om du träffar privata hemtjänstföretag. De befinner sig i stora svårigheter. Man har höjt 2 procent på flera år. Det är inte svårt att räkna ut. Det är de små företagen som slås ut först.

När det gäller att ni har återtagit i kommunal regi har ni återtagit verksamheter av mycket god kvalitet i stadsdelarna av ideologiska skäl, som era egna kolleger har uttryckt det.

Vi satsade stort på kompetensutveckling under förra mandatperioden. Vi satsade också mycket resurser på äldreomsorgen.

Anförande nr 130

Monika Lindh (s): Helen! Ert sista år var ni piskade att ta tillbaka 775 platser på äldreboenden därför att kvaliteten var så urusel. Ni tog inte tillbaka fina verksamheter av god kvalitet av några ideologiska skäl, utan ni var piskade att ta tillbaka dem därför att de inte fungerade.

Det är fantastiskt att möta hemtjänstföretagen. Tilltron är så stor att man faktiskt inte ser några hinder att gå in och etablera sig som hemtjänstföretag. Det kan vi ju se på att de ökar i antal.

Vi kan också konstatera att av de 5 175 servicehuslägenheter som fanns 2002 bedömde ni i er egen inventering att 850 av dem var i så illa skick att de måste avvecklas helt eller delvis. 550 krävde omfattande ombyggnader för att över huvud taget kunna fungera som vårdmiljö. Det var det vi tog över. Det är det vi har jobbat med och gjort något väldigt bra av.

Anförande nr 131

Helen Jäderlund Eckardt (fp): Jag vill först säga att verksamhet ska vara av god kvalitet oavsett i vilken regi den bedrivs. Jag tycker att det räcker som svar på den frågan.

Under vår mandatperiod byggde vi ut över 500 platser i Stockholm. Ni har gått från utveckling till avveckling. Valfriheten för de äldre har minskat i Stockholm. Det gäller avveckling av platser och omvandling i för snabb takt. Det har inte varit genomtänkt. Man har egentligen inte varit klar över definitionen och så vidare.

Jag vill verkligen säga att det inte handlar om privat eller egen regi. Det ska vara en bra kvalitet oavsett hur det bedrivs.

*§ 20 Uppföljning av markupplåtelseavtal om återvinningsstationer
Hemställan från renhållningsnämnden (utl. 2005:112)*

Anförande nr 132

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Ordförande, ledamöter! Låt oss först och främst slå fast att avfall mer och mer blir en resurs i vårt moderna samhälle. Plast, tidningar, glas och metall är i dag eftertraktade råvaror till nya produkter. Det kommer att bli ännu fler eftertraktade produkter från till exempel sandåtervinning. Det har vi sett i miljömiljarden. Det gäller också betong, om man kunde kvalitetsbestämma den. Det är ett kretsloppssamhälle som håller på att utvecklas.

Människorna i staden är i dag duktiga på att samla in sitt producentansvarsavfall och sära ut det från sin soppåse. Vi kommer faktiskt att nå våra återvinningsmål. Det är väldigt bra med tanke på den många gånger hätska debatt som finns kring producentansvarsmaterialet.

För några kommunfullmäktigesammanträden sedan gav vi renhållningsnämnden i uppgift att säga upp nuvarande avtal – markupplåtelseavtal för återvinningsstationer. Det gjorde vi för att kunna sluta ett bättre avtal som också ska kunna ge bättre service i framtiden. Det gamla avtalet slöts ju mellan två enheter och producenterna. De finns inte i dag. Det var mellan Skafab och gatu- och fastighetskontoret och producenterna. Det var 1996. Det är snart 10 år sedan. Under den tid som har gått sedan dess har vi ju inte fått mindre avfall, vilket står i vår avtalsordning att vi ska ha. Vi ska försöka arbeta mot mindre avfall. I det samhälle vi lever i är det tyvärr så att vi får mer och mer avfall.

Det avfall vi har i parkerna har till exempel ökat fem gånger på tio år. Hur mycket avfallet har ökat i återvinningsstationerna kan jag inte exakt säga i dag. Det är i alla fall en stor ökning. Att jag inte kan säga det exakt beror på att mätsystemen fortfarande inte är vad de ska. Mätningarna går till så att man inte bara tittar på Stockholms stads avfall, utan även på områden som sträcker sig utanför vår kommun. Det är därför ganska svårt att få fram en bra statistik.

De tre förslag till beslut som vi ska ta i dag är mycket bra, tycker jag. För det första ska renhållningsnämnden i samråd med stadsdelsnämnderna utforma rutiner för uppföljning och skötsel av återvinningsstationerna. Det handlade då om att renhållningsförvaltningen ville skjutsa över ansvaret helt på stadsdelsnämnderna. Det är ju inte så lätt att göra. Det krävs en samlad aktivitet för att man ska få till stånd en bättre service och en bättre renhållning kring stationerna.

Avtalet ska fortfarande slutas av renhållningsnämnden. Man får däremot utveckla en hantering där stadsdelsnämnderna får större inflytande över hur renhållningen kring stationerna ska uppmärksammas.

Ansvariga nämnder ska under innevarande avtalsperiod, det vill säga fram till senast den 1 januari 2007, medverka till att i ökad utsträckning anpassa antalet insamlingsställen till antalet behållare. Vi har i dag 245 återvinningsstationer. Majoritetens

inriktning handlar om att i första hand arbeta vidare med fastighetsnära insamling. Det har visat sig mycket svårt.

Den förra majoriteten sade att man skulle klara detta på något år eller två. Det klarade inte heller det. Jag säger så här: Vi kommer inte att klara det på ett eller två år. Det kommer att vara en lång process att komma dithän. Därför måste vi också jobba med att få återvinningsstationerna att fungera bättre.

Vi ska, som jag sade, intensifiera utbyggnaden av den fastighetsnära källsorteringen. I första hand ska vi arbeta med de bolag där vi har ett eget ansvar, till exempel bostadsbolagen, Centrumkompaniet och andra bolag som vi kan arbeta med samt våra egna förvaltningar.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 133

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Ordförande! Jag vill börja med att säga något om renhållningspolitiken som den bedrivs i dag i Stockholm.

Renhållningspolitiken har haft en mängd märkliga inslag den sista tiden. Vid renhållningsnämndens sammanträde på onsdag kommer man att ta ställning till ett upphandlingsärende om utsortering av matavfall. Det är ett ärende som jag tror kommer att innebära drastiska förändringar för många här i staden, inte minst för näringsidkare och liknande. Det är många som inte vill ha med det här att göra.

Vad månde blixa med råttor och annan ohyra i den här staden framöver som en effekt av den politik som ni för i det här sammanhanget?

Vi ser också en majoritet som driver vidare ett system med utsortering av ett flertal fraktioner. Det är ett system med återvinningsstationer som fullkomligt har kollapsat i dag. Vi ser en mängd mer eller mindre flummiga beslut utan någon som helst förankring i verkligheten. Se bara exemplet med Fältöversten och Centrumkompaniet, som du nyss nämnden Viviann, där tjänstemännen som en effekt av den politik ni för valde att plugga igen sopnedkassen utan att fråga de boende. De flesta boende är äldre och många har funktionshinder.

Vi ser också effekten av er politik i renhållningsnämnden när framför allt Miljöpartiet driver frågan om fler återvinningsstationer. Det är ett system som ni tycks tycka fungerar bra. Kvantitet före kvalitet verkar vara er paroll.

Dagens rödgröna majoritet backar in i framtiden. Problemets kärna, som ni ofta glömmer bort, är att vi har en lagstiftning och en förordning om producentansvar som fungerar mycket illa.

Vi har en situation med materialbolag som inte klarar det hela. Vi har en kommun, Stockholms stad, som i dag inte får göra något åt det hela. Lagstiftande makt och lagstiftande myndighet verkar heller inte vilja göra något, för ingenting händer. Ni vill bara ha fler återvinningsstationer. Det är den politik som drivs inte minst i renhållningssammanhang.

Att bara omförhandla och tro att det ska lösa problem är att vara lite naiv. Vad vi behöver i renhållningspolitiska sammanhang här i Stockholms stad är ett nytänkande. Inte minst för medborgarnas skull behöver vi en ny politik med en ny lagstiftning och förordning som anpassas till den verklighet som alla lever i. Därför, herr ordförande, behövs det en ny regering här i landet.

Likaledes behövs det en ny politik i Stockholms stad med en ny syn på människans vardag och förståelse för densamma. Det behövs ett alternativ till den sopsorteringshysteri som ni bedriver. Därför behövs det ett nytt styre i den här staden.

Vi moderater har lagt en motion tidigare som vi tror kommer att vara ett första steg mot framtidens renhållningspolitik vad gäller utsortering av avfall. Det stockholmarna behöver är nytänkande med nya system, inte er och den politik som ni bedriver i dag och som fungerar så illa.

Med de orden, herr ordförande, yrkar jag bifall till den borgerliga reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 134

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Det är till att göra ifrån sig i sitt eget bo, skulle jag vilja säga. Ni hade faktiskt ansvaret förra perioden och gjorde inte ett skruv under hela perioden.

Om vi ni ska ta det i tur och ordning är det så här: Matavfall är något som ska insamlas från 2010 till 35 procent. Det gör man inte bara i Sverige, utan i hela Europa. Som jag var inne på i inledningen är avfall i dag en resurs. Vårt biologiska avfall ger oss biogas. Det kan vi driva bussar på. Det kan vi driva spisar på. Det kan vi driva allt möjligt på. Det är en resurs som aldrig försvinner, såvida vi inte blir betydligt färre i Stockholm, förstås. Det är en resurs som vi kan ha i alla tider. Det är mycket bra, skulle jag vilja säga.

De flummiga besluten lämnar jag därhän. Jag tycker att vi har haft en diskussion kring det tidigare. Jag vill inte skylla ifrån mig. Men det ligger utanför vår möjlighet att kunna säga något om det.

Anförande nr 135

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Viviann! Det gjorde ni inte under föregående mandatperiod, säger du. Jag får återkomma till det jag nyss sade. Ni inte bara backar in i framtiden, ni går framlänges in i historien.

Det är här och nu vi lever. Vi lever i 2005. Vi lever i Stockholm. Många är oerhört besvikna på renhållningspolitiken som den ser ut i dag med råttor och annat runt många återvinningsstationer. Det är alltså ett system som inte fungerar.

Vad gäller utsortering av matavfall vill jag säga att jag inte är så där jätteintresserad av att gå och äta på en restaurang som sorterar ut matavfall. Det är oerhört svårt att isolera den enheten. Det krävs en omfattande ombyggnation med höga kostnader. På

många ställen kommer det naturligtvis inte att fungera. Om ni får som ni vill kommer det här att bli något som är ett krav i framtiden.

Vad gäller flummig politik säger du att du inte vill kommentera det. Det förstår jag. Det är ju rätt pinsamt för er. Faktum är att en effekt av er politik är att tjänstemännen på Centrumkompaniet hade så oerhört bråttom att stänga sopnedkasterna. Man har nu öppnat dem. Man har förstått att politik i dag måste ha utgångspunkt i människors vardag, inte i något flum som finns på era kanslier.

Anförande nr 136

A n n a S t a r b r i n k (fp): Ordförande, fullmäktige! De flesta av oss vill nog leva miljövänligt. Vi vill göra rätt.

I dag är sopsorteringen här i staden ganska komplicerad. Det är bara de riktiga sopentusiasterna som orkar följa systemet till punkt och pricka.

Överfulla sopstationer har utvecklats till lyxiga paradiser för den välmående råttpopulationen i staden, medan vi människor inte förmår njuta lika intensivt av den dåliga lukten och det skräpiga intrycket.

Det är krångligt för oss som bor här att leva miljövänligt och göra rätt i sophanteringen. Pappersinsamlingen har flyttats från våra bostäder. Nu ska man kånka runt papperet i staden. Det gäller ju andra sopor också; man ska släpa runt dem på staden tills man hittar ett råttparadis att ställa dem vid. Det är snuskiga uppsamlingsplatser.

Hämtning av soporna sker också mer sällan i hushållen. Det är dåligt.

Det krävs helt nya tag i soppolitiken i staden. Hur soporna hanteras tycker jag är ett av de största problemen i stadsmiljön just nu. Som vi ser det gäller det att prioritera rätt i sophanteringen när vi arbetar med frågorna kring markupplåtelse. Tidningar, metall och glas är det jättebra att vi samlar in. Låt oss göra det. Låt oss avvakta med det som inte alls ger samma goda miljöresultat. Det behöver vi inte, som majoriteten föreslår, lägga krut på att samla.

Det finns en massa andra åtgärder som vi också måste vidta, förstås. Vi måste till exempel återinföra veckohämtningen och jobba för mer fastighetsnära sophantering.

Jag vill yrka bifall till Folkpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 137

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Ordförande, fullmäktige! Som både Anders Hellström och Anna Starbrink sade finns det stora brister när det gäller tömning, renhållning och skötsel av våra stationer. Det borde inte vara svårt att notera att folk tömmer sina sopor mest under helgen. Tömningsfrekvensen borde därför vara hög och tät på måndagar. På måndagsmorgnar när man går någonstans ser man hur skräpet väller ut ur de gröna behållarna. Det är möjligt att man har en intensivare tömning på måndagar, men man kan klart konstatera att den inte är tillräcklig.

Av det skälet var det rätt av fullmäktige att besluta att säga upp avtalet med materialbolagen för att tänka om och tänka nytt på den här fronten.

Jag skulle vilja ha Viviann Gunnarssons tolkning av ett av de beslut som vi ska fatta i dag, nämligen det som heter nummer 2. Det står att vi i ökad utsträckning ska anpassa antalet insamlingsställen, antalet behållare och deras storlek till kapacitetsbehoven.

Jag trodde att det betydde att vi skulle ha fler insamlingsställen och större behållare och att vi skulle tömma oftare och bättre.

Viviann Gunnarsson står nu här och säger att det måste det inte alls betyda. Vi ska främst prioritera den fastighetsnära insamlingen.

Jag undrar vad som kommer först för majoriteten. Är det att jobba vidare på ett system med fastighetsnära insamling som möjligen är rätt på lång sikt, men som inte nödvändigtvis är så enkel att införa och som kommer att ta tid? Eller är prioritet nummer ett att göra något åt den beklagliga situation som råder i dag?

Anförande nr 138

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag tycker att jag tog upp det. Vi säger upp avtalet i god tid därför att vi tycker att vi redan nu behöver föra samtal med producentansvariga om den städning som finns kring stationerna och om en bättre service kring stationerna.

Vi vill absolut få igenom en fastighetsnära hämtning. Som jag sade är det mera långsiktigt. Vad vi satsar på nu är att göra de stationer vi har något större eftersom mängden bara ökar. Det är på ett sätt bra att folk lämnar där. Det är ju jättebra att folk lämnar på stationerna, men det kräver också att vi har större stationer.

Vi vill däremot helst inte ha fler stationer. Vi kommer att arbeta mer med att få införa återvinningscentraler och ambulerande hämtning. Vi har ju provat att använda en båt till exempel.

Anförande nr 139

G ö r a n H o l m s t r ö m (kd): Personligen tror jag att det krävs mer än att föra samtal med dem som ska sköta detta. Men gott så.

Har borgarrådet någon aning om eller planering för hur frågorna ska lösas? Det står att det ska ske enligt gängse rutiner för stadsplanering och så vidare. Hur många fler krävs det och hur ska ni se till att det kommer till?

Återvinningscentraler är förvisso bra. Jag tror att man i renhållningsnämnden tillstyrker alla sådana förslag. För dem som just har förlorat hämtningen av tidningar utanför portarna har man ju inte löst situationen med fler återvinningscentraler.

Anförande nr 140

P a t r i c i o R o d r i g u e z (v): Ordförande, fullmäktige, medborgare! Diskussionen om en uppföljning av markupplåtelseavtalet för återvinningsstationerna tycker jag är givande. Alla medger att det finns brister i systemet. Det finns, tycker jag, också behov att precisera vissa saker.

Den fastighetsnära källsorteringen är nyckeln och målet. Återvinningsstationerna utgör bara ett komplement till det målet. Vi är överens om att ett nytt avtal med materialbolagen behövs som ger bättre förutsättningar för ett fungerande samhällssystem för förpackningar i Stockholm.

Jag tror att vi också är överens om att stadsdelsnämnderna måste få mer resurser för att kunna ta hand om de nya uppgifterna. Vi är också överens om att behållarna på återvinningsstationerna är för få och för små.

Slutligen delar jag till fullo borgarrådet Gunnarssons synpunkter när det gäller ett kretsloppstänkande. Vi vet att det vi producerar inte försvinner. Det är vår uppgift att se till att vi återanvänder det.

Anförande nr 141

Å s a Ö c k e r m a n (mp): Mitt i denna delvis eländesdebatt kan jag inte låta bli att ge en annan och positiv bild.

Jag råkar ha en sådan otrolig tur att jag bor i ett hus byggt 1997 i en söderförort. Där har vi fastighetsnära källsortering. I huset finns det 44 lägenheter. Vi har ett hus där man slänger sopor. Alla olika fraktioner slängs i snygga behållare i ett väl upplyst rum med lås. Där finns också en fläkt som gör att det inte luktar illa. Det är jättekul att gå ut dit. Man tar sina små hinkar med handtag på lillfingret och går ut och slänger. Man behöver inte springa och slänga sopor ideligen som man behöver annars. Man kan spara papplådorna och så vidare lite.

Det roliga är att det bor mer än 50 procent pensionärer i dessa lägenheter. De har tidigare inte alls gjort sådana här saker. Det fungerar till 99,5 procent. Det är jätteroligt.

Det är inte ett dugg flummigt att satsa på fastighetsnära källsortering.

Det finns däremot något som jag är lite sur på. Det är att fastighetsägareföreningen i Stockholm har haft ett ganska hårdnackat motstånd mot detta. De tror inte på den här idén. Det kanske har blivit lite bättre.

Att det skulle vara så otroligt jobbigt för pensionärer att sopsortera har tagits upp i tidigare debatter. Jag kan inte hålla med om att det är sant.

Anförande nr 142

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Ordförande och ledamöter! Jag är ute ganska mycket och pratar om olika miljöfrågor och andra miljöfrågor. Mycket handlar om sopor. Jag har varit i olika delar av Europa. Jag har varit i Japan. Jag har hört vad

man säger om detta i Sydamerika och så vidare. Ingenstans är man sådan motståndare till sortering som man är i detta fullmäktige här i Stockholm. Hela Sverige jobbar på det här. Hela Europa jobbar på det här. Man har liknande insamlingssystem överallt. Man har behållarna och man har fastighetsnära.

Vi tänker öka servicen till våra medborgare med den fastighetsnära insamlingen. Att komma dithän kommer att ta tid. Vi kommer nu att försöka få större återvinningsstationer och bättre service på dem. Det tycker jag är ett bra steg att ta tills vidare.

Vi kommer sedan att göra en ordentlig planering för hur vi ska gå steg för steg för att komma vidare in i det samhälle där vi får en bekväm sophantering. Det handlar inte bara om att ha det i sin fastighet och gå ned i en källare. I moderna lägenheter i moderna hus som vi bygger nu kan det handla om sopsug till exempel.

Jag vill gärna säga till Magnus Hellström att om du inte vill gå på en restaurang som sorterar ut det biologiska avfallet tycker jag synd om dig. Det här är hermetiskt tillslutna kärl och det är sanitärt mycket bra. De flesta tycker att de vill bidra på det här viset.

I Graz i Österrike kör taxibilarna omkring med olja som de hämtar upp på restauranger, och så tömmer de det i ett biogasverk.

Vi är inte alls ensamma om detta.

Jag blir bara trött när jag hör att råttpopulationen skulle ha ökat i stor mängd. Jag har bett Miljö- och hälsoskyddsnämnden göra särskilda utredningar kring detta. Det är inte sant. Populationen är ungefär lika stor, men de syns mer eftersom det inte är städat. Det ska vi komma till rätta med. Det är inte bra.

Till Göran Holmström vill jag säga: Du vet lika bra som jag att frågan om tidningarna i portarna är en sak som har med Arbetsmiljöverket att göra och deras bestämmelser för vad man får lyfta och inte får lyfta. Jag har själv varit stor motståndare till att man inte får ha den portnära hämtningen. Som vi ser det nu och som vi har kunnat följa upp det lämnar inte folk färre tidningar än tidigare. Det är en viss ökning i soppåsen, men inte så stor som vi hade befarat.

Vi har bra människor i Stockholm som förstår hur de ska hantera de olika sopsystemen. Det är ungefär liknande system överallt i världen. Jag förstår inte vad ni är så bråkiga om.

Anförande nr 143

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Vi har ju samma efternamn. Magnus sitter i miljönämnden. Jag sitter i renhållningsnämnden. Det var bara en liten upplysning.

Jag börjar med att utmana dig, Viviann. Du påstår att restauranginnehavarna vill genomföra detta. Jag skulle vilja se de många restauranginnehavare som skulle vilja starta det här projektet som ni driver på. Visa upp dem, Viviann. Gör en regelrätt marknadsundersökning och visa på att du har stöd för din politik bland stadens hårt beskattade näringsinnehavare inom restaurangbranschen.

Jag ska korrigera dig på en annan punkt också, Viviann. Du säger: Varför är ni emot återvinning?

Jag tror inte att du har läst vår reservation. Vi är inte emot återvinning. Vi är emot återvinning så som ni bedriver den. Vi lägger mer kvalitativa aspekter på det hela. Man kan sortera färre fraktioner som det kanske är mer lönsamt att utsortera. Det gäller glas, metall och papper. Plast lönar sig inte att återvinna i dag. Plast ska förbrännas. Vi har en överlägsen förbränningspolitik som fungerar jättebra. Vi kan också bygga ut vårt fjärrvärmenät.

Avslutningsvis vill jag kommentera det du sade i ditt tidigare anförande om att vi inte ska ha fler stationer. Då tror jag att du får rådfråga din partikollega Yildiz Kafkas, ordförande i renhållningsnämnden, som hårt driver frågan om att vi behöver fler renhållningsstationer i Stockholm. Där verkar ni inte vara överens.

Anförande nr 144

Borgarrådet Gunnarsson (mp): När det gäller restaurangerna vill jag upplysa om att många restauranger redan i dag samlar in sitt biologiska avfall på det sättet och får det ivägskickat till Henriksdalsverket. Vi har bedrivit ett sådant projekt i årtal i Stockholm. Det är ingenting nytt. Däremot är det fler restauranger som ska göra detta.

Redan i dag är de tvungna att avskilja sitt avfall på olika sätt och ha det i kylutrymmen och liknande. För dem är det egentligen ingen större skillnad. Bestämmelserna blir strängare och strängare på det här området av hälsoskäl och av det skälet att man naturligtvis inte ska blanda livsmedel och sopor, vilket du själv var inne på. Det gör man inte i dag och det ska inte göras i framtiden heller.

När det gäller plast vet jag inte var du har varit. Men när jag är ute får jag överallt höra att plast är den mest åtråvärda fraktion som finns just nu eftersom vi knappt har någon olja längre.

Anförande nr 145

Göran Holmström (kd): Viviann Gunnarsson tror att vi är motståndare till sortering. Så förhåller det sig inte.

Miljöpartiet var med och förhandlade fram det tioåriga avtal som staden har suttit fast i och som vi är bundna till till 2007. Det uppfattar jag som ett grundproblem. Om man hade gjort ett kortare avtal med uppföljningsintervall som hade varit rimliga hade man kunnat bryta det eller omförhandla det på ett tidigare stadium.

Vi är inte motståndare till sortering, men det gäller att utforma system som gör det enkelt för folk att sortera. Jag räknar då också äldre och funktionshindrade, som tyvärr i många fall har långt till återvinningsstationer och som utsätts för svåra förhållanden för att kunna sortera.

Anförande nr 146

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Till Göran Holmström vill jag säga att ni i Kristdemokraterna ju är i stort sett positiva till mitt svar. Så mycket problem kanske det inte var i förhållande till vad vi har skrivit.

När det gäller att bryta avtalet får jag återkomma till att om ni under den förra mandatperioden hade velat föra en annan politik när det gäller källsortering hade ni ju kunnat bryta det. Det var samma problem då, om inte värre. Hela länet var ju utan avtal i flera år eftersom det inte gick att få ordning på frågan om producenternas del och kommunens del.

Jag tycker inte att det är någon idé att kasta skit på oss för det. Vi är nog lika goda kålsupare i så fall.

Anförande nr 147

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Jag vill bara upplysa om att jag heter Magnus Hellström och att jag inte har sagt ett ord om huruvida jag vill gå på restaurang eller inte. Jag kan avslöja att jag går på restaurang ganska sällan.

Jag undrar om det är något slags härskarteknik att blanda ihop namnen på dem man debatterar med. Det är ju på modet att göra sådana analyser i dag.

Anförande nr 148

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag ber väldigt mycket om ursäkt, Magnus Hellström och även Anders Hellström.

Anförande nr 149

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Nu ska Hellström ta till orda. Anders heter jag. Det är korrekt. Nog om detta.

I ärendet står det, och det är Viviann Gunnarssons ord: Jag har föreslagit att renhållningsnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna får i uppdrag att utforma rutiner för uppföljning och skötsel av återvinningsstationerna.

Det ligger också i linje med den skrivelse som Viviann, och jag tror också majoritetspartierna, står bakom som har tagits i Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Ni föreslår där att tillsynsansvaret ska överföras till renhållningsnämnden. Det är något som såväl Miljö- och hälsoskyddsförvaltning som renhållningsförvaltning som de flesta, såvitt jag har läst, stadsdelsnämnder och stadsdelsförvaltningar är emot.

Min fråga till dig, Viviann är: Kommer du att driva igenom detta mot tjänstemännens och experternas inrådan?

Man måste komma ihåg att det problem vi har är att de sanktionsmöjligheter som föreligger i dag när vi har ett illa fungerande system är att vi kan vitesförelägga materialbolagen med 3 000 kronor. Det är rätt lite pengar. Jag tror inte att det slår så hårt. Vi kan i värsta fall också säga upp avtalet inom 20 dagar.

Vite är ju rent löjligt i sammanhanget. När det gäller att säga upp avtalet vet vi ju vad som kommer att hända i så fall. Saker och ting kommer att hamna i hushållssoporna som kommer att proppa igen. Det är fraktioner som hamnar i den kommunala sfären som vi enligt förordningen inte får befatta oss med i dag. Vi kan bränna det hela och ta hand om det på det viset. Det kommer i slutändan att innebära högre kostnader för oss skattebetalare.

Felet är lagstiftningen och förordningen om producentansvar. Jag vill ha svar på frågan, Viviann Gunnarsson: Vad gör ni för att driva på statsmakterna där borta? Det är era partikamrater som äger den här frågan. Vad gör du och dina partikamrater för att säkerställa att vi får en ändamålsenlig lagstiftning och förordning som är anpassad till det system som vi har i dag?

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag hinner inte svara på alla frågor nu. Jag får återkomma senare.

När det gäller vad stadsdelsnämnderna ska göra och inte ska göra föreslog renhållningsförvaltningen att stadsdelsnämnderna skulle få ett ännu större ansvar. Vi tog tillbaka lite av det när vi skrev vår skrivning och sade att man ska göra detta i samråd. Renhållningsförvaltningen har fortfarande det övergripande ansvaret.

Miljöförvaltningen har ett tillsynsansvar i dag som framför allt gäller hälsobiten. Där är ju återvinningsstationer ganska små. Ur hälsosynpunkt är det oftast inget tillsynsansvar. Det man nu vill är att lägga på ett större ansvar för att se till att det också är kvalitetsmässigt bra. Detta ansvar är ju miljöförvaltningen åtminstone villig att överbringa till renhållningsförvaltningen.

Anförande nr 150

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Jag tolkar det som att du egentligen är beredd att gå emot förvaltningarnas inrådan. Det tycker jag är märkligt. Jag ser fram emot det eventuella ärende vi kommer att få upp om förändringen av tillsynen, som det står i er skrivelse.

Jag måste ändå få återupprepa den fråga jag ställde. Den är oerhört väsentlig och central i sammanhanget. Det är ändå ett problem som det ser ut i dag. Du förstår lika väl som alla andra här inne att med ett vite på 3 000 kronor eller möjlighet att säga upp avtalet kommer vi ingen vart. Vad är ni i den rödgröna röran beredda att göra för att komma till rätta med detta? Vad är ni beredda att göra på Helgeandsholmen? Det är dina partikamrater som äger frågan, Viviann.

Anförande nr 151

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Ordförande, fullmäktige! Det är många som har stått här i talarstolen och sagt att vi behöver ha mer av fastighetsnära källsortering. En del har stått här och skällt på fastighetsägarna för att de stretar emot. Orsaken är att vi har ett systemfel.

Om man kastar sina sopor i gröna burkar är det gratis. Om en fastighetsägare inrättar sopsorteringsrum kostar det pengar.

Jag tror att det är så enkelt som att om man vill ha mer fastighetsnära källsortering får man införa en lagstiftning som skapar incitament för att inrätta en sådan fastighetsnära källsortering, annars kommer debatten att fastna i den här gamla talarstolen.

Anförande nr 152

Å s a Ö c k e r m a n (mp): Jag vill kort svara på frågan. Det lönar sig faktiskt för fastighetsägarna. Om man måste bygga ett soprum om det är ett gammalt hus är det naturligtvis olika kostnader beroende på tekniska förutsättningar. Materialbolagen hämtar ju soporna gratis och det minskar sopmängden till hälften. Det har jag erfarenhet av från där jag själv bor.

Anförande nr 153

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Då kanske du kan förklara varför så många fastighetsägare, bostadsrättsföreningar och så vidare är så kritiska mot detta och stretar emot. Det rimmar inte med det du säger.

Anförande nr 154

H a r d y H e d m a n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag bor i ett av Sveriges förmodligen skräpigaste områden, nämligen området runt Skanstull. Jag har roat mig med att jämföra lite i staden. Det är verkligen skräpigt. Det gäller även återvinningsstationerna i närheten.

Jag tror att om vi säger upp avtal får vi se till att sköta den övriga sophanteringen på ett bra sätt. Det är inte bara återvinningsstationerna som är överfulla på måndagsmorgonen, det är även papperskorgarna.

Jag hade en trevlig upplevelse i somras när jag var i Åbo. Vid Aura å finns det grässlånter runt hela ån. Ungdomar och äldre har sina picknickar där på fredags- och lördagskvällarna. Det är fullt med skräp. På söndag morgon klockan 9 är renhållningsarbetarna i gång och plockar rent på hela Aura å så att det på söndagen är helt rent. Jämför det med hur det ser ut vid promenaden vid Årstaviken. Där är papperskorgarna överfulla fram emot onsdagen utan att det görs någonting.

Om vi ska ställa krav på återvinningsstationerna måste vi sköta renhållningen i staden bättre.

Fastighetsnära källsortering är säkert mycket bra. Det har framförts en hel del bra synpunkter här. Men man måste kunna lita på att de fraktioner som man bestämmer ska ingå i den fastighetsnära källsorteringen verkligen tas om hand. Det får inte bli som på McDonalds. Där slänger man papper och plastburkar i olika behållare och sedan kanske det åker ut i samma sopsäck.

Det får inte vara olika i fastigheterna i staden. Det kan inte vara en fastighet som har tio fraktioner och en annan som har tre fraktioner. Det blir ett omöjligt system att hantera för den som ska föra det vidare.

Lägg ned stor möda på att välja ut de fraktioner som i så fall ska ingå. Det står en del i den borgerliga reservationen som är rätt bra när det gäller detta.

Kan vi lyckas med detta kan det bli bra, och då tror medborgarna på att fraktionerna verkligen tas om hand. När vi nu förhandlar med återvinningsstationernas ägare ska vi akta oss för att säga: Se hur bra vi städar i staden. Nu får ni städa lika bra.

Det dröjer länge innan vi kan säga så.

Anförande nr 155

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Det är tråkigt att det är så mycket okunnighet kring detta. Jag upplever inte att okunnigheten är så stor bland stockholmarna i allmänhet. På de gröna behållarna kan man ju läsa vilka fraktioner vi vill ta in. Det är inte så himla många. Det är sex sju stycken.

Om olika fastighetsägare vill göra något annat kan de ju göra det. Då hanteras de ju i den fraktion som passar bäst.

Det du tycker är många fraktioner kan vara att man då och då stoppar in batterier bland dessa så att man har batteriholkar. Det har man ju annars på Konsum eller andra ställen.

Det kan man också göra fastighetsnära, om man vill.

Plocka inte in enstaka exempel på hur renhållningen är i någon park i Finland. Jag kan då säga att Rålambshovsparken också städas varje söndagsmorgon, men den är lika skräpig varje söndagseftermiddag på sommaren. Det beror på att det är fem gånger mer skräp som kastas i den parken i dag än för åtta nio år sedan. Det hjälper alltså inte.

Det handlar också om attityd. Det handlar om att människor faktiskt måste börja plocka upp sitt eget skräp.

Jag skulle vilja svara lite på frågan om lagstiftningen.

Lagstiftningen är ganska komplicerad. Det som är mest komplicerat är egentligen förhållandet mellan producenter och kommunen när det gäller att ta fram ett lämpligt system. Naturvårdsverket håller nu på och utvecklar en handledning kring frågan om lämpligt system. Lämpligt system innebär att det ska vara bra service och så nära som möjligt och lätt för medborgarna.

Om insamlingspunkterna ligger i en fastighet är de faktiskt gratis. Det kostar ingenting att hämta där. Det som möjligen kan kosta är att anordna ett soprum. Det är i så fall det som fastighetsägarna har varit emot.

I lagstiftningen blandas arbetsmiljökrav och lagstiftningen för hämtning, vilket kan vara ganska komplicerat ibland.

Det behöver ju inte medborgarna veta något om, om vi bara ser till att utvecklingen går åt rätt håll.

Anförande nr 156

H a r d y H e d m a n (kd): Viljan att försöka uppfostra medborgarna till att slänga mindre skräp är väldigt bra. Jag tror att det fungerar ömsesidigt. Intervjua folk på Söder och fråga om de tycker att det är renstädat där.

Anförande nr 157

Å s a Ö c k e r m a n (mp): Vivianne har redan svarat, men jag vill också ge mitt svar.

Jag har full förståelse för de fastighetsägare som äger äldre fastigheter i Stockholm. Det finns ju ett antal sådana. Där förstår jag att det är mycket svårt. Men vi har ju också väldigt många områden som har byggts från 1940-talet och framåt där jag kan tänka mig att det i många fall inte behövs så vansinnigt krångliga lösningar för att ordna soprum.

Jag vill också påpeka att i Vantörs stadsdelsnämnd, där jag bor, har vi fått det mycket fräschare runt återvinningsbehållarna sedan vi sade till på skarpen. Det har blivit väldigt mycket bättre.

Vi befinner oss ju i ett slags förvandlingsskede. Högdalstopparna är ju nu täckta med gräs och är rekreatiomsområde. Det var den gamla tidens lösning på problemen. Vi är i en omvandlingstid och behöver hjälpas åt. Det är inte perfekt, men det kan bara bli bättre.

Anförande nr 158

K a r l B e r n (fp) Ordförande, fullmäktige! Tack för ordet. När det gäller sophanteringshysterin som vi har pratat om från oppositionen vill vi få fram att vi måste prioritera och ta det farliga avfallet först. Vi ska ha färre fraktioner och koncentrera oss på tidningar, glas och metall och farligt avfall. Det farliga avfallet är vi alldeles för dåliga på att samla in här i staden.

Mobila återvinningsstationer som skulle kunna sättas ut på känsliga platser över helgerna är vi ju mycket positiva till från den borgerliga sidan. Det tycker jag att vi ska jobba vidare på.

Jag noterar med glädje att Viviann Gunnarsson talar om att plast är en av de mest attraktiva och eftertraktade fraktionerna bland skräpet. Det är ju olja och oljepriserna stiger. Det är jättebra. Det är det vi i Folkpartiet har sagt hela tiden. Bränn den här plasten i de ekonomiskt och miljömässigt bästa återvinningsstationerna i stället för att importera dyr olja från Fjärran östern.

Jag tolkar det, Viviann Gunnarsson, som att du nu har kommit till insikt om att vi ska elda plasten och använda den i stället för att köpa olja. Är det så jag ska tolka det?

Viviann Gunnarsson! Du sade även att vi ska ge den bästa servicen för brukarna. Skulle du kunna tänka dig att ha en flexibel hämtning av sopor ute i bostäderna, till exempel efter behov?

En småbarnsfamilj med fyra, fem kanske sex, sju blöjbarn – det kan ju bli så om man har flera kullar – har ju helt andra behov av hämtning av sopor betydligt oftare än en pensionärsfamilj. Din representant i renhållningsförvaltningen tycker att barnfamiljerna kunde vrida ur blöjorna innan de kastar dem eftersom de tar så stor plats.

Kan du tänka dig en flexibel hämtning, så att en del kanske får hämtning flera gånger i veckan andra var fjortonde dag?

Jag skulle vilja ha svar på de frågorna.

Anförande nr 159

Borgarrådet **G u n n a r s s o n** (mp): Det var ruskigt många frågor och ruskigt många blöjbarn som Karl Bern pratade om. Vi har redan infört en taxa som styr mot att den som har lite sopor ska betala mindre än den som har mycket sopor. Genom 14-dagarshämtning kan man också få en reduktion av sin sopavgift.

Då kan man tycka att det kanske är lite orättvist att de som har blöjbarn ska betala mera, men det gäller ju bara en period i livet och sedan betalar man lite mindre. Eller också kan man övergå till tygblöjor, det är det många som har gjort i mitt parti.

När det gäller att man ska bränna plasten blir det inte mycket energi av de plastpåsar som vi lämnar till återvinningsstationerna. Det är ju mest luft. Men som råmaterial till nytt material fungerar det jättebra, och priset för det återvunna materialet är mycket lägre än för olja.

Anförande nr 160

K a r l B e r n (fp): Jag har fortfarande inte fått något svar på min fråga. Men jag har förstått att familjer med många blöjbarn kan förvänta sig högre taxor, och det var ju ett bra besked till barnfamiljerna.

Varför priset för plastpåsar är höga är därför att energivärdet är högt. De består ju av olja. Återvinningsstationerna är det absolut bästa sättet att ta hand om det här och bränna upp oljan i form av plast. Det säger alla experter.

Jag tycker alltså att ni är helt fel ute. Vi skulle kunna diskutera detta med tygblöjor länge. Vi skriver nu 2005. Ska förvärvsarbetande kvinnor och män som har häcken full behöva gå tillbaka och hålla på med tygblöjor? Det är helt otroligt. Vilken planet är ni ifrån?

Det var en annan representant från er sida som föreslog att man skulle koka soporna för att de inte skulle lukta. Det är ju helt otroligt.

Anförande nr 161

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Det är tur att man ibland kan ha lite kul över det vansinne som bedrivs i den här staden.

Låt mig konkludera den här debatten. Vi har i kväll fått lära oss att vi både ska få fler och inte ska få fler återvinningsstationer beroende på vem inom Miljöpartiet man frågar. Ni tycker tydligen olika inom partiet.

Vi har fått lära oss att detta med lagstiftning och producentansvarsförordningen inte är något större problem. Den är komplex, som det kallas.

Det är inte heller något större problem för fastighetsägarna att bygga om sina utrymmen eftersom hämtningen är gratis, det har vi fått lära oss – hoppsan.

Vi har också fått lära oss att de flesta restaurangägare tycker att det här är jättebra. Viviann, jag försökte utmana dig tidigare genom att säga att så inte är fallet. Du påstår fortfarande att så är fallet med de flesta restaurangägare.

Jag håller här i en hundralapp i min hand. Den räcker till två öl. 22.00 slutar vi i kväll. Jag bjuder på en öl, Viviann, så går vi ut och frågar en valfri restaurangägare om han tycker att det är ett jättebra system som ni håller på att införa.

Trots allt får jag väl sätta min tillit till Socialdemokraternas vallöfte om att återvinningsstationerna ska tas bort – jag tror att det var löfte nr 86. Annika, jag hoppas på dig.

Anförande nr 162

Borgarrådet Gunnarsson (mp): Jag får tacka för inbjudan, Anders Hellström. Men tyvärr, jag klarar inte det där i kväll. Jag är alldeles för trött och för förkyld för det. Men en annan kväll ska jag gärna gå ut och dricka en öl med dig och titta på hur olika restauranger hanterar sitt skräp. Det ska bli ett nöje.

Du säger att du förlitar dig på Annika Billströms löfte om att ta bort återvinningsstationerna. Naturligtvis är det det som vi jobbar för allihop, att försöka få detta så serviceinriktat som möjligt. Men jag sade redan från början att det kommer att ta tid, och det har jag sagt till Annika också. Man kan inte ta bort återvinningsstationerna över en natt, och det kunde inte ni heller, och det vet du. Ni har försökt att lova det ni också, men tyvärr går det inte. Här krävs det ett långsiktigt och ganska så träget arbete för att få en bättre hantering, och det är vi villiga att jobba för.

Vi talar om att man ska införa fastighetsnära sopsortering. Det finns ju ett bidrag för att man ska kunna bygga om. Det uppgår visserligen bara till 30 procent, men det är ändå ett bidrag. Här behöver det inte vara så att man bygger om ett utrymme i varje hus, utan man kan ju använda sig av till exempel tvättstugelösningen, att två hus delar på ett utrymme. Det är tillräckligt nära för att jag ska tycka att det är fastighetsnära. Vi säger inte ”i fastigheten” utan vi säger ”fastighetsnära”. Det skulle bli en stor servicehöjning om man gjorde så att flera fastighetsägare delade på ombyggnaden. Men nu har de hamnat i något slags bakvattenskonflikt, och jag vet inte vem som drar i trådarna för att de över huvud taget inte ska röra på sig. Det finns kanske olika partier som drar bakåt i de trådarna.

Till Bern vill jag också säga att vi i dag har bättre tvättmaskiner än vi någonsin har haft i det här landet. Så det kan väl inte vara något större problem att tvätta blöjor,

ifall man nu skulle välja tygblöjor. Jag säger inte till folk att de måste använda det, utan jag säger att det är valfritt för den som vill undvika en hög soptaxa. Om man i stället vill ha den taxa som man har i dag kan man lägga blöjorna i soppåsen. Vill man ha en väldigt låg taxa kan man ha 14-dagarshämtning. Det är ingen som får högre taxa.

Anförande nr 163

A n d e r s H e l l s t r ö m (m): Lite kort bara, Viviann: Vi har inte lovat att ta bort återvinningsstationerna. Vi har lovat att ändra den avfallspolitik som bedrivs i den här staden. Det inkluderar framför allt att göra om insamlingspunkterna, exempelvis i linje med den motion vi från Moderaterna har väckt här i fullmäktige.

Jag vill bara avslutningsvis säga: Tack för att du har registrerat att du har en stående inbjudan. Jag lägger hundralappen i min låda. Bollen ligger hos dig, Viviann, så går vi ut och ser efter om restaurangägarna vill ha ditt system med utsortering av matavfall.

Anförande nr 164

K a r l B e r n (fp): Viviann, du sade att vi nu har bättre tvättmaskiner. Ja, det är tur att tekniken har gått framåt och att vi kan använda oss av den. Men det här handlar om tid. Fråga barnfamiljer hur mycket tid de har. De har ju inte tid att ta hand om varandra och barnen, speciellt inte om de har sju åtta stycken.

Det tar tid att hålla på med tygblöjor, och det är otidsenligt. Men okej, det är bra att det finns alternativ och det var bra att höra från Miljöpartiet att ni gillar individuella alternativ, det måste jag säga. Men du måste fundera över vad folk har tid med. Fråga barnfamiljerna om de har tid med det eller inte!

*§ 21 Överenskommelse med Sollentuna kommun om markbyte och fastighetsreglering av område mellan Kista företagsområde och E4 – Kista Science City
Hemställan från marknämnden (utl. 2005:144)*

Anförande nr 165

Borgarrådet R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte inte hålla något längre anförande, utan jag konstaterar bara att det beslut som vi fattar i dag är en viktig del och en viktig pusselbit som faller på plats i planerna för Kista Science City i enlighet med tidigare beslut både från 2001 och från 2003 då vi antog strukturplanen för både gator och bebyggelse i området.

Med det beslut som vi fattar i dag kommer man att kunna exploatera området mellan Kista företagsområde och E 4:an. Planerna är att det ska frigöras ytor som motsvarar 300 000 byggrätter att bygga kontor på som då ska utgöra bullerskärmen gentemot E 4:an.

Dessa fastighetsregleringar och markbyten är oerhört strategiskt viktiga eftersom de kommer att möjliggöra långsiktiga exploateringar i hela området för en lång tid framöver.

Det som också är viktigt att poängtera är att det här på det sätt som är tänkt i strukturplanen binder samman bostadsområdena med företagsområdena. Det ger alltså en helhet i den bebyggelse och de planer som finns för området.

I förlängningen är det här också oerhört bra för staden ur det ekonomiska perspektivet. Med de exploateringar som planeras för dessa byggrätter och de åtgärder som vidtas för att ställa i ordning området kommer staden i det längre perspektivet att få en nettoinkomst på ungefär 300 miljoner kronor.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 25 Motion om öppning av Hägerstensvägen och nya Nybohovsbron för vanliga motorfordon under långtrafik (utl. 2004:200)

Anförande nr 166

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Ordförande, fullmäktige! Det finns vissa bra delar i svaret till den här motionen. Det är bra att man rustar upp Nybohovsbron så att den tål biltrafik och att man inte gör något annat av det hela. Jag har hört en del invånare säga: Vad bra, då kan vi börja att smitköra där igenom.

Den finns en dogmatism som slår emot en i ärendets behandling. De här vägarna kan inte öppnas. Ajabaja, det ska vi inte göra. De kan inte öppnas för biltrafik och vi kan inte sätta dit bommar. Det luktar ändå dogmatism. I dag är det stora problem med smittrafiken. Ibland är det köer i rusningstid. Många kör fort därför att de är rädda för att bli tagna av polisen.

Ni har först stängt polisskolan under några år och sedan får man inte resurser så polisen har fullt sjå med att ta hand om den grova brottsligheten. I det läget kan ni inte – som det antyds i ärendet – mena allvar med att polisen ska prioritera att bevaka sådana här ställen. Det kommer man inte heller att göra för polisen har andra viktigare saker för sig. Det gör att smittrafiken kommer att fortsätta. Det kommer att vara köer, och man kommer att köra fort eftersom man inte vill bli tagen av polisen.

För att få en bättre lösning på detta borde man sätta upp bommar som är nedfälda under rusningstid för att stänga av smittrafiken. Under övrig tid – under lågtrafik – borde man kunna köra där. Det bor människor på bägge sidor om dessa avstängningar. Det finns vårdcentraler och skolor, och man måste åka kors och tvärs över avgränsningarna för att besöka dem. Jag tycker att vi borde göra livet lättare för de boende i området. Dessutom är ju inte Nybohovs centrum och Aspuddens centrum några centrum som är superblomstrande med kraftiga kundunderlag. De skulle må bra av lite biltrafik och nya kunder under rätt tider på dygnet.

Under förra mandatperioden öppnade vi Avgiftsvägen från Hägerstensåsen ned till Axelsberg. Alla anser att systemet med bommar som fälls ned under rusningstid är bra och lyckat. Övrig tid är det öppet. Men av – som jag förstår det – rent dogmatiska skäl kan man inte göra samma sak med Hägerstensvägen och Nybohovsbron, utan man låter det vara som det är. Det är avstängt, och sedan är det en massa bilar som kör där i alla fall därför att den folkliga förankringen för den här avstängningen är begränsad.

Så jag yrkar bifall till motionen och den moderata reservationen.

Anförande nr 167

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens utlåtande över motionen.

Magnus Hellström säger att det finns köer och risk för köer som det ser ut i dag på Hägerstensvägen. Han skulle ha bott där i mitten av 70-talet. Det var den tidpunkt då

man stängde av Hägerstensvägen. Det gjorde man framför allt för att det var köer i stort sett från Aspuddens centrum, mot Liljeholmsbron och upp till Mälarhöjdens tunnelbanestation. Man stängde av vägen för att få en bättre och säkrare trafik i området. Därmed minskade chansen att bilarna skulle köra via Blommensbergsvägen där det i dag ligger en skola med ganska många elever.

Skulle man låta den här vägen vara helt öppen skulle det bli en väldigt ökad bilism genom hela området. Jag tror också att de moderater som i dag bor på Axelsbergs-sidan eller uppe i Mälarhöjden skulle bli mycket bekymrade om man tillät en stor biltrafik precis utanför deras villaknutar.

Jag tycker att den avvägning som görs i motionssvaret, att man ska avvakta och se vad som händer efter det att man har planerat för den nya bebyggelsen både på Aspuddssidan och på Axelbergssidan, är det som bör gälla. Så jag tycker att motionssvaret är alldeles utmärkt.

Anförande nr 168

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Men, Malte, du kan inte mena allvar med att det var köer på Hägerstensvägen under lågtrafik. Det var naturligtvis i rusningstrafik som det var köer. Det är under de tiderna som det ska finnas bommar som fälls ned, som det står i motionen, för att slippa smittrafiken under rusningstid då det här problemet uppstår. Det är inte något problem under lågtrafik när folk ska besöka vårdcentraler eller butiker som ligger på fel sida, butiker som ofta har sviktande kundunderlag. Tycker du att det var fel att öppna Avgiftsvägen och ha bommar där under rusningstid? Det låter som det.

Det låter som att du inte alls är intresserad av att lösa det här problemet, och det låter som att du tycker att det var fel att öppna Avgiftsvägen under lågtrafik. Ska ni stänga av den nu?

Anförande nr 169

M a l t e S i g e m a l m (s): Magnus, jag trodde att den här motionen handlade om Hägerstensvägen och inte om Avgiftsvägen.

Man ska nog vara ganska noggrann innan man börjar diskutera en öppning av Hägerstensvägen. Lite längre bort på Hägerstensvägen ligger Shellmacken. Där passerar i dag ungefär 27 000 bilar varje dygn. Jag tror inte att dessa 27 000 bilar enbart passerar Shellmackskorset under vare sig låg- eller högtrafik utan det är en jämn ström hela dagen. Det är klart att dessa bilar kommer att ta innervägen i stället för att köra ut på Essingeleden. Då kommer de osökt in på Hägerstensvägen för att fortsätta till Essingeleden via Gröndal.

Anförande nr 170

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Det här är en viktig lokal trafikfråga. Jag tror att det från början var en skrivelse från vänsterpartister som ledde till att Hägerstensvägen stängdes av, och det välkomnades av de boende i området

Nu tycker Magnus Hellström att man ska öppna Hägerstensvägen och att man ska bygga en ny bro för bilarna. Men båda de lokala stadsdelsnämnderna avstyrker det här förslaget, och det borde egentligen vara tillräckligt som argument, om vi anser att sådana lokala beslut ska ligga på lokal nivå.

Hägerstensvägen är en miljöprioriterad gata. Problemet i dag är att det förekommer mycket smittrafik. Därför vore det vettigare att vidta åtgärder mot den trafiken, till exempel genom en bom.

Jag förstår inte riktigt Magnus Hellström. Du säger att det stora problemet är smittrafiken, och därför ska vi tillåta den. Det vore väl bättre att göra någonting åt smittrafiken.

Vi kan också konstatera att tjänstemännen på gatu- och fastighetskontoret avstyrker motionen med hänvisning till trafiken, till miljön, till gestaltning av en eventuell ny bro och till ekonomin. Så jag tycker att det verkar vara ett ganska solklart fall. Men moderaterna vill ju i vanlig ordning prioritera biltrafiken framför alla andra trafikslag och framför de boende i området.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 171

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Nu börjar jag förstå Maltes inlägg. Det är tydligt att varken Malte eller Ann Mari Engel har läst motionen. Motionen förespråkar bommar som fälls ned i rusningstid på Nybohovsbron och på Hägerstensvägen på samma sätt som på Avgiftsvägen, vilket infördes under den förra mandatperioden. Det har ni helt missat. Det är under icke rusningstid som jag föreslår att vägarna ska öppnas så att det blir lättare för människorna som bor där att ta sig vårdcentraler samtidigt som butikerna får mer kunder. Läs motionerna innan ni begär ordet så blir debatten lite intressantare.

Anförande nr 172

A n n M a r i E n g e l (v): Jag kan lugna dig med att jag har läst den här motionen som har rubriken *Öppning av Hägerstensvägen och nya Nybohovsbron för vanliga motorfordon under lågtrafik*. Jag kan inte uppfatta det på annat sätt än att du vill öppna en väg och en bro för bilar där det i dag inte får köra bilar. Om du menar på något annat sätt vore det väldigt intressant att höra den förklaringen.

Anförande nr 173

P e r B o l u n d (mp): Ordförande, ledamöter! Magnus Hellström tar upp tre saker i sin motion. En av dem är redan avklarad så därmed slår han in öppna dörrar ganska rejält. Bron ska ju renoveras och inte stängas av.

När det gäller hans andra förslag kan jag glädja Magnus Hellström med att jag till hälften håller med om dem. Vi har arbetat för att man ska sätta upp en bom. Däremot håller vi inte med att vägen ska vara öppen under icke rusningstrafik. Vi tycker att man ska ha en bom som bara öppnas för kollektivtrafik och utryckningsfordon.

De förslag som Magnus Hellström för fram i sin motion skulle öka trafiken genom ett tätbebyggt bostadsområde. Miljön och trafiksäkerheten skulle försämrats för många barn och äldre som bor i området.

Längs med Hägerstensvägen finns det en lekskola, en ungdomsgård, flera dagmam-mor, äldreboenden, vårdcentral, barnavårdscentral och mödravårdscentral. I området runtomkring finns det flera daghem, tre skolor och en scoutgård. Då är frågan: Är det här ett bra område att öka biltrafiken i? Det anser inte vi, självklart. Därför arbetar vi för att man ska införa automatiska bommar på den här vägen som hindrar smittra-fiken. Syftet måste väl ändå vara att förhindra smittrafiken som i dag förstör trafikmiljön, inte att öppna för ännu mer trafik. Precis som det står i svaret kommer det att arbetas vidare med detta i samband med exploateringsförslagen i närområdet.

Vi anser att det här är ett mycket bättre sätt att lösa frågan än att öppna vägen och legalisera den smittrafik som förekommer, som motionären faktiskt föreslår. Men tyvärr, som vanligt kan jag konstatera att Moderaterna sätter bilarna före barnen även i det här fallet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 174

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Det är tvärtom så att förslagen i den här motionen skulle minska biltrafiken. Den mesta trafiken som kör där i dag sker under rusningstid. Då är det tätt med bilar som dessutom kör fort därför att de är stressade för att de är rädda för att polisen ska komma.

Med det här förslaget, att man ska stänga av vägen under rusningstrafik, skulle det bli mindre biltrafik och säkrare för dem som bor där. Att påstå något annat är ren humbug – ni får ursäkta, men det är faktiskt det.

Sedan säger du att det skulle vara sämre för miljön. Det är bättre för miljön om de som bor där kan ta bilen några hundra meter rakt över för att besöka en butik eller en vårdcentral i stället för att de laglydiga människor som inte vågar smitköra – för det finns väl några sådana också – kör ut på Södertäljevägen flera kilometer när de skulle kunna köra bara några hundra meter till affären. Det är knappast bättre för miljön.

Det som du förespråkar är sämre för miljön. Så länge man låter dessa vägar i praktiken vara öppna för en massa smittrafik blir det ju mer biltrafik där. Att stänga av helt och hållet är väl en miljöpartistisk linje över huvud taget, men det finns knappast något folkligt stöd för det.

Anförande nr 175

P e r B o l u n d (mp): Det var ju bra att du lyssnade på mig i alla fall. Vi förordar inte att man ska ha kvar det system som finns i dag, utan vi vill ha en bom som stänger av så att man slipper smittrafiken som i dag förpestar närmiljön för de boen-de, barnen och de äldre i området. Denna bom ska självklart kunna öppnas för kollektivtrafik och utryckningsfordon. Det är ett system som vi tycker är mycket

bättre. Det här området är inte lämpligt för en stor biltrafik, vare sig under högtrafiktid eller lågtrafiktid. Därför tycker vi att ditt förslag är dåligt.

Anförande nr 176

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Till skillnad från Miljöpartiet tycker jag att man ska göra det lättare för människor att leva och bo än att bara försvåra genom att bygga färre p-platser än vad som behövs och sådant där som Miljöpartiet driver. Att helt stänga av den här vägen är en ännu sämre lösning.

Men jag ska läsa högt för Ann Mari Engel. Det är så trist när man ska debattera någonting som inte har föreslagits. Så här står det skrivet i motionen, Ann Mari: "För att förhindra besvärande genomfartstrafik under rusningstid bör Hägerstensvägen och Nybohovsbron utrustas med bommar som stänger av trafiken under rusningstid enligt samma modell som finns på Avgiftsvägen".

Det här förslaget skulle leda till mindre biltrafik och mindre risker på Hägerstensvägen och förmodligen också på Nybohovsbron när den är klar och bilar börjar smitköra där också. Det skulle bli mindre biltrafik, man skulle få bättre kundunderlag för butikerna, det skulle bli lättare för människor att leva där och det skulle vara bättre för miljön om de laglydiga människorna slutar att köra runt flera kilometer via Södertäljevägen varje gång de ska passera där. Det är det som motionen handlar om, Malte. Så nu kan vi diskutera den frågan.

Anförande nr 177

P e r B o l u n d (mp): Magnus Hellström säger att han vill göra det lättare för människor medan vi vill göra det svårare. Problemet är ju att Magnus Hellström, precis som alla andra moderater, är blind för att när han gör det lättare för biltrafiken att köra igenom det här området gör han det samtidigt svårare för de människor som behöver ta sig från ena sidan av vägen till den andra, till exempel för barn som går från hemmet till sitt dagis eller från hemmet till sin skola. Det är ju det som är problemet.

Den smittrafik som förekommer i dag och den lågtidstrafik som du vill öppna för kommer att göra det svårare för människor som inte åker bil att röra sig i området. Tyvärr är det så att när ni säger att ni vill göra det lättare för människor menar ni i verkligheten att ni vill göra det lättare för bilister och göra det svårare för andra trafikanter.

Anförande nr 178

A n n M a r i E n g e l (v): Ja, Magnus, jag kan faktiskt läsa. Men jag undrar om du kan räkna när du tror att det ska bli färre bilar om man låter dem köra på en väg än om man inte låter dem köra där. Eftersom det är förbjudet att köra på vägen ska man ju se till att förbudet efterlevs och helst sätta upp bommar. Du tycker att det skulle vara bättre om bilarna fick köra där ibland och ibland inte. Men det kan väl i alla fall inte generera mindre biltrafik i området. Sanningen är ju den att du vill prioritera bilisterna och deras intressen, men det vill inte vi. Vi vill prioritera barnen och de boende i området.

Anförande nr 179

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): I rusningstid är det många bilar ute. Då blir det mycket köer. Under icke rusningstid – mitt på dagen, på kvällen och natten – är det inga köer. Då är det mycket färre bilar ute. Hindrar man bilarna från att köra på en väg under rusningstid då de flesta bilar kör där blir det mindre biltrafik. Det är väldigt elementärt.

Anförande nr 180

M a l t e S i g e m a l m (s): Ja, Magnus, jag kan inte förstå varför ni moderater alltid är emot sådant som innebär miljöförbättrande åtgärder. Jag vill påstå en sak, och det är att den dagen som Hägerstensvägen stängdes av var det folkfest i Aspudden. Då stod man på gatan och jublade och tyckte att det var jättebra att den här vägen äntligen stängdes av. Moderaterna på andra sidan avspärrningen var jättesura för de inte fick köra igenom. Men de upptäckte efter några år att det var ganska skönt att biltrafiken hade minskat utanför husknuten på deras villor. Jag tror att de inte heller i dag skulle vilja ha ytterligare biltrafik genom området.

Per Bolund pratade om att man skulle kunna ha en ny typ av bommar som är stängda på dagtid, men som kan öppnas för utryckningsfordon och kollektivtrafik. Det är faktiskt en utmärkt idé. Jag tycker att man ska ta med det i diskussionerna när man planerar hur bebyggelsen ska se ut i Axelsberg och Aspudden.

Anförande nr 181

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Ja, nu börjar det klarna. Sossarna vill också stänga av helt. Det står ingenting som det i er text, utan där skriver ni att allting är bra som det är – låt smittrafiken åka där. Det är polisen som ska stoppa den fast man inte ens har resurser för viktigare uppgifter. Det är vad som står i ärendet. Sedan har du tänt på idén att stänga av helt med bommar.

Med tanke på butikerna och människors levnadsvillkor i området, människors behov av att kunna röra sig fritt och få det hela att fungera på ett smidigt sätt är det enda rimliga att göra precis som på Avgiftsvägen. Sätt upp bommar i rusningstid så kommer det att funka bättre! Det blir bättre för miljön och det kommer att bli färre bilar som kör fort vid rusningstid.

Jag vill fråga dig, Malte: Vill du stänga av Avgiftsvägen helt och hållet som det var en gång i tiden? Det låter som att du är inne på den linjen. Stämmer det?

Anförande nr 182

M a l t e S i g e m a l m (s): Jag hänvisade ju till den text som det föredragande borgarrådet har skrivit. Där står det klart och tydligt: "Jag anser att Hägerstensvägen ska vara avstängd för allmän trafik fram till dess att en hänvisad utredning är gjord, och man får då ta ställning när den är klar". Det tycker jag är en helt rimlig bedömning. Då kanske Per Bolunds bommar är ett väldigt bra alternativ.

Anförande nr 183

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Att Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill hindra, försvåra, förbjuda och fördyra är ju inga nyheter. Miljöpartiet tror att man genom alla möjliga förbud ska kunna förhindra människor att bo i Stockholm över huvud taget. De kan flytta till Kalix eller till någon annan liten ort ute i landet. Man vill göra det så svårt att bo i Stockholm att människor tröttnar på att bo här.

Men att Sigemalm som företrädare för Socialdemokraterna också vill hindra människor att besöka butiker och arbetsplatser och därmed förhindra att det skapas nya arbetsplatser i er stora strävan att skapa nya jobb är mycket märkligt.

Bolund räknade upp hur många dagis, äldreboenden och allting som finns där. Men med hans resonemang skulle man stänga hela staden, och det är i och för sig det som ni håller på med med dessa biltullar. Det kommer att bli bommar över hela staden. Det ska inte passera några människor över huvud taget genom Stockholm. Det finns dagis, äldreboenden och skolor på nästan varenda gata. Ni vill bara stänga av, bara förhindra, bara förbjuda, bara fördyra. Sedan får du se vilken utveckling det blir i Stockholm och därmed i Sverige. Det här är ju löjligt.

I stället borde man tillåta människor att röra sig i staden. Barnfamiljer borde kunna få ta bilen när de ska åka en eller två kilometer för att handla i stället för att de måste åka 1½ mils omväg därför att du förbjuder, hindrar, sätter upp bommar och försvårar på det här viset. Det är ju fruktansvärt. Du tror att människor ska klara av att åka dessa omvägar kommunalt för att komma till butiker för att handla eller för att besöka sina gamla på ålderdomshemmet.

Ni måste tänka efter lite grann vilka konsekvenserna blir i själva verket innan ni tar till överord och bara hindrar, förbjuder, försvårar och fördyrar överallt. Vilken stad vill ni ha egentligen? Vilken stad vill du ha, Sigemalm? Vill du inte ha någon verksamhet? Vill du inte ha något näringsliv i Stockholm över huvud taget? Tycker du också att stockholmarna ska flytta till Kalix eller till någon liten ort ute i landet?

Anförande nr 184

M a l t e S i g e m a l m (s): Det där tycker jag var ett inlägg helt i Mikael Söderlunds retorikklass.

Hela det här området runt Aspudden kommer inte stå och falla med att det blir tillåtet att köra bil. Jag tror aldrig att man kan få liv i gamla centrumanläggningar bara för att man ska kunna köra bil i stort sett rätt in i butiken och vända och köra ut igen. Det kommer att vara fysiskt omöjligt. Jag tror att det är andra infrastrukturella saker som behövs för att man ska få de gamla, fina förorterna med företagare och med folk som flyttar in. Det finns andra sätt än att bara köra bil rakt in i centrum.

Jag tycker också att det är lite trångsynt att tro att det skulle bli så fruktansvärt bara för att man stänger av Hägerstensvägen. Låt oss genomföra ett försök med avstängdhet, och sedan kan man ju ta bort bommarna om de inte skulle funka.

Jag yrkar ändå till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 185

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande! Jag pratar i allra högsta grad om den aktuella motionen. Jag bor i området så jag känner till det. Jag vet vilka strömningar som går där. Jag vet vad människor tycker och tänker, hur de kör och vad de vill. Det är väldigt svårt att upprätthålla denna avstängning därför att människor har behov av att röra sig mellan de olika förortscentrumen där ute.

Ni vill också minska antalet parkeringsplatser. Ni försökte strypa parkeringsplatser i Västertorp. Se bara vilken opinion det blev mot detta! Det är nu på väg att ändras. Hela tiden hindrar ni bara människor, ni bara försvårar, förbjuder och fördyrar för dem. Det gäller i allra högsta grad det här området, herr ordförande. Nu pratar vi om Västertorp, Hägersten och Aspudden, det område som detta gäller. Det är där som människor drabbas, men som man driver frågorna här blir det ju allmängiltigt.

Anförande nr 186

P e r B o l u n d (mp): Ja, Berthold, ibland blir man bara så trött. Du slog nästan världsrekord i osaklighet i ditt inlägg, måste jag säga. Det var inte många meningar som hade någonting med Hägerstensvägen att göra. Det vore intressant att höra hur många företag som tror att hela näringslivet kommer att gå i putten bara för att vi stänger av trafiken på Hägerstensvägen. Det är faktiskt svårt att se den kopplingen.

Sedan säger du som vanligt att Miljöpartiet bara vill göra det svårt för människor och att vi hatar alla. Det där är intressant. Vilka förslag är det som vi driver som du kan hänvisa till där vi verkligen vill stänga av hela Stockholm och ta bort allt näringsliv? Jag har över huvud taget inte sett några sådana förslag från vår bänk. Det vore ju bra om du kunde hänvisa till några förslag.

Snarare är det väl Moderaterna som vill stoppa rörligheten i den här staden. Ni fokuserar ju bara på de 25 procent av befolkningen som tar sig till arbetet med bil. De övriga 75 procenten som tar sig till jobbet med andra färdmedel, dem struntar ju ni fullständigt i. Ni är ett rent bilistparti och därmed vill ni minska rörligheten och framkomligheten för alla andra utom för just de som åker bil.

Anförande nr 187

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ja, men Bolund, du tog ju upp ett exempel här. Du pratade om hur många dagis, äldreboenden och skolor det finns i området, och då måste du väl ta konsekvensen. Du vill stänga av, förbjuda och förhindra där. Då måste du väl ha samma resonemang överfört på andra områden. Det är därför som liknelsen är relevant. Vill man göra så här på ett ställe och resonerar så här kring det stället måste det gälla på andra ställen där det också finns skolor, dagis och äldreboenden. Jag tycker att det är i högsta grad relevant att dra den parallellen.

Man kan inte bara säga att det ska gälla just i ett område, men aldrig någon annanstans. Så snart det kommer upp ett annat förslag blir det samma resonemang där. Vi har hört det förut och vi kommer att höra det igen från Miljöpartiet, Vänstern och tyvärr i många fall även från Socialdemokraterna.

Anförande nr 188

A n n M a r i E n g e l (v): Ja, Berthold, jag har förstått att Moderaterna numera hellre beskriver vår politik än pratar om sin egen. Du hade inte rätt i så många saker, men du hade rätt i att vi vill förhindra, försvåra, fördyra för förstöring av miljön, ökning av biltrafiken och förstöring av bostadsområden. Ja, vi vill förhindra och försvåra det, och det är för att vi vill ha en stad där människor kan röra sig, där alla människor har rätt att vistas och där man inte behöver ha bil.

Det här är ju en global utveckling. Moderaterna är konservativa, omoderna och bakåtsträvare i de här frågorna.

Anförande nr 189

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande! Här ser ju herr ordförande att jag i alla fall får delvis rätt. Det hjälper att ta upp exempel så att de förstår vad det är som de själva säger. Här säger Engel att jag har rätt i det jag säger, men att hon bara delvis håller med. Hon medger inte hela vägen fram att man ju förstör miljön i alla fall. Man ställer ju inte bilen när man har två tre barn och ska köra ett par kilometer i snö och slask, regn och blåst. Då tar man bilen även om man får köra åtskilliga kilometer längre i Hägersten, i Västertorp och i Aspudden. Då förstör man miljön i stället för att förbättra den, vilket man gör om man kan köra en genväg som ändå finns där och som borde vara upplåten för trafik. Det är den ju nästan hela vägen.

Anförande nr 190

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Ordförande, fullmäktige! Man kan notera att majoriteten i den här debatten inte är intresserad av att lösa några problem. Man orkade inte ens läsa motionen, utan man tittade bara på rubriken *Öppning av Hägerstensvägen och Nybehovsbron*. Sedan slår man till alla klutar. Man kan inte se att med bommar minskar trafiken totalt sett i rusningstid på samma sätt som vid Avgiftsvägen. Man kan inte se att det är bra för näringslivet, för människor att kunna röra sig fritt och för miljön att folk slutar att köra ut på Södertäljevägen, vilket innebär flera kilometer extra jämfört med några hundra meter. Man vägrar se det, man vägrar debattera det. Man bara ser att rubriken handlar om öppning av vägar, och det är man emot.

I debatten verkar det också som att bilister är en särskild sorts människor. Malte talade om Moderaterna där borta och Per Bolund talade om de 25 procenten som kör bil. Jag är övertygad om att det är samma människor som kör bil som åker tunnelbana och som cyklar. Man gör lite olika saker beroende på var man ska någonstans och beroende på var man jobbar, pluggar eller vad man nu pysslar med. Det är samma människor. Det är inte en viss typ av människor som kör bil, åker tunnelbana eller cyklar utan det varierar under livet och dygnet beroende på vad man gör.

Slutligen skulle jag vilja ha svar på en fråga som ni inte har svarat på. Ni tycker att det är så förfärligt med bommar som öppnar en väg utom under rusningstid då bommarna är nedfällda. Det har ju framgått här att ni tycker att det är förskräckligt. Tycker ni då att det är fel att ha bommar som är nedfällda under rusningstid på Avgiftsvägen? Vill ni ta bort dem? Kommer ni att ta bort att Avgiftsvägen är öppen

under icke rusningstid? Kommer ni att ta bommarna där och sätta upp betongklumpar som står där dygnet runt? Vad kommer ni att göra? Vad tycker ni?

Anförande nr 191

Malte Sigemalm (s): Magnus, jag förstår inte logiken i hela ditt resonemang. Ni har pratat om barn som ska skjutas till dagis, skolbarn som ska skjutas till skolan och andra transporter. Men när skjutas de här barnen? Jo, det är väl under morgontrafiken som man i så fall behöver ha bommen öppen. Barnen ska ju till skola eller dagis kl. 8. Jag förstår inte logiken i ditt resonemang.

Dessutom vill jag säga att vi pratar om en 1½ kilometer lång vägsträcka. Det låter på er ungefär som att hela världen skulle gå under om man har kvar avstängningen. Det är liksom inte någon västerled eller förbifart som vi diskuterar utan det är en 1½ kilometer lång vägsträcka i ett äldre bostadsområde. Låt oss i stället sansa diskussionen och fundera över vad som är bäst för de människor som bor utefter den här vägen.

För ett par år sedan gjorde man en undersökning av folk som bodde runt Hägerstensvägen. Det som man samfällt tog upp i den undersökningen var miljöproblem och biltrafik.

Anförande nr 192

Magnus Hellström (m): Det är inga 1½ kilometer att köra runt. Det är mycket längre än så, Malte.

Återigen har ni denna svartvita syn. Alla lämnar inte barn kl. 8. Det finns de som lämnar barn kl. 7 och de som lämnar efter kl. 9. Folk har olika vanor. Det är inte svartvitt. Alla gör inte likadant i alla lägen. Om det är stängt under rusningstid kommer man inte att kunna köra där, men det finns fler människor som gör olika saker under olika delar av livet. Det här svartvita synsättet är lite trist.

Anförande nr 193

Per Bolund (mp): Ja, Magnus Hellström, problemet är inte att vi inte har läst motionen utan det är att du inte lyssnar på vad vi säger. Om du gör det nu ska jag säga det en gång till:

Att öppna en väg som är stängd ger inte mindre trafik. Det ger mer trafik. Att det sedan förekommer smittrafik på den här vägen kan man på olika sätt råda bot på. Vi tycker att det är en bra idé att ha en bom här som stänger av så att trafiken inte kommer igenom. Eftersom det rör sig om smittrafik ska den inte gynnas

Sedan ställde du en fråga om Avgiftsvägen. Där var vi också emot att den öppnades eftersom det ökade den totala biltrafiken i det området, och det tycker vi är fel med tanke på de boende där. Vi tycker faktiskt att det är bättre att man leder trafiken längs med de stora gatorna i den här staden – de som vi kallar för huvudvägar – och inte igenom bostadsområden. Det är en princip som vi har tillämpat länge i den här staden för att höja trafiksäkerheten.

Anförande nr 194

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Jag betvivlar inte att du har läst motionen. Det var några andra på din sida som tydligt visade att de inte hade gjort det utan de hade bara läst rubriken.

Problemet i dag är att det förekommer en mycket stor smittrafik. När Nybohovsbron är klar kommer det att bli samma sak där. Det är inte bara Hägerstensvägen som vi diskuterar utan det är också Nybohovsbron. Även där skulle det vara bra med en öppning. Det skulle vara bra för Nybohovs centrum och för många människor om den öppnades under icke rusningstid.

Problemet existerar inte under icke rusningstid utan problemet uppstår endast under rusningstrafiken. Det är då som det finns faror där eftersom det är då som de flesta bilarna kör och det är då de blåser på därför att de är rädda för att bli tagna av polisen, som gudskelov är förnuftig nog att prioritera annat i den besvärliga arbetssituation som man har.

Anförande nr 195

M a l t e S i g e m a l m (s): En kort kommentar: Vägen kanske är 2 kilometer lång. Jag missade med 500 meter.

Att öppna Nybohovsbron för biltrafik vore ju helt värdelöst. Där måste man åka genom ett gammalt bostadsområde när man ska upp till Nybohov. Jag tror inte heller att Nybohovsbron pallar för större tyngder. När man reparerade den bron gjorde man det utifrån tanken att det inte skulle förekomma någon biltrafik.

Men jag tycker att Moderaterna borde ta sig en funderare på detta med rusningstrafik och skol- och dagisbarn som ska transporteras på morgonen. Avgiftsvägen är ju faktiskt avstängd mellan kl. 7 och 9, och det är ju då som man ska transportera barn till dagis och skola. Det kommer att vara helt verkningslöst att ha bommarna nedfäll-
da på morgonen, om det är den målgruppen som ni vill värna om.

Anförande nr 196

M a g n u s H e l l s t r ö m (m): Jag noterar att du inte vill ha någon åsikt om Avgiftsvägen. Du undviker den frågan. Om det funkar så bra på Avgiftsvägen och alla är nöjda, varför skulle det då inte funka på Hägerstensvägen och Nybohovsbron? Hela tanken är ju att man ska fortsätta på det spåret.

Det handlar inte om någon särskild målgrupp. Det finns många människor i det här samhället som har olika tider och olika vanor.

Slutligen: När motionen skrev skulle Nybohovsbron bara bli en gång- och cykelbro. Men sedan dess har man ändrat planerna. Nu rustas den upp så att den kommer att klara biltrafik. Brons bärighet har inte med saken att göra, om Nybohovsbron ska öppnas för bilar eller inte under icke rusningstrafik.

§ 26 Motion om avveckling av de kommunala bolagen (utl. 2005:10)

Anförande nr 197

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Kära vänner! Jag har här ett utdrag ur en text: "Offentligt ägda bolag på konkurrensutsatta marknader är mycket bra eftersom det ökar konkurrenstrycket. De lägger sig i framkant och de driver utvecklingen framåt. Det som för privata bolag blir kostnader blir för de offentligt ägda bolagen till investeringar för framtiden. Det skapar en dynamik och det blir billigare och således blir det mycket bättre för medborgarna".

Det här är en glödande plädering för offentligt ägda företag och bolag, framför allt i konkurrensutsatta sektorer. Kan utdraget vara från *Das Kapital*? Nej, Annika Billström kan låta förväxlande lik Marx i vissa delar. Om ni läser tjänsteutlåtandet som ni har framför er kommer ni att förvånas och höja på ögonbrynen, det lovar jag er. Läs det ordentligt! Det är en glödande plädering.

Med den synen finns det självklart inget behov alls av privat ägda bolag. Man skulle väl kunna ersätta allt privat ägande med offentligt. Då kan de kommunala bolagen sätta priser på hela marknaden.

För oss som däremot tror på privat företagsamhet är det här synsättet oerhört avslöjande. Detta är ett väldigt stort problem som manifesteras i hela bolagssektorn. Den kommunala bolagssektor som finns i Stockholm och i andra städer snedvrider fullkomligt den konkurrens som borde finnas mellan bolag. Varför gör de det? Man pratar om naturliga monopol. Det är klart att det inte är så. Det är inte ett naturligt monopol att äga en arena eller att gräva ned bredband. Det finns privata bolag som kan göra detta. Men det skulle utgöra en enorm risk eftersom de kommunala bolagen aldrig någonsin riskerar att gå i konkurs eller att råka ut för något annat. Det är alltså omöjligt för ett privat bolag att konkurrera med ett offentligt bolag på lika villkor.

Vad det handlar om är att politiker vill leka direktörer. Man vill göra sig märkvärdig med andra människors pengar, därför att det är med andra människor pengar som man tar riskerna.

Motala, Malmö, Gävle är ett skammens pärlband av städer där politiker har gjort porrklubbsbesök, gjort resor, köpt fastigheter och så vidare i något bolags eller någon stiftelses namn. Det har bara varit möjligt av detta skäl. Här saknas det insyn och möjligheter att överklaga.

Är det någon som tror att de äventyr som har kostat stockholmarna miljoner i Kungsfiskaren och Stokab hade varit möjliga om bolagen hade drivits i myndighetsform? Det är slut med den fria dragningsrätten för politiker på skattebetalarnas pengar.

Jag yrkar bifall till Folkpartiets förslag.

Anförande nr 198

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Det var sannerligen en plädering för att avveckla kommunala bolag. Men skämt åsido, jag tycker att det är en långt mycket viktigare fråga för att hålla på med lågvattenmärken och politikerna vara eller icke vara och huruvida man begår oförrätter eller inte. Låt oss prata om Stockholms stads sätt att organisera verksamheten för våra uppdragsgivare. Våra uppdragsgivare är våra medborgare.

Vi i alla partier i den här församlingen går till val med ett antal punkter som vi brinner för och som vi vill genomföra. Det är den viktigaste grunden, tycker jag, för att sedan organisera verksamheten på bästa, mest effektiva och mest demokratiska sätt.

Vi har valt både förvaltningsformen och också bolagsformen. Och varför har Stockholm den långvariga traditionen? Jo, det har vi därför att vi alla här i denna församling vill fullgöra vår uppgift. Vi vill ge våra medborgare så rent vatten som möjligt. Vi vill ge våra medborgare så låga fjärrvärmepriser som möjligt. Vi vill ge våra medborgare så goda bostäder som möjligt och så vidare. Därför är det viktigt att se att också ni i den så kallade borgerliga alliansen i grunden är djupt oeniga i den här avgörande frågan. Läs reservationerna och se hur olika ni är! Att som folkpartist påstå att kommunala bolag är djupt odemokratiska är så okunnigt att ni faktiskt borde tänka er för.

Det är samma insyn och samma regler för kommunala bolag som det är för våra nämnder och förvaltningar. Det här är en djupt ideologisk fråga som i grunden handlar om: Fullgör vi våra uppdrag för våra medborgare? Jag skulle vilja säga så här: Det som ni åstadkom under den förra mandatperioden genom att sälja ut Birka Energi har gett Stockholms fjärrvärmeabonnenter 40 procent högre priser. Är det att tillvarata medborgarnas intressen? Nej, det är det inte.

Folkpartiet har tappat fotfästet när det gäller den här typen av uppdrag och frågor. Att bara säga att de kommunala bolagen inte ska finnas på en konkurrensutsatt marknad är att slå blå dunster i ögonen på folk. Självklart är det så. Det är bara det att skillnaden mellan privata bolag och kommunala bolag är att den vinst som vi kräver av våra kommunala bolag inte används för utdelning utan återgår till den kommunala verksamheten för att man ska fullgöra uppgiften. Man använder ett välskött kommunalt bolag med god ekonomi för att fullgöra de grundläggande infrastrukturella uppgifterna.

Det är klart att utifrån ett folkpartistiskt eller moderat perspektiv använde ni privatiseringarna och utförsäljningarna för att kunna finansiera era skattesänkningar. Så är det. Det vet ju alla, det är bara att kolla i ekonomin och redovisningen från den förra mandatperioden.

Den ideologiska skillnaden mellan oss handlar naturligtvis om att vi vet att generationer stockholmare under många år har byggt upp dessa förmögenheter i bostadsbolagen och i de andra kommunala bolagen. Är det så att vi gemensamt bestämmer oss för att vi vill att vår region, vårt län och vår stad ska växa och på allvar bli en del av en konkurrensutsatt global marknad, då måste vi sköta våra

förvaltningar och bolag effektivt. De ska granskas, men påstå inte att kommunala bolag inte spelar en strategisk roll! De har gjort det förr och de kommer att göra det i framtiden. Vi ska tillsammans granska och se till att de sköts på bästa sätt och fullgör sina uppgifter utifrån de konkreta, tydliga ägardirektiv som den här församlingen utfärdar.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens utlåtande.

Anförande nr 199

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Aldrig trodde jag att jag skulle höra en socialdemokrat säga att aktiebolagsformen är det mest demokratiska styrelsesättet för kommunal verksamhet. Man tror att öronen ramlar av. Men det var faktiskt vad Annika Billström sade. Det är oerhört förvånande.

Man undrar om det finns några andra verksamheter inom kommunen som Billström tycker också skulle passa i aktiebolagsform. Vi ska kanske driva socialtjänsten som aktiebolag. Miljöförvaltningen kanske också skulle passa för det, inte vet jag.

Sedan säger Annika Billström att det inte finns något som skiljer ett aktiebolag från en förvaltning. Men herregud! Vet inte du att det är aktiebolagslagen som styr aktiebolagen. Det är en enorm skillnad, och det är ju hela vitsen med att driva verksamheten som ett aktiebolag, att man inte ska kunna överklaga och att man inte ska ha någon insyn.

Tror du på fullt allvar att kabeln i Östersjön hade funnits om det hade funnits en möjlighet att överklaga det beslutet? Svaret är naturligtvis nej. Billström säger: Lagen är jag. Men så är det inte. Aktiebolagslagen styr aktiebolagen även i Stockholm.

Anförande nr 200

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Madeleine Sjöstedt, skulle du vid ett senare tillfälle konkret kunna redogöra för hur ni ska förändra bolagen till att övergå till förvaltningar? Vill ni vara vänliga att göra detta eftersom ni nu har drivit den här frågan under så väldigt lång tid och inte – under tidigare majoriteter – fått genomslag för det? Det är inte så enkelt.

Den här frågan kan man inte bara slafsas över. Alla vi som har jobbat i bolagen vet ju också att de är effektiva. De är snabbare. Det går fortare att fatta beslut, och det är inget att sticka under stol med. Den kommunala förvaltningsapparaten mal naturligtvis saktare. Så är det, och det är viktigt att inse det.

Om vi ska klara 20 000 lägenheter under mandatperioden är det viktigt att de privata bolagen ställer upp och att de kommunala bolagen fullgör sina uppgifter. Det är det som krävs för att man ska kunna vara vass och effektiv och också för att man ska kunna fullgöra sina uppdrag.

Anförande nr 201

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Det finns onekligen många trådar att ta upp i finansborgarrådets inlägg.

Jag tänkte dock börja med att säga att principiellt är vi kristdemokrater emot offentliga bolag. Huvudskälet till detta är att det är skattebetalarnas pengar som hela tiden används som säkerhet. Går något fel är det skattebetalarna som i slutändan måste stå för det.

Däremot accepterar vi kommunala bolag. Det finns en del som behövs helt enkelt. Men man måste först bestämma sig för vilken verksamhet som kommunen ska bedriva och sedan eventuellt välja bolagsformen. Huvudspåret är att vara så restriktiv som möjligt med att bilda kommunala bolag. Vi föredrar i första hand förvaltningsformen, främst för att den är öppen och mer tydlig.

Vi vet alla att i en stadsdelsnämnd sitter man och vänder och vrider på varenda krona. Medborgarna kan vara med på mötena. Det förs en aktiv dialog, och man kan mycket lätt göra sin röst hörd. I ett bolag är det svårare att få grepp om verksamheten då bolagsledningen många gånger stämmer av betydligt färre saker med styrelsen jämfört med det som sker i en förvaltning gentemot en nämnd.

I Stockholms stad är läget som det är nu. Det finns ett antal bolag, och frågan är snarare: Vad gör vi med dem? Det första som man kan konstatera är ju att bolagen måste skötas varje dag så att de är försäljningsbara. De ska skötas så bra som möjligt för att man den dag som man vill sälja dem ska kunna göra det.

I vår reservation har vi pekat på några bolag som man skulle kunna tänka sig att sälja, Centrumkompaniet, Stokab och ett av bredbandsbolagen.

När det gäller förvaltningsformer kan man mycket väl tänka sig att ombilda bolaget Stadsteatern till en förvaltning. Det borde inte vara alltför svårt, dessutom kanske det är mer naturligt.

Jag har några frågor till majoriteten. Finns det något av stadens bolag som ni tycker borde kunna säljas? Den andra frågan är: Funderar ni på att starta något bolag med tanke på att det skulle vara mer effektivt att bedriva verksamheten i bolagsform? Finns det några fler verksamheter som borde gå över till bolag eller några nya som borde bildas?

Sedan kan jag inte låta bli att göra ett konstaterande. Detta med borgerlig splittring är väldigt konstigt. När vi reagerade ihop vet ni mycket väl att det fungerade mycket bra. Vi är visserligen olika partier med olika uppfattningar, men vi har väldigt lätt att komma överens och fatta bra beslut som vi alla var nöjda med. Det går betydligt lättare än vad det gör för den rödgröna majoriteten, både här i huset och i Rosenbad.

Sedan är det helt nonsens att bolagspengar användes för skattesänkningar. Vi ökade skatteintäkterna med ungefär 3 miljarder. Av dessa användes 1 miljard för skattesänkningar. Det tycker jag var det minsta man kunde begära.

Jag yrkar bifall till den kristdemokratiska reservationen.

Anförande nr 202

C a t h a r i n a T a r r a s - W a h l b e r g (s): Ordförande! Det är väl ändå så, Anders, att vd stämmer av med styrelsen det styrelsen beslutar ska stämmas av. Det är ändå styrelsen som bestämmer. Jag förstår att du talar av egen erfarenhet, men min erfarenhet av det bolaget är att den avstämningen sker på ett alldeles utmärkt sätt i dag.

Jag tror att det är väldigt viktigt att vi har vissa bolag kvar, särskilt de bolag som ni föreslår är till försäljning. Du sade fel, du sade ett av bredbandsbolagen. Men i er reservation står ett av bostadsbolagen. Jag antar att det bara var en felsägning.

Jag tror inte att det är särskilt lyckat att sälja av ett av bostadsbolagen. Det är vår uppfattning.

Anförande nr 203

A n d e r s B r o b e r g (kd): För det första sade jag helt fel, det är klart att det är ett av bostadsbolagen. Jag ber om ursäkt för det.

För det andra tycker jag, bland annat genom erfarenhet från Svenska Bostäder, där jag sitter i styrelsen, att man i en nämnd är närmare verksamheten, och tjänstemännen verkar vara mer angelägna att stämma av saker, få beslut på allting hos sin nämnd än vad bolagsledningarna verkar vara. Ska man lägga till att vi alla är utsedda utifrån politiska meriter och inte utifrån bolagsexpertis hamnar man ännu mer i knäet på tjänstemännen, vilket gör det än mer tveksamt att ha verksamheter i bolag. Det ska jag säga.

Men det jag vill återkomma till är den fråga jag inte fick något svar på. Finns det något bolag ni kan tänka er att sälja, och finns det verksamheter ni kan tänka er lägga in i bolag? Det skulle vara intressant för oss och väljarna att få veta.

Anförande nr 204

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! När man tittar på förslaget i den här motionen om vilka företag som man kan tänka sig sälja ut skulle jag vilja ställa frågan: Vad är bäst för stockholmarna? Är det bra att vi har kvar de här kommunala bolagen, där vi har insyn och inflytande, eller är det bättre att överlåta dem till privata monopol – som det ofta blir – som vi inte kan påverka? Då säger vi: Självklart är det bättre med kommunala bolag som fungerar enligt självkostnadsprincipen och inte ett privat bolag som faktiskt har vinstmaximering som mål.

Jag vill lyfta fram, ordförande och fullmäktige, det avskräckande exemplet med Birka Energi igen. Jag tycker att det är så talande för vad som händer och kan hända när vi säljer till ett privat företag. Det var en extremt dålig affär för stockholmarna. Staden blev snuvad på vinster på flera miljoner per år, pengar som numera går till företagets aktieägare och till löneökningar i miljonklassen för cheferna. Och stockholmarna har fått betala dyrt för Fortums taxehöjningar. Priset på fjärrvärme har stigit med över 45 procent. I stället för ökad effektivitet och lägre priser fick vi ett privat monopol och chockpriser.

Ordförande, fullmäktige! Det ligger i stockholmarnas och i stadens intresse att vi ska ha kvar våra kommunala bolag. Det ligger i stockholmarnas och i stadens intresse att kommunen tar ansvar för den viktiga infrastrukturen.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 205

A n d e r s B r o b e r g (kd): Du sade att det är viktigt att det inte hamnar i något vinstmaximeringsbolag som tar ut vinster och lever på detta. Min fråga blir då: Ska jag tolka det som att bostadsbolagen inte ska gå med vinst utan bara ska gå plus minus noll? Det vore intressant att få reda på vad du menar.

Anförande nr 206

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Men poängen, Anders, är ju att när våra kommunala bolag går med vinst går pengarna tillbaka till stockholmarna. Vi använder vinsten till att bygga nya bostäder, till att satsa på infrastruktur och så vidare. Det är en helt annan sak om våra skattepengar går till ett bolag där de sedan går till privata vinster. Det är en väldigt stor skillnad.

Anförande nr 207

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Att vinst är olika, att pengarna alltså ser olika ut om de kommer in i ett aktiebolag som ägs av stockholmarna eller av kommunfullmäktige eller om de ägs av någon annan, är otroligt märkligt tänkt.

Det var en annan sak jag tänkte kommentera men nu tappade jag tråden, så jag återkommer senare.

Anförande nr 208

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Ordförande! Frågan om kommunala bolag är oerhört intressant. "Kommunkalle" är en stor källa till information. Här räknas till exempel de kommunala bolagen upp, men bara de som staden äger flertalet aktier i. Med andra ord redovisar man inte alla bolag som man är delägare i.

För några år sedan gjorde vi i Folkpartiet en utredning och kunde konstatera vad staden ägde helt eller delvis. Det blev en väldigt lång lista, en betydligt längre lista än de 24 bolag som man redovisar i "kommunkalle" för 2005. Jag kan inte låta bli att undra varför man inte redovisar alla bolag. Kanske beror det på att listan skulle bli pinsamt lång.

Sedan måste jag ställa en fråga till föredragande borgarrådet. Du skriver i slutet av Mina synpunkter om bland annat Arenabolagen: Det skulle minska stadens rådighet över viktiga delar av evenemangsindustrin som genererar skatteintäkter men inte ger någon nämnvärd avkastning inom själva bolaget. Evenemangen genererar dessutom intäkter till stadens näringsliv som är beroende av att denna verksamhet fungerar och utvecklas. Hur ska man tolka detta? Ska man tolka det som att alla andra privata

aktörer inom evenemangsindustrin i Stockholm, som Cirkus på Djurgården där Mamma Mia går för utsålda hus och drar svenskar från hela landet till Stockholm, inte genererar några intäkter till stadens näringsliv? Eller, för att ta någon av alla de andra privata teatrarna, Nalen, Mondo, Tyrol med flera andra som har evenemang av olika slag i Stockholm, genererar inte de heller några skatteintäkter till staten eller intäkter till stadens näringsliv? Jag vill gärna ha svar på den frågan.

Bifall Folkpartiet!

Anförande nr 209

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Det ska du så gärna få svar på, Caroline. Både stadens verksamhet via evenemangsbolaget och de andra aktiviteter som lockar turister till Stockholm som vi erbjuder tillsammans med den privata näringen skapar 1 700 årsarbeten. Det är oerhört viktigt.

Men låt mig få ställa en fråga till Folkpartiet, och kanske till dig, som du kan svara på i din kontrareplik. Ni skriver så här i er reservation: Försäljningen av Birka Energi under förra mandatperioden var ett mycket viktigt beslut för att minska den kommunala affärsverksamheten. De intäkterna skulle användas i driften av den kommunala budgeten och på det sättet möjliggöra skattesänkningar. Tycker du att det, utifrån det medborgaruppdrag ni hade sist, var skäligt med 45-procentiga fjärrvärmeprishöjningar? Tycker du att det är en bra effekt av en privatisering?

Anförande nr 210

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Det är skönt att jag och borgarrådet åtminstone är överens om en sak, att även de privata aktörerna inom evenemangsindustrin i Stockholm genererar skatteintäkter både till staten och till näringslivet. Men varför kan då inte Globen få vara en privat aktör i det här sammanhanget?

När det gäller Billströms andra fråga får jag återkomma något senare.

Anförande nr 211

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det här är ett ganska intressant ärende, framför allt när man tittar på reservationerna och det som så högtidligt kallas för den borgerliga alliansen.

Där har vi Folkpartiet, som också har skrivit motionen, som konstaterar att kommunen inte ska bedriva någon verksamhet i bolagsform över huvud taget. Sedan har vi Moderaterna som säger att organisationsformen inte är viktig. Men vi kan vara lite tillmötesgående och titta över det här så att vi kan knoppa av några stycken. Därefter har vi Kristdemokraterna som säger att management och styr- och ledningsorienterade fördelar liksom handlingsfrihet kan vara anledning till att man bedriver verksamhet i bolagsform. Man konstaterar också att så inte är fallet i flera av bolagen.

För mig är det självklart varför man bedriver vissa verksamheter i bolagsform och vissa inte. Det handlar om, vilket också är grundläggande för kommunens uppgift, att

tillvarata medborgarnas intressen. Då kan man fundera över några sakfrågor. Det har också nämnts tidigare när det gäller försäljningen av Birka Energi. För mig var det självklart varför kommunen ägde ett energibolag. Vi har också sett effekterna av att vi har sålt ut det. Energikostnaderna för de enskilda stockholmarna har helt enkelt skjutit i taket.

Vi kan titta på ett annat av stadens bolag, Stokab, som ofta hamnar i dålig dager. Det må ha varit dåligt skött, men själva tanken med Stokab, att stockholmarna gemensamt äger den infrastruktur som bredband faktiskt utgör och den svartfiberkabel man har, var ju att på ett kostnadseffektivt sätt kunna erbjuda människor valfrihet, som ni på den borgerliga kanten brukar prata så varmt om också när det gäller bredbandstillgången och tillgången till teknik.

Och vem ska bygga där ingen annan vill? När ni har omvandlat alla lägenheter och hyresrätter som någon vill köpa till bostadsrätter, när ni har sålt resten av allmännytans bestånd och gjort dem privata, när ni har infört marknadshyror kanske vi har några plättar kvar som ingen människa vill bo på. Där kan vi upprätta kåkstäder för de stackare som inte har råd att leva i den borgerliga alliansens marknadsekonomi.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 212

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Det här var ett mycket avslöjande inlägg, inte det som sades utan hur det sades. Jag förstår att socialdemokratin är extremt illa ute när man liksom måste elda upp sig själv med att måla ut kåkstäder så att men vet vad man håller på med. Det sista sade oerhört mycket. Det var väldigt intressant. Att demokratiborgarrådet tycker att det inte spelar någon roll om medborgarna har insyn i de kommunala bolagen kan man bara notera, höja på ögonbrynen åt och tycka att det är lite synd om medborgarna att det är just det borgarråd som ska försvara deras intressen som tycker på detta sätt.

Sedan är det jätteintressant att man från socialdemokratiskt håll inte tar ansvar för den energipolitik man bedriver på riksnivå, vilket har höjt energiskatterna. Oljepriset har höjts, och det har hänt oerhört mycket annat inom den här sektorn som har höjt priserna när det handlar om el. Att man inte vågar ta ansvar för detta tycker jag är ganska pinsamt. Jag vill att Teres Lindberg berättar för mig hur mycket energiskatten egentligen höjdes. Kan du berätta det för oss så får vi veta hur mycket av prishöjningen som egentligen har skett på annat sätt.

Anförande nr 213

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Det är roligt att man får ett sådant bemötande. Min frågeställning handlade ju om vad det är för opposition vi har, de som kallar sig för den borgerliga alliansen. Hur ska ni hantera de här frågorna gemensamt vid en eventuell valseger, vilket Gud må förbjuda.

Fråga stockholmarna vad de tycker om utförsäljningen av Birka Energi! För dem spelar det faktiskt ingen som helst roll hur verksamheten bedrivs bara den håller låga energikostnader. Kontentan är att det är himla dyrt med energi i dag.

Anförande nr 214

A n d e r s B r o b e r g (kd): Först och främst är det inga problem för den borgerliga alliansen att hålla ihop, kan jag tala om. Det är bara att titta på hur vi har gjort när vi har regerat ihop. Det har gått väldigt bra. Själva har ni problem. Ni tragglar ju fortfarande med budgeten på andra sidan vattnet. Det säger väl något om det hela.

Men det intressanta tycker jag var att kommunen ska driva bolag för grundläggande behov som medborgarna har. Jaha! Ska vi då starta ett livsmedelsbolag? Det är väl om något mer grundläggande för medborgarna än ett bredbandsbolag, även om jag gillar Stokab och bredband.

Sedan måste jag säga att det är väldigt tråkigt att höra borgarrådet sprida en massa lögnar om marknadshyror, att sälja ut allmännyttan helt och hållet och sådana saker. Vi har fortfarande i debatten inte fått svar på frågan om det finns några bolag som ni på er sida kan tänka er att sälja av de Stockholm nu har. Eller vill ni starta några nya, eftersom ni tycker så väldigt bra om bolag och tycker att de är bra och grundläggande för medborgarna?

Anförande nr 215

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Anders Broberg! För min egen del kan jag i viss mån hålla med Moderaterna, vilket ni faktiskt inte gör, om att organisationsformen inte är särskilt viktig. Det jag sade var att för mig är den viktigaste uppgiften för en kommun att tillvarata medborgarnas intressen. Det är precis det som det handlar om för mig. Jag ser ingen anledning till att vi skulle inrätta något livsmedelsbolag eller någonting annat. Jag ser inte varför det skulle gynna medborgarnas intressen.

Anförande nr 216

S e b a s t i a n C e d e r s c h i ö l d (m): Det låter väldigt bra när man hör Teres Lindberg, men det som Teres Lindberg inte säger är att när vi ska skörda frukterna står också skattebetalarna risken. Det är det som är problemet med bolag som Stokab och liknande. Risken med den här typen av verksamhet är stor.

Mina frågor till Teres Lindberg blir: Ska vi bilda vilka bolag som helst, oavsett hur stor risken är? Kan vi riskera skattebetalarnas pengar i vilka projekt som helst? Det skulle vara intressant att veta om det finns någon gräns för vilken typ av riskprojekt som skattebetalarnas pengar kan engageras i.

Anförande nr 217

Borgarrådet L i n d b e r g (s): Det känns lite raljerande, Sebastian, och jag antar att du har Stokab i någon form av baktanke. Det är självklart att kommunen inte ska ta vilka risker som helst. Både du och jag vet att det som hände i Stokab inte var planerat av någon part. Man har också jobbat frenetiskt under den här mandatperioden för att få ordning på bolaget, vilket det är numera.

Men vad som är viktigt med till exempel Stokab är ägandet av infrastrukturen. Jag tror att det är bra. Det borde ni också inse. Det känns lite märkligt att ni har vänt på

den frågan, eftersom ägandet av infrastrukturen faktiskt gör att du kan välja leverantör och inte behöver vara beroende av ett enskilt privat bolag som skulle vara den leverantören.

Anförande nr 218

P a t r i c i o R o d r i g u e z (v): Ordförande, fullmäktige och medborgare! Jag välkomnar initiativet från Folkpartiet att diskutera dessa väsentliga frågor. Jag skulle vilja inleda med en precisering, att driva verksamhet i bolagsform ger stor tydlighet i ekonomi och ansvar. Hela den lagstiftning som finns innebär att dessa bolag omfattas av samma reglemente som finns för till exempel andra nämnder, det vill säga det är kommunfullmäktige som väljer dessa styrelser inklusive lekmannarevisorer.

Jag tycker att det är viktigt att också diskutera hur vi kan förbättra möjligheterna så att våra medborgare får en större insyn i stadens bolag. Det är en diskussion som pågår. Vi får inte glömma att det i stadens politiska organisation, SPO, finns dokument som berör delar av den problematiken.

Jag vill vända mig till Folkpartiet och igen ta upp en fråga som inte är besvarad. Hur kommer er plan att se ut för omvandlingen från bolagsform till förvaltningsform för Stadsteatern, Stockholm Vatten, Bostadsförmedlingen, Stockholms Hamn, Stockholm Visitors Board och Skolfastigheter? Jag är jättenyfiken och vill att ni preciserar detta.

Slutligen måste vi titta på detta i ett internationellt perspektiv. Det finns experiment som visar hur det blivit där er politik genomförts. Det finns städer i världen där man har sålt ut infrastrukturen, där de kommunala församlingarna ingenting har att säga till om eftersom det är marknaden som styr. En sådan utveckling vill jag inte ha vare sig för vår stad eller för vårt land.

Anförande nr 219

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Aldrig trodde man väl att man skulle behöva säga till en vänsterpartist att det går att demokratisera den fria marknaden och tygla marknadskrafterna. Men nu säger jag det. Det går faktiskt. Tro mig! Och det går att omvandla de saker som vi har i bolagsform till förvaltningar, som de har varit förut. Det går faktiskt att göra något åt det fria kapitalet. Det borde vara hoppfullt för er i Vänsterpartiet, faktiskt.

Anförande nr 220

P a t r i c i o R o d r i g u e z (v): Det förvånar mig. Det finns ingen substans i argumentationen. Vi hävdar att den bolagsform som finns i dag ger medborgarna möjligheter att påverka processen. Men det är inte tillräckligt. Det finns mycket som måste göras för att det ska bli bättre insyn.

Anförande nr 221

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Ett av skälen till att staden ska avveckla de kommunala bolagen är enligt Folkpartiet att det saknas demokratisk

insyn. Vi välkomnar era initiativ till en ökad demokratisering av de kommunala bolagen. Det är jättebra. Men den demokratiska insynen ökar knappast om ni samtidigt vill sälja de kommunala bolagen. Folkpartiets demokratiargument i detta ärende är därför inte seriöst.

De kommunala bolagen spelar en mycket viktig roll för infrastrukturen i Stockholm som inte tål att säljas till profithungriga privata aktörer och spekulanter.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 222

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Mehdi Oguzsoy pratar om att de kommunala bolagen står för en väldigt stor del av infrastrukturen i Stockholm. På vilket sätt gör S:t Erik Reassurans det? Det är någonting som faktiskt finns ute på den fria marknaden, som Stockholm mycket väl skulle kunna upphandla på samma sätt som alla andra företag upphandlar sina försäkringar. Det är ingenting som behöver finnas. Man kan räkna upp bolag efter bolag där det finns privata alternativ som mycket väl skulle kunna stå för samma infrastruktur.

Anförande nr 223

M e h d i O g u z s o y (v): Vi har samtidigt erfarenhet av vad det har inneburit för staden och invånarna att ni under ert styre sålde bolag, till exempel Birka Energi. Elpriserna har skjutit i höjden. Ni pratar om konkurrens. Det är monopol. Det är ett bolag som är dominant på elmarknaden i Stockholm. Skulle vi sälja det bolag som du nämnde nyss skulle förmodligen försäkringspremierna raka i höjden.

Anförande nr 224

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! För min del verkar det som om Janne Björklund har valt ut vilka bolag som i fortsättningen ska ägas av Stockholms stad och vilka han ska sälja ut lite hipp som happ. Det finns liksom ingen röd tråd i det hela. I grunden handlar det väl om att man vill använda pengarna till någonting annat.

Ett viktigt stycke i majoritetens gemensamma skrivning finns på sista sidan. Det står så här: Det finns en avgörande skillnad mellan privata och kommunala bolag. Generellt är vinstmaximering verksamhetens mål i privata bolag, vilket är en naturlig och önskvärd ordning. Detta leder till att företagen utvecklas i konkurrens. Men för kommunala bolag finns det en annan inriktning. Det tycker jag är den absolut viktigaste anledningen till att behålla någonting i den associationsformen.

Egentligen bryr jag mig inte speciellt mycket om huruvida vi har Stockholm Vatten i ett bolag eller i en förvaltning. Huvudsaken är att medborgarna har insyn i och kan besluta hur det ska gå med deras infrastruktur, som är viktig: att ha rent vatten, att ha ett avlopp som fungerar, att ha el och värme som man vet kommer att fungera även i en krissituation, och som inte skinnar människorna, och att ha en renhållning som fungerar. När det gäller bostäder handlar det om att kunna erbjuda en variation av

upplåtelseformer till människor. Man ska faktiskt kunna välja om man vill lägga alla sina pengar på ett kapital i en bostad eller om man vill hyra den.

Jag har sett andra offentliga förvaltningar som förvandlats till bolag, Posten till exempel. Jag har själv varit med om dess förvandling, och jag kan säga att det inte blev ett skruvt bättre. Det blev en försämrade service när det förvandlades till ett bolag. Så det är inte alltid bra att det är bolag.

Däremot kan jag inte begripa hur en kommun kan sälja ett bolag som Birka Energi, som ger bra avkastning, ger medborgarna en bra hantering och även genererar ett överskott. På 20–25 år har vi gjort av med alla pengarna från det bolaget. De finns inte. Vi får inte in ett öre till. Det kapitalet är slut, och vi får inte något nytt tillskott. Det tycker jag är slöseri med medborgarnas pengar. Det är ändå skattepengar som har byggt upp det bolaget från början. Så var det också med telelinjerna, så var det också med posten och så vidare. Det är människors skattepengar som har hanterat det här. Då tycker jag också att människor ska ha insyn i detta.

Frågar ni mig vad det är för bolag som jag skulle vilja starta i staden så är det ett nytt elbolag.

Anförande nr 225

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Jag har också skrivit under den motionen. Det har vi alla i vår fullmäktigegrupp gjort.

Jag blir faktiskt lite besviken på Miljöpartiet. Jag hade trott att Miljöpartiet hade någon slags idealistisk eller humanistisk syn på att det demokratiska var viktigt. Jag trodde inte att jag skulle få höra en miljöpartist säga att organisationsformen inte är det viktiga utan att det viktiga är vad medborgarna får, att de får det och det och att det inte är viktigt om de har något inflytande över det över huvud taget. Det var faktiskt vad Viviann Gunnarsson sade. Då undrar jag: Varför lägger vi inte miljöförvaltningen i ett bolag också? Det är både snabbt och effektivt, och det blir snabba och bra beslut. Det har vi fått lära oss här i dag.

Sedan undrar jag: Tror Viviann Gunnarsson att det finns en aktiebolagslag för kommunala bolag och en aktiebolagslag för privata bolag? Jag vill ha ett svar på det. Tror du att det gör det? Jag börjar tro att alla i majoriteten tror detta. Kan du svara på det, Viviann Gunnarsson?

Anförande nr 226

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Jag är inte dum i huvudet. Jag vet vilka lagar som finns. Jag tycker inte att jag behöver svara på den idiotfrågan.

Jag att vi kan vara överens om att Miljöpartiet i den här församlingen mycket tydligt har drivit vad vi vill ha för inflytande i bolagen och att vi inte tycker att det är ett tillräckligt bra inflytande i bolag, vare sig de är privat eller offentligt ägda. Vi vill att medborgarna ska ha mer inflytande. Vi vill ha öppna bolagsstämmor här i fullmäktige. Det innebär en bättre demokrati.

Sedan kan det ibland finnas skäl att ha en del verksamhet i bolagsform. Jag säger inte att alla de bolag vi har i dag är perfekta i bolagsform. Men jag säger att infrastrukturen ska ägas av kommunen.

Anförande nr 227

Malte Sigemalm (s): Ordförande, fullmäktige! Jag blev lite orolig när en talare från Folkpartiet, tror jag det var, var uppe och pratade om kompetensfrågan när det gäller styrelser för bolag och förvaltning. Min uppfattning är att ledamöter som sitter i en bolagsstyrelse ska ha lika hög kompetens som de i en förvaltningsstyrelse, på olika sätt. Man måste vara lika skärpt för att sitta i de här två organisationsleden.

Men jag blir också lite fundersam när Folkpartiet menar att man inte har något demokratiskt inflytande. Det finns många folkpartister här inne som i dag sitter i bolagsstyrelser. Jag skulle vilja ställa en fråga till dem: Känner ni i dag inte att ni har något inflytande i det arbete som ni sysslar med?

Man kan också fråga sig vad som är bäst. Är det inte att ”vinster” från den bolagsverksamhet vi har stannar kvar i staden för att återinvesteras i till exempel vägar, skolor eller olika större infrastrukturella projekt? Skulle vi inte ha de kommunala bolagen fick vi inte de här intäkterna till staden. Det skulle också innebära att de pengar som i regel finns i privata företag skulle gå tillbaka till aktieägare, och de skulle då vara förlorade för kommunen. Ca 1 miljard kronor kommer tillbaka i form av utdelning från de kommunala bolagen. Räkna ut vad det är per skattekrona, och titta lite grann på hur dessa pengar återinvesteras! Jag tycker att man måste ställa sig den frågan. Jag tycker inte att ni har tagit seriöst på hur man återinvesterar pengarna och vilken nytta man har av de kommunala bolagen.

Kommunala bolag lyder i dag under offentlighetsprincipen. Det regleras i 11 kap. 9 § i sekretesslagen hur detta ska skötas. Det är mycket noga reglerat.

Man pratar också om att man inte har inflytande. Vi har villkor. Fullmäktige, den här församlingen, ställer faktiskt upp de ändamål som varje kommunalt bolag ska ha. Det gör vi i samband med att vi har budgetöverläggningarna. Vi tar ställning, och fullmäktige har också att ta ställning innan beslut ska fattas om större principiella beskaenheter för de kommunala bolagen. Där är vi med och styr. Vi ger alltså ett ägardirektiv från staden till de kommunala bolagen. Jag tycker att det här är ett ganska bra demokratiskt styre och inflytande. Det kan alltid bli bättre.

Men vem var det som under er mandatperiod, när ni hade majoriteten, startade Centrumkompaniet och Fambo Service AB?

Anförande nr 228

Madeleine Sjöstedt (fp): Jag vill inte tro att någon från majoriteten vill vilseleda oss på något sätt. Att offentlighetsprincipen gäller kommunala bolag må vara hänt, men inte affärsangelägenheter. I ett kommunalt bolag kan man i oerhört hög grad dölja sig bakom att det är affärsangelägenheter, för man ägnar sig åt affärsverksamhet. Malte Sigemalm! Försök inte det med mig, den går vi faktiskt inte på!

Anförande nr 229

M a l t e S i g e m a l m (s): Precis som i alla andra bolag handlar det faktiskt om affärssekretess om man ska ha sekretess. Då kan man fråga: Vad finns det i de privata bolagen när man säger att det här är affärssekretess? Vilket demokratiskt inflytande har du där? Det regleras faktiskt i sekretesslagen exakt hur det här ska gå till, och jag tycker att det är viktigt.

Anförande nr 230

U l l a H a m i l t o n (m): Herr ordförande, fullmäktige! Bolag är en associationsform. Det är inte en demokratisk inrättning. Det är faktiskt viktigt att komma ihåg det. Det är en associationsform.

Jag skulle bara vilja konstatera att här har flera socialdemokrater raljerat över att det inte finns någon enig politik från borgerlighetens sida. Men efter det att Viviann Gunnarsson har varit uppe i talarstolen kan man konstatera att den enighet som ni påstår finns i det tryckta ordet över huvud taget inte finns i det talade ordet, eftersom det är lika stor *spread* mellan vad ni tycker som man kan anse att det är mellan det vi tycker på vår sida. Därmed kan den diskussionen vara avslutad.

Under förra mandatperioden gjorde vi faktiskt en ganska omfattande förändring som över huvud taget inte har nämnts här. Vi hade i början av förra mandatperioden ett kommunalt renhållningsbolag som hette Skafab. Det är i dag en förvaltning. Det är i dag en väldigt välfungerande förvaltning. Det faktum att vi gjorde om det här bolaget till en förvaltning innebar att vi kunde minska kostnaderna för renhållningsverksamheten och sophämtningen från stockholmarna med tiotusentals miljoner kronor under förra mandatperioden, därför att i samband med att vi gjorde om det till en förvaltning såg vi också till att vi ändrade på upphandlingsrutiner med mera så att många fler företag i Stockholm kunde delta i upphandlingen. Därmed skapade vi faktiskt en mångfald på näringslivsområdet i Stockholm.

Det är precis på det sättet man borde jobba. Det finns ingen anledning att ha ett kommunalt parkeringsbolag i Stockholm i dag. Det finns ingen anledning att ha ett kommunalt centrumkompani. Jag kan göra en lång sådan lista på bolag där vi de facto håller på med verksamheter som privata företag skulle kunna ägna sig åt mycket, mycket bättre.

Jag kan berätta en hemlighet för er. Det är faktiskt så att även privata företag återinvesterar sina vinster. Det är faktiskt inte så att privata företag och aktieägare tar pengarna och lever loppan för dem. En av de stora saker som vi borde jobba mycket mer med är att se till att företagen i Stockholm tycker att det är intressant att återinvestera sina vinster för att därmed skapa bättre förutsättningar för jobb i Stockholm och även bättre förutsättningar för de här företagen.

Det som är den stora skillnaden mellan kommunala bolag och privata bolag är att de kommunala bolagen hela tiden kan förlita sig på att Stockholms skattebetalare kan pröjsa i slutändan. Det kan aldrig ett privat företag göra. Och det är en jättestor skillnad. Därför är det oerhört viktigt att kommunen inte ägnar sig åt kommunal bolagsverksamhet.

Anförande nr 231

Borgarrådet G u n n a r s s o n (mp): Ulla Hamilton! Det finns egentligen hemskt mycket att säga om privata företag. Lever loppan tror jag att de gör i viss mån, med jättelika fallskärmar, med kapital som inte stannar i företaget utan går alla möjliga vägar runt jorden och med en diversifiering som bildar helt andra konglomerat. Det finns nog mycket att säga om det.

Men när det gäller renhållningsförvaltningen kan jag väl säga att den inte alls är särskilt välfungerande ännu. Det kommer att ta många år till innan den är välfungerande. Det är inte så lätt att bilda tillbaka någonting till en förvaltning igen. Men vi ska naturligtvis göra det bästa av den situationen och göra så gott vi kan. Det som är bra är att vi naturligtvis kan få olika entreprenörer som vi köper upp på det sättet, men det kunde vi ha fått även om vi behållit ett moderbolag. Vi kunde ha köpt upp entreprenörer därifrån också. Vi hade inte behövt ha driften av renhållningen själva, så att säga. Det är liksom ingen anledning, tycker jag.

Anförande nr 232

U l l a H a m i l t o n (m): Okvädingsorden över privata företag tänker jag inte kommentera. Däremot konstaterar jag med tillfredsställelse att i varje fall inte Miljöpartiet har för avsikt att återbolagisera renhållningsverksamheten. Det är alltid ett steg framåt, tycker jag.

Anförande nr 233

M a l t e S i g e m a l m (s): Jag hade bara en fundering över det här. I er reservation står det faktiskt att organisationsformerna inte är avgörande. Men det verkar i den här debatten som om organisationsformerna är totalt avgörande för hur man ska bedriva den här verksamheten. Läs er egen reservation!

Fortum har ökat kostnaden för stockholmarna med 40 procent. Att bränna sopor i Högdalen har sedan Fortum klev in i verksamheten ökat med 26 procent. Till vem går detta och till vilken nytta?

Anförande nr 234

U l l a H a m i l t o n (m): Jag tycker att du ska prata med dina koalitionskamrater om detta och dessutom dina kompisar i riksdagen. Det är ju de som har förorsakat kostnadsökningarna. Nu kommer man också att genomföra en beskattning på förbränningen av soporna, så nu kommer stockholmarna att få betala ännu mer. Det är faktiskt inte någonting som du kan skylla borgerligheten för. Vi har aldrig någonsin lämnat något sådant förslag.

Anförande nr 235

M o i s s i s N i k o l a i d i s (s): Jag hade faktiskt inte tänkt begära ordet och delta i debatten. När jag läste motionen under våren såg jag att man fick ett förkrossande svar. Borgarrådet och remissinstanserna hade ju sågat förslaget, så jag tänkte att motionärerna knappast vågar komma upp i talarstolen. Men tydligen hade jag fel.

Eftersom jag själv sitter i ett kommunalt bolag, i Bostadsförmedlingen, tänkte jag bara kommentera en sak som finansborgarrådet säger, att en eventuell försäljning av bostadsbolagen allvarligt skulle minska stadens möjligheter att bedriva socialpolitik. Jag tänker berätta en sann, privat historia för att bevisa det.

Sedan några år tillbaka, herr ordförande, är jag bostadslös. Jag söker en egen bostad. Som alla andra anmälde jag mig till Bostadsförmedlingen, och jag anmälde mig till privata företag som vi har ute i Rinkeby. Förra veckan fick jag ett erbjudande, och jag blev jätteglad. Jag fick ett erbjudande om en lägenhet av ett privat företag. Efter en liten stund funderade jag på om jag stod som nr 1 i turordningen. Jag tänkte att jag ju hade hjälpt vissa personer att söka bostad i samma bolag långt före mig. Varför, tänkte jag, valde det privata företaget mig som hyresgäst? Jag satt och tänkte lite till, jag är inte så intelligent, och kom fram till att jag kanske är vacker. Men så tänkte jag att jag inte hade skickat med något foto, så de kunde inte veta om jag är vacker. Jag kanske inte är det heller. Efter lite tänkande kom jag fram till att jag i ansökan hade skrivit hur mycket jag tjänar, och troligen uppfattades jag som höginkomsttagare eftersom jag har 400 000 i årsinkomst eller något sådant. Så jag tänkte att det troligen var det som var avgörande. Jag kan inte ge någon annan förklaring.

Det här är marknaden, mina vänner. Det är djungelns lag, om man säger så. Den starkaste ska överleva. Så fungerar det. Jag har inget emot det privata bostadsföretaget. De gör sitt arbete. De vill säkra sina intäkter. Men så är det. Ett sådant samhälle vill jag faktiskt inte ha.

Anförande nr 236

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Bostadsförmedlingen AB, som det refererades till, var något som Folkpartiet var emot när det bildades. Bostadsförmedlingen funkade alldeles utmärkt i förvaltningsform.

Även de kommunala bostadsbolagen har krav på sina hyresgäster vad gäller inkomster etcetera. Det är ingenting som är specifikt för de privata företagen på något sätt. Jag förstår inte riktigt det inlägget.

Anförande nr 237

A n d e r s B r o b e r g (kd): Man kan inte låta bli att bli lite förvirrad när det gäller bostadsdebatten. Det finns ingen vetenskap om att det behövs exakt tre stycken kommunala bostadsbolag som bedriver kommunal bostadsförmedling i den här staden för att klara alla de behov man har. Det finns många kommuner som varken har kommunala bostadsbolag eller bostadsförmedling och ändå klarar sitt sociala ansvarstagande och löser förmedlingen av bostäder. Vi i kd tycker faktiskt att man skulle kunna sälja ett av de tre bostadsbolagen.

Sedan är det så att alla bolag, även de kommunala, har vissa krav och en gräns för att man ska kunna betala hyran, oavsett var man är. Det är för dem som har problem med det som staden finns. Det är därför vi ska ha kvar pengar, för att kunna stötta och hjälpa dem som är mest utsatta och behöver det, oavsett var de behöver bo.

Anförande nr 238

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Ordförande! Jag skulle bara vilja berätta för den som påstår att Stockholms bostadsförmedling som förvaltning fungerade bra. Jag vill djupt bestrida detta. Jag var gatu- och fastighetsborgarråd 1994–1998. De privata fastighetsägarna avskydde bostadsförmedlingens sätt att arbeta, den tungrodda administrationen, den tungrodda byråkratin, nämndbeslut och annat som man upplevde. Vi hade också en regional bostadsförmedling då som hette KSB, som inte heller fungerade.

Det som skedde under den förra borgerliga mandatperioden var att vi och Moderaterna kom överens om att

1. bolagisera bostadsförmedlingen,
2. effektivisera och modernisera förmedlingens tekniska arbete,
3. ta ut en köavgift och
4. ha frivilliga avtal med de privata fastighetsägarna.

Vet ni att i dag fungerar bolaget Bostadsförmedlingen så bra och så effektivt att det är flera mindre, privata fastighetsägare som inte bara lämnar hälften av de ledigblivna lägenheterna till Bostadsförmedlingen utan de lämnar alla ledigblivna lägenheter till Bostadsförmedlingen för att de med sitt lilla bolag ska slippa en dyr byråkrati och administration.

Jag säger inte att det enbart handlar om associationsformen, men det är ändå så att det satt mycket i väggarna, och det satt mycket tungt i både förvaltning och nämnd. Det kan ingen i dag bestrida. Gå ut och fråga de små privata fastighetsägarna vad de tycker om vårt bolag som förmedlar lägenheter till stockholmarna och ni kommer bara att få applåder. Detta har skett på frivillig grund, och det är ett lysande exempel på samverkan mellan privat och offentligt.

Anförande nr 239

Caroline Silverudd Lundbom (fp): Men, Annika, allt det du räknade upp som var problemet med bostadsförmedlingen innan man gjorde den till ett bolag, tungrodd byråkrati, svår administration etcetera, skulle du inte ha kunnat förändra det om det som tidigare hade varit en styrelse? Vad är det som säger att den måste vara i bolagsform för att du ska kunna förändra en verksamhet? Är det för att ni på den kanten tycker att det måste vara så? Det är klart att man kan ändra en förvaltning som är tungrodd och som gör fel saker. Men enligt ert sätt att se blir det: Okej, ska man förändra någonting i den här staden måste man göra det i bolagsform.

Anförande nr 240

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Nej, Caroline, jag sade inte att det måste vara bolagsform. Jag beskrev en resa som Moderaterna gjorde och som vi gjorde, där vi alla såg att den länsvisa bostadsförmedlingen inte fungerade. Vår kommunala bostadsförmedling fungerade inte. Vi valde en ny organisationsform. Vi tog ut

köavgift. Vi hade frivilliga överenskommelser med de privata fastighetsägarna, det vill säga att ackvisitionslagstiftningen togs bort.

Det är klart att det är flera pusselbitar som alltid påverkar en fråga. Men ni ska ändå veta att formen hade sin betydelse. Och det var viktigt också för de privata fastighetsägarna, för att de så småningom skulle våga lämna 100 procent av de ledigblivna lägenheterna till Stockholm. Vilka är det som tjänar på det? Ja, inte är det vi som politiker utan det är faktiskt de bostadslösa stockholmarna. Det är dem vi är till för.

Anförande nr 241

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Kära vänner! Det börjar bli sent. Jag måste vara lite positiv. Det är inte alltid man får bli så där jätteförvånad i den här fullmäktigesalen. Men jag måste säga att den här debatten verkligen har förvånat mig. Jag känner mig riktigt, ja, upprymd vore fel uttryck, men det är verkligen uppochnervända världen. Vänsterpartister säger att de är rädda för demokratisk styrning. Det är mycket bättre att ha verksamhet i bolag än att låta folket bestämma och att ha den i förvaltningar. Vi har socialdemokrater som pratar skit om förvaltningsformerna i den offentliga sektorn på ett sätt som vi aldrig har hört. Det är dyr demokrati. Det är ineffektivt. Det går snabbare att ha det i bolag och så vidare. Man blir otroligt förvånad.

Borgarrådet Lindberg säger däremot att organisationsformen inte är det viktiga. Man kan ha det på lite olika sätt. Men då så, varför inte ha det i förvaltningsform, säger jag. Då får man svaret från Annika Billström. Nej, det går inte för det är inte snabbt, och det är mycket effektivare och bättre att fatta beslut i bolagsformen. Varför är det så? Jo, därför att medborgarna inte har insyn i bolagen. Det är det som är hela poängen. Det är väl konstigt att man ska be en vänstermajoritet om sans och förnuft vad gäller de här frågorna, att säga att beslutsformen är viktig. Det är därför vi har folkstyre i det här landet. Associationsformen spelar visst roll. Det är därför vi har ett kommunfullmäktige och inte aktiebolaget Stockholms kommunfullmäktige.

Annika Billström! Vill du köpa den första aktien i aktiebolaget Stockholms kommunfullmäktige? Varför inte?

Anförande nr 242

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (v): Det är så, Madeleine, att vi i Vänsterpartiet har drivit ökad demokratisering både i förvaltningar och i bolag. Men man ökar inte demokratin genom att sälja bolaget. Då har vi absolut ingen insyn, vare sig som förtroendevalda eller som medborgare.

Anförande nr 243

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Nu förstår jag varför den här debatten är så konstig. Ni har inte läst vår motion. Vi säger inte att vi ska sälja alla bolag, långt därifrån. Vi säger att vi vill ha dem i förvaltning. Vi säger att vi vill ha dem i ett folkstyre. Det tycker vi är bra. Ni tycker att man ska ha dem i bolagsform i stället.

Det är skillnaden mellan er oss. Ni tycker att aktieägarna är bra. Vi tycker att en röst är bra.

Anförande nr 244

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Så var det med att läsa på. Då kanske vi ska tala om för Madeleine Sjöstedt vad det är ni ska sälja. Ni ska sälja Stokab, Mässfastigheter, Globen, Globens fastighetsbolag, Centrumkompaniet, parkeringsaktiebolaget och ett av bostadsbolagen.

Hur var det du sade? Ni ska inte alls sälja.

Jag tycker att det är så lågt. En motion från Folkpartiet som är en gruppmotion, och vad är det Madeleine Sjöstedt gör? Jo, hon drar ned den så lågt det bara går och pratar som om Socialdemokraterna skulle vilja bilda aktiebolaget Stockholms fullmäktige.

Lite skärpning! Vi är Sveriges tredje största parlament. Antingen står ni för att ni vill sälja ut och privatisera eller så gör ni inte det. Men det är ert problem. Det är inte vårt. Vi vet vad vi vill åstadkomma. Det är det bästa för medborgarna. Associationsformen är därmed underordnad.

Anförande nr 245

M a d e l e i n e S j ö s t e d t (fp): Annika Billströms härskartekniker är vida berömda, och jag vill inte kommentera dem mer. Jag ska inte sänka mig så djupt faktiskt att prata om att ljuga och förringa sin motståndare. Det tycker jag hör hemma på den andra sidan.

Jag kan också läsa innantill ur den motion vi har väckt och som jag har skrivit på. Den handlar inte om att man ska sälja ut Stockholms Stadsteater, inte heller om att sälja ut Stockholm Vatten, inte sälja ut Skolfastigheter i Stockholm AB, inte sälja ut Bostadsförmedlingen, inte sälja ut Stockholms Hamn, inte sälja ut Stockholm Visitors Board. Däremot vill vi sälja de bolag som konkurrerar på den offentliga marknaden. Det vill vi göra. Det är sant. Resten vill vi ha i förvaltningsform. Det är det som skiljer oss åt.

Anförande nr 246

K a r i n G u s t a f s s o n (s): Jag fastnade i bänken därför att det är en så intressant debatt att lyssna till. Framför allt är den intressant därför att det blir så otroligt tydligt vilka skillnader som finns i den här salen. Det finns en majoritet som står för en sak och en opposition som står för något annat. Det blir ideologiskt väldigt tydligt. Det tycker jag är ett mycket gott betyg till den här församlingen. Det är just det medborgarna efterfrågar.

Jag ska inte bli långrandig men jag måste ändå ta tillfället i akt och ställa frågan: Varför denna rigida inställning till kommunala bolag? Varför är ni så konsekvent motståndare till kommunala bolag? Jag menar att det inte finns något egenvärde i sig att bedriva verksamhet i bolagsform. Det håller jag definitivt med om. Formen ska

väljas för att gynna den kommunala verksamheten och i förlängningen stockholmarna. Den ska gynna stockholmarna. Men detta verkar någonstans ha gått borgerligheten förbi.

Av rent ideologiska skäl, utifrån hur jag uppfattar den här debatten, verkar man vara beredd att sälja och privatisera kommunal verksamhet oavsett vilka konsekvenser det får. 40 procent höjdes fjärrvärmekostnaderna för konsumenterna i Stockholm med när man sålde Stockholm energi. Det finns exempel som visar att när man privatiserar och säljer ut bostadsbolagen riskerar man hyreshöjningar i de kommunala bolagen som också får konsekvenser för hyresgäster som har privata hyresvärdar. Men det är borgerlig politik, eller? Skillnaden blir liksom ännu tydligare ju närmare valdagen vi kommer mellan borgerlig politik och majoritetspolitik. Det välkomnar jag. Därför yrkar jag också bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 247

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Men, Karin, när du pratar på det här sättet om att sälja ut kommunala bolag kan man bara undra vad det är ni håller på med när ni vill bilda en bostadsstiftelse? Vi vill inte gömma bostadsbolagen i stiftelser. Jag skulle inte önska för Stockholms hyresgästers skull att sossarna får tillfälle att skapa socialdemokratiskt styrda bostadsstiftelser med noll inflytande för stockholmarna. Jag skulle inte lita på det, vet ni vad! Ni har varit och är fortfarande alltför maktfullkomliga för att jag över huvud taget skulle våga släppa lös er i den formen. Och jag skulle inte önska att hyresgästerna i Stockholm helt skulle tappa inflytande och insyn i ännu en s-styrd stiftelse. Även om det här handlar om kommunala bolag är liknelsen väldigt nära. Inte hade journalisterna som grävde fram alla skandaler i bolag och annat tidigare lätt att få insyn i de stiftelserna. Och det önskar jag att de hade haft.

Anförande nr 248

K a r i n G u s t a f s s o n (s): Jag välkomnar att skillnaderna blir tydligare. Däremot välkomnar jag inte den debattnivå som Folkpartiet verkar stå för här i dag.

Däremot, Inge-Britt Lundin, tycker jag att det är tur att det inte bara är du som lägger valsedel i september om ett år utan att det är stockholmarna som faktiskt får avgöra huruvida de litar på en socialdemokratisk bostadsstiftelse. Det tror jag att stockholmarna kommer att göra, därför att de också ser vinsterna med en offentligt driven verksamhet när det gäller bostäderna och för att inte riskera en ännu större utförsäljning av de allmännyttiga bostäderna med risk för segregation och liknande.

Anförande nr 249

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag måste säga att jag tycker att det är väldigt bra att det är en någorlunda principiell diskussion om hur man ska hantera stadens bolag. Jag tycker också att finansborgarrådet förtjänstfullt har lyft fram och talat sig varm för bolagen och visat på de fördelar som finns med bolagsformen.

Sedan var Vänstern med flera inne på att om vi har offentliga medel och det blir vinst i privata bolag är det fult. Men hade det varit vinst i offentliga bolag hade det varit fint och bra för de pengarna går tillbaka, via oss politiker visserligen, till medborgarna. Då kan man inte låta bli att fråga sig varför vänstermajoriteten låter skattepengar gå till Skanska, NCC och andra sådana bolag för att bygga vägar och laga gator, typiska manliga yrken om jag får uttrycka mig så, medan man har blåslampa efter typiska kvinnliga företagare inom vård och omsorg. Jag skulle gärna vilja veta varför det är okej att lägga offentliga medel på privata bolag som går med vinst när det gäller asfalt men fult när det gäller vård och omsorg.

Huvudskälen för Kristdemokraternas restriktiva linje när det gäller kommunala bolag är att i botten finns skattebetalarnas pengar. Blir det problem är det i slutändan medborgarna som måste stå för detta. Dessutom är det lite problematiskt med insynen.

Miljöpartiet gav besked om att man ville starta eller köpa ett energibolag. Jag tycker att det är bra att man får ett sådant besked. Det skulle vara intressant att se vilka priser det skulle bli, när den rödgröna majoriteten på andra sidan vattnet ändå ser till att huvuddelen av energipriset är skatter.

Vi vet vad vi vill åstadkomma, sade finansborgarrådet alldeles nyss när det gäller bolagen. Men då så, är det så att ni kan tänka er att sälja något av stadens bolag? Vill ni starta fler bolag eller är det bra exakt som det är nu? Det skulle jag och stockholmarna vilja veta när det är dags att gå och rösta nästa år.

Bifall till den kristdemokratiska reservationen!

Anförande nr 250

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Så här skulle jag vilja svara dig, Anders Broberg. Vi har sagt att vi tycker att det är viktigt att grundläggande infrastruktur bör finnas i det offentliga, att vi har rådrunder över det som Viviann så tydligt beskrev, vatten, renhållning, el, bostäder, vägar, spår och så vidare. Det som är avgörande för oss är att vi kan ta det samhällsansvar vi är satta att ta gentemot stockholmarna och våra invånare i staden, i länet och i regionen.

Man måste ställa den här frågan i ett större perspektiv, om vi ska vara en sådan där lagom stad eller om Stockholm vill bli en världsstad, en stad att räkna med som är konkurrenskraftig. I det sammanhanget är det viktigt att det privata och offentliga möts, att våra tre bolag får ta sitt bostadsförsörjningsansvar tillsammans med NCC, Skanska och 10–15 andra privata byggare. Just det är en viktig symbolik för den grundläggande infrastrukturen som både är privat och offentlig.

Anförande nr 251

A n d e r s B r o b e r g (kd): Jag hör att du säger att det är grundläggande infrastruktur som du tycker är bra. Du gav några exempel på detta. Men frågan är hur jag ska tolka det. Är det fler bolag som ska köpas, bildas eller säljas? Är ett parkeringsbolag till exempel en nödvändig infrastruktur? Det är en fråga av många.

Sedan pratar du dig varm för symbiosen mellan det offentliga och privata ägandet, vilket driver fram saker. Men varför är det okej med Skanska och den typen av bolag och inte med vårdföretag, där framför allt kvinnor verkar och jobbar?

Anförande nr 252

C a r o l i n e S i l v e r u d d L u n d b o m (fp): Ordförande, fullmäktige! Annika Billström med flera talare har pratat om Stockholm energi, som vi sålde under föregående mandatperiod, hur klokt det var och så vidare. Vi tycker att det var klokt. Många pratar om att priserna på elen har höjts. Jag tror inte riktigt att det har att göra med att Stockholm sålde sitt energibolag. Jag vill påminna om att vi har en avreglerad elmarknad, så det går alldeles utmärkt att välja den som är billigast på den marknaden.

Någon nämnde att fjärrvärmepriserna har höjts med 40 procent, bland annat Karin Gustafsson, som kanske också kan lyssna på debatten. Karin! Jag pratar till dig. Du pratade om att fjärrvärmepriserna har höjts med 40 procent. Jag måste påminna om att Stockholms stad äger 49,9 procent av Fortum värme. Vi har all möjlighet i världen att påverka de priserna.

Bifall till Folkpartiet!

Anförande nr 253

B o r g a r r å d e t B i l l s t r ö m (s): Nej, Caroline Silverudd Lundbom, vi har inte möjlighet att påverka fjärrvärmepriserna, för då skulle vi ha gjort det. Det är så att när ni sålde, inte Stockholm energi utan Birka Energi till finska Fortum var de börsnoterade av den finska staten. Det innebär att samma dag som Birka Energi såldes fördubblades avkastningskraven. Vad innebär det att fördubbla avkastningskraven? Jo, då höjer man priserna. Det är inte på grund av att fjärrvärmen kostar mer att producera utan det är faktiskt så finurligt att finska Fortum jämför sin prisutveckling med andra energiformer, som man egentligen inte har rätt att göra enligt statuterna. Vi kan inte med våra 49 procent påverka detta. Då hade vi gjort det för länge sedan. Nu kommer man från Fortums sida att dra öronen åt sig, därför att vi kan villkora detta med att dra undan våra avtal. Alternativt är det så att fjärrvärmepriset måste frysas.

Anförande nr 254

U l l a H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag hade tänkt stryka mig, men efter det här inlägget kan jag inte låta bli att gå in i debatten.

Annika Billström! Du är ordförande i Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB har höjt avkastningskravet på Centrumkompaniet. Hur tror du att Centrumkompaniet ska kunna leverera detta? Jo, genom att höja hyrorna och se till att man kan ta ut det från hyresgästerna. Det är precis samma sak. Du är precis lika god kålsupare som man är i alla andra företag. Jag tycker att det är fel att vi politiker ska ägna oss åt den här typen av verksamhet. Vi skulle på ett mycket bättre sätt kunna ägna oss åt det som är *core business* i den kommunala verksamheten. Och det är inte centrumanläggningar. Det är inte parkeringsbolag. Det är inte en mängd andra

saker som marknaden kan sköta på ett mycket bättre sätt och där man kan skapa en bra konkurrenssituation till konsumenternas fromma.

Anförande nr 255

Borgarrådet B i l l s t r ö m (s): Jag är ledsen att göra dig besviken, Ulla Hamilton, men det är inte så med ökade avkastningskrav att de leder till höjda hyror. Våra bolag, tycker jag, bör effektiviseras. Ta de tre allmännyttiga bolagen! Där har jag suttit som ordförande och vice ordförande några år, och de är inte genomlysta. Vi har inte gjort någon översyn, varken ni under era majoritetsår eller vi under våra majoritetsår. Där är jag djupt självkritisk. Vi har inte effektiviserat bostadsbolagen och de andra bolagen på det sätt man bör göra för att kunna säga till medborgarna att de här bolagen sköts på bästa sätt, att vi vet att vi använder skattebetalarnas pengar på mest effektiva sätt. Det finns inget likhetstecken däremellan. Under den kommande femårsperioden kommer vi att genomlysa samtliga nämnder och samtliga bolag. Vi tror att vi kan omfördela mellan 2 och 3 miljarder genom att effektivisera.

Anförande nr 256

U l l a H a m i l t o n (m): Om Annika Billström menar allvar med att hon vill använda skattebetalarnas pengar på bästa sätt ska hon konkurrensutsätta verksamheten. Det finns ingen genomlysning i världen som går upp mot att man faktiskt konkurrensutsätter verksamheter.

Anförande nr 257

K a r l B e r n (fp): Herr ordförande, kära ledamöter! Det här är otroligt. Jag har varit politiskt aktiv sedan jag var 13 år, och man sitter och bara häpnar. Denna lovsång till företag och aktiebolag hade vi inte hört från den sidan 1968, det kan jag bara säga. Nu är företag tydligen det absolut bästa som finns. Vi får väl vänta något år så kommer man att säga att de privata företagen är det absolut bästa. Jag bara väntar på det. Jag är helt enkelt stum. Men jag håller med Madde om det hon sade tidigare.

Viviann Gunnarsson! Du säger att renhållningsförvaltningen inte fungerar bra. Nej, tror jag det, med den politiska ledning vi har i den förvaltningen. Det är rena skämtet. Jag sitter själv i renhållningsnämnden, och det är pinsamt, skulle jag vilja säga, när den härskande majoriteten inte kan komma överens med förvaltningen och definitivt inte har samma uppfattning. Det är mycket pinsamt.

Mina vänner! Energikostnaden har gått upp i hela landet, och majoriteten, både i riksdagen och här, är skyldig till att det har skett, med skatter, genom att priserna har gått upp. Jag vill påpeka att statligt ägda Vattenfall har drivit upp priserna. Är det vårt fel här i Stockholm för att vi har sålt vårt energibolag? Nej, det är det inte. Det beror på andra faktorer.

Sedan sade man att det är fel att vi använder pengarna från den här försäljningen till att sänka skatten. Det är väl inte fel att sänka skatten om det finns möjligheter. Det tycker jag inte. Det kan väl inte vara ett självändamål att bara öka skatten.

Malte ställde frågan om det är någon här som sitter i de kommunala bolagen som tycker att kompetensen är dålig i de kommunala styrelserna. Ja, den är dålig. Den är jättedålig. Jag vill inte skylla på att det är dåliga människor som sitter där, men vi har inte kommit dit, till exempel till Centrumkompaniet, på grund av att vi är proffs. Vi är politiskt valda.

I Vällingby centrum är jag helt övertygad om att den största delen, kanske nästan alla i Svenska Bostäders styrelse inte har någon aning om vad som händer med Vällingbyprojektet och hur illa det sköts. Företagsledningar kan spela pingpong med oss. Vi har ingen insyn. Det är inte nog professionellt, mina vänner.

En annan fråga var varför vi i den borgerliga majoriteten under förra perioden ville göra ett bolag av Centrumkompaniet. Det är ingen som har svarat på den. Det är mycket enkelt. Vi ville sälja Centrumkompaniet, och det vill vi fortfarande.

Tack för ordet och god kväll!

Anförande nr 258

V i v i a n n G u n n a r s s o n (mp): Det där skulle man inte begära replik för, god kväll var väl lagom att säga.

Det finns inte så mycket att säga om renhållningsnämnden, tycker jag, annat än att det är en utveckling att gå från att vara ett bolag till att bli en fungerande nämnd. Och det är inte nämnden utan förvaltningen det handlar om, att förvaltningen kan gå från en bolagsorganisation till att hantera frågorna i en förvaltning. Det kräver andra saker.

Fortfarande måste jag säga att jag är väldigt upprörd över försäljningen av Birka Energi, och det har jag varit ända sedan försäljningen till Fortum skedde. Hur man från en majoritet kan låna ut pengar för att sedan bli av med alla de eventuella inkomster man skulle kunna få från ett sådant bolag, bli av med säkerheten för medborgarna att verkligen få en bra energilösning och frånhända sig möjligheten att påverka miljömässigt är helt obegripligt och måste ändras.